

دهنگی بهرزی خه‌لگ بۆ تێپهرین له کۆماری ئیسلامی

... هه‌موو ده‌بی به‌شداری بکه‌ن». به‌مجۆره‌ روو له‌وانه‌ی که به‌ بیانوی نه‌بوونی به‌رێژیری خۆیان قسه‌ له‌ به‌شداری نه‌کردن ده‌که‌ن، به‌ ئاشکرا ده‌لی که به‌شداریی خه‌لگ بۆ ده‌رخستنی ئاکامه‌که‌ی نییه‌، به‌لکو ته‌نیا بۆ نه‌وه‌یه‌ که به‌ دوژمنه‌کانی نیشان بدا که خه‌لکی ئێران پشتیوانی نیزام و ده‌سه‌لاته‌که‌یه‌تی. خا‌ف له‌وه‌ی که خه‌لکی ئێران له‌مێزه‌ پیزی خۆیان له‌ ریزی نه‌و و نیزامه‌که‌ی جیا کردوه‌ته‌وه‌ و نایانه‌وی جاریکه‌تر بینه‌ هۆکاری ده‌رخستنی خۆبه‌زلزاینه‌کانی به‌رامبه‌ر به‌ خه‌لگ و دنیای ده‌روه‌.

ئه‌گه‌ر له‌ هه‌لبژاردنه‌کانی پێشتر به‌ زوری هیزه‌کانی ئۆپۆزیسیۆنی رێژیم له‌ ده‌روه‌ هه‌لبژاردنه‌کانیان ته‌حریم ده‌کرد، ئه‌مجاره‌ له‌ نیوخۆی ولاتیش زۆر لایه‌ن و که‌سه‌یه‌تی وه‌فادار به‌ نیزامیش به‌ بیانوی نه‌بوونی کاندیداتۆریکی جیگه‌ی باوه‌ریان رایانگه‌یانده‌ که به‌شداری له‌ هه‌لبژاردنه‌کاندا ناکه‌ن و له‌ ته‌بلیغات بۆ به‌شداری له‌ هه‌لبژاردن خۆیان پاراست. له‌و نیوه‌شدا که‌م نه‌بوون ئه‌وانه‌ی که به‌ ئاشکرا که‌وته‌ن ریزی ته‌حریمی هه‌لبژاردنه‌کان و ئه‌م هه‌لبژاردنه‌یان به‌ فه‌رمایشی له‌ قه‌لم دا. جگه‌ له‌وانه‌ش یه‌که‌م جار بوو که خه‌لکی نارازی له‌ رێژیم له‌ نیوخۆی ولات به‌ به‌ریلاوی و به‌بی ترس و دوودلی ده‌نگی خۆیان به‌رز کرده‌وه‌ و له‌ کانه‌له‌ ره‌سمیه‌یه‌کانی راگه‌یاندن و په‌یجه‌ کومه‌لایه‌تییه‌کاندا به‌ به‌ریلاوی بۆ ریسواکردنی رێژیم و هه‌لبژاردنه‌ گالته‌جارییه‌که‌ی که‌وته‌خۆ و به‌ هاواری نا بۆ کۆماری ئیسلامی هه‌لوێستی خۆیان ده‌ربری. هه‌ر ئه‌م یه‌که‌ده‌نگیه‌ش له‌ نیو خه‌لکی ئێران و که‌سه‌یه‌تییه‌ی و لایه‌نه‌ سیاسییه‌کاندا بوو که ئه‌م ئاکامه‌ جوانه‌ی لێ که‌وته‌وه‌ و به‌ پێچه‌وانه‌ی ئیدیعی رێژیم و هه‌روه‌ها ده‌ستیوه‌ردان له‌ ئاماره‌کاندا، به‌ که‌مترین رێژه‌ی به‌شداری کردن له‌ چاو هه‌موو ده‌وره‌کانی پێشوو‌تر کۆتاییان به‌م نمایشه‌ هینا. به‌ چۆل‌بوونی شوێنه‌کانی ده‌نگدان له‌ رۆژی هه‌لبژاردندا رێژیم که‌ په‌ته‌ی که‌وته‌وه‌ سه‌ر ئاو، زۆر هه‌ولی دا که به‌ بلا‌کردنه‌وه‌ی فیلمی ساخته‌ و رییۆتازی به‌درۆ له‌ ده‌زگا ته‌بلیغاتیه‌کانه‌وه‌ و نیشان بدا که خه‌لگ به‌ به‌شدارییان له‌ هه‌لبژاردن، به‌ ده‌م داواکاری رێبه‌ره‌که‌یانه‌وه‌ چوون. به‌لام ئاشکرا‌بوونی فیلمه‌ ساخته‌کانیان و وینه‌ی چۆل‌بوونی زۆریه‌ی شوێنه‌کانی ده‌نگدان ئه‌وانی زیاتر ریسوا کرد. به‌م شیوه‌ هه‌لوێستی لێبراونه‌ی خه‌لگ هه‌م ریگه‌ی له‌ هه‌ولی ده‌ربڕینی مه‌شرووعیه‌تخوازی رێژیم گرت و له‌و لاشه‌وه‌ به‌ دنیایان راگه‌یانده‌ که «نا به‌ کۆماری ئیسلامی» ته‌نیا دروشمیک نییه‌ و بریاری کۆتایی ئه‌وانه‌ بۆ که‌یشتن به‌ ئازادی و نه‌مانی رێژیمیک که‌ جگه‌ له‌ مالۆیانی و برسی کردن و کوشتن و زیندان، شتیکی دیکه‌ی بۆ ئه‌وان پێ نه‌بووه‌.

له‌م نیوه‌دا خه‌لکی خۆراگر و خه‌باتکاری کوردستان که له‌ چوار ده‌یه‌ی رابردوودا زۆرتین جینایه‌تیان به‌رامبه‌ر کراوه‌، له‌ ولادمانه‌وه‌ به‌ داخوازیی حیزب و لایه‌نه‌ سیاسی و که‌سه‌یه‌تییه‌ فه‌ره‌ه‌نگی، رۆشنیبری و ئایینییه‌ نیشتمانپه‌روه‌ره‌کان، به‌ ته‌حریمی هه‌لبژاردن و نه‌چوونیان بۆ شوێنه‌کانی ده‌نگدان له‌ زۆریه‌ی شار و شارۆچکه‌کانی کوردستان، بۆ جاریکی دیکه‌ هه‌لوێستی لێبراونه‌ی خۆیان به‌رامبه‌ر به‌ رێژیمیک که‌ ته‌نیا به‌ زمانی هه‌ره‌شه‌ و گرتن و کوشتن له‌گه‌لیان ده‌دوی، ده‌ربری. خه‌لکی کوردستان جاریکی دیکه‌ نیشانیان دا که ته‌سلیمی ئێرا ده‌ی توقاندن و زۆلم و زۆر نابن و هه‌ر فورسه‌تیکی ده‌قۆنه‌وه‌ بۆ ده‌ربڕینی رای سه‌ربه‌ستی خۆیان به‌رامبه‌ر رێژیمی کۆماری ئیسلامی.

به‌لام ئه‌گه‌ر به‌ گشتی ئاو‌ریک له‌ هه‌لبژاردنی ئه‌مجاره‌ی سه‌رۆک‌کۆماری له‌ ئێران بده‌ینه‌وه‌ ده‌رده‌که‌وی که پڕۆژه‌ی چه‌ند سه‌له‌ی خامنه‌یی بۆ یه‌که‌ده‌ست‌کردنی ده‌سه‌لات گه‌یوه‌ته‌ ئه‌نجام. ئیستا ئیتر جگه‌ له‌ ده‌زگا قانونی و ناقانونیه‌کانی دیکه‌ هه‌ر سی دامه‌زراره‌ ره‌سمیه‌یه‌کانی دادوه‌ری، مه‌جلیس و ده‌وله‌ت که‌وتوه‌ته‌ ده‌ستی ئوسولگه‌راکان و ده‌سه‌لاتی ته‌واوه‌تییه‌ی خۆیه‌وه‌. بیکۆمان له‌مه‌ودا ئوسولگه‌راکان به‌بی نیگه‌رانی له‌وه‌ی موخالیفه‌کانیان له‌نیو نیظامدا چ ده‌لێن به‌رنامه‌کانی خۆیان بۆ به‌ ئیسلامیترکردنی حکومه‌ت له‌ ئه‌وه‌ی خۆیان ده‌به‌نه‌ پیش و، ئاکامی سه‌ره‌تایی ئه‌م کاره‌ش به‌رته‌سک‌کردنه‌وه‌ی چالاکی ده‌زگا‌کانی راگه‌یاندن و تۆره‌ کومه‌لایه‌تییه‌کان و هه‌رچه‌شنه‌ تیکۆشانیکی ناره‌زایه‌تی و مافخوازانه‌ ده‌بی. به‌ بده‌سته‌وه‌گرتنی ده‌سه‌لاتی ده‌وله‌ت له‌لایه‌ن که‌سیکی وه‌ک ئیبراهیم ره‌ئیسی که‌ کارنامه‌ی چل سه‌له‌ی له‌ رێژیمدا جگه‌ له‌ ئیعدام و کوشتنی به‌کۆمه‌لی زیندانیانی سیاسی هه‌چ شتیکی دیکه‌ی تێدا به‌دی نا‌ک‌رێ، نابێ چاوه‌روانی ئه‌وه‌ بین که خه‌لکی ئێران رۆژیکی خۆش له‌ ژانیاندا له‌ژێر سییه‌ری ئه‌م نیزامه‌ و رێبه‌ری خامنه‌ییدا به‌ خۆیانه‌وه‌ ببینن. به‌لام ئه‌م ته‌نیا لایه‌نیکی مه‌سه‌له‌که‌یه‌ و ته‌نیا حه‌ز و خولای ده‌سه‌لاتداریی خامنه‌یی به‌ره‌و ئه‌و ئاقاره‌ی بردوه‌.

خه‌لکی ئێران ئه‌گه‌ر له‌ سالانی سه‌ره‌تای هاتنه‌سه‌ره‌کاری کۆماری ئیسلامی به‌ هۆکاری ئایینی و بوونی باوه‌ریان به‌ خۆمه‌ینی و دواتر به‌ به‌شدارییان له‌ شه‌ردا به‌ ناوی پاراستنی ولات، سه‌ر له‌رێ بوون بۆ جیه‌جیک‌کردنی فه‌رمانه‌کانی ئیمام، له‌ میژ سه‌له‌ له‌وه‌ گه‌یشتوون که ئه‌م نیزامه‌ ناتوانی چاره‌سه‌ری کێشه‌کانی ئه‌وان بکا و جگه‌ له‌ قه‌یران خولقی و مالۆیانی کاریک بۆ ئه‌وان نا‌کا. ئه‌گه‌ر پشتیوانی له‌ خاته‌می له‌ ده‌نگانی ۱۳۷۶ به‌ هومیدی چاکسازی و، رێپێوانی میلیۆنی «ده‌نگی من کوا؟» له‌ سالی ۱۳۸۸ وه‌ک چاوه‌روانییک بۆ باشتری‌بوونی شیوازی ده‌سه‌لات دابنێن، خۆپیشاندانه‌کانی سه‌له‌کانی ۱۳۹۶ و ۹۸ ده‌ریانخست که خه‌لگ هومیدیکیان به‌ رێژیم نه‌ماوه‌ و ریگه‌یه‌ک جگه‌ له‌ به‌ر به‌ره‌کانی و هه‌ول‌دان بۆ گۆڕینی ئه‌م رێژیمه‌ له‌به‌رده‌م خۆیاندا نابینن.

ژیری سیاسی و ئیراده‌ی یه‌گرتووانه‌ی خه‌لگ سه‌رمایه‌ی به‌بایه‌خی خه‌باتگێری له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان

(پراگه‌یه‌ندراوی ده‌فته‌ری سیاسی حیزب له‌باره‌ی به‌رپۆه‌چوونی هه‌لبژاردنه‌کانی سه‌رۆک‌کۆماری له‌ ئێران)

هه‌روه‌ک چاوه‌روان ده‌ک‌را، رۆژی هه‌ینی، ریکه‌وتی ۲۸ی جۆزه‌ردانی ۱۴۰۰ی هه‌تای، زۆریه‌ی زۆری خه‌لکی ئێران و کوردستان به‌ نه‌چونه‌ سه‌ر سه‌ندوقه‌کانی ده‌نگدان، پڕشکو و بی‌وینه‌، رێژی کۆماری ئیسلامی ئێرانیان له‌ ته‌واوه‌تییه‌ی خۆیدا ره‌ت کرده‌وه‌. بی‌گومان ئه‌گه‌ر هه‌لبژاردنه‌کانی شوپراکانی شار و دێ که به‌ مه‌به‌ستی برده‌سه‌ری ئاستی به‌شداریی خه‌لگ له‌گه‌ل هه‌لبژاردنه‌کانی سه‌رکۆماری ریک خرابوو، له‌گه‌ل هه‌لبژاردنه‌کان بۆ سه‌رۆک‌کۆماری هاوکات نه‌با، رێژه‌ی بایکوت و خۆباردنی خه‌لگ له‌م هه‌لبژاردنه‌دا زۆر زیاتر ده‌بوو. به‌لام به‌و حاله‌ش خه‌لکی ئێران ئه‌م هه‌لبژاردنه‌یان کرد به‌ ریفاندۆمیکی دی و کۆماری ئیسلامی ئێران ئه‌مجاره‌ [نایه‌کی به‌هیزی له‌ خه‌لکی له‌ وه‌رگرت. هه‌ر له‌ چۆنیه‌تییه‌ هینانه‌پیشه‌وه‌ی که‌سیکی وه‌ک ئیبراهیم ره‌ئیسی که‌ رابردووی له‌م نیزامه‌دا بۆ هه‌مووان روون و ئاشکرایه‌، تا پشتیوانی ریه‌ری نیزام له‌ ناوبراو و وه‌لانی رکه‌به‌ری جیدی بۆ ناوبراو له‌ لایه‌ن شوپرای نیگابانه‌وه‌، دیار بوو که ناوی ئه‌و وه‌ک سه‌رۆک‌کۆمار له‌ سه‌ندوقه‌کانی به‌ناو هه‌لبژاردندا دێته‌ ده‌ر. به‌لام به‌به‌شداریی زۆر که‌می خه‌لگ، ته‌نه‌تیا ده‌سه‌لاتی سه‌رکۆمار و ده‌وله‌تیان برده‌ ژێر پرسیار، به‌لکو نیزامیان له‌ ته‌واوه‌تییه‌ی خۆیدا ره‌ت کرده‌وه‌.

ئه‌وه‌نده‌ی پێوه‌ندی به‌ کوردستانه‌وه‌ هه‌یه‌، خه‌لکی مافخواز و وشیا‌ری شار و ناوچه‌کانی نیشتمانکه‌مان، بۆ جاریکی دیکه‌ و لێبراونه‌تر له‌ هه‌میشه‌، له‌ ئاستیکی به‌ریندا هه‌لبژاردنه‌کانی سه‌رۆک‌کۆمارییان بایکوت کرد. ئه‌گه‌ر هه‌لوێستی بایکوتی هه‌لبژاردنه‌کان و [نا] گوتن به‌ ته‌واویه‌تی نیزامی کۆماری ئیسلامی ئێران، بۆ زۆریک له‌ شار و ناوچه‌کانی ئێران - له‌ ئاستی بایکوتی ئه‌م جارهدا - دیاردیه‌کی سیاسی تازه‌ بوو، بۆ خه‌لکی کوردستان ئه‌م جۆره‌ هه‌لوێست و بریاره‌، پاشخانیکی پڕ له‌ شانازی ۴۲ سه‌له‌ی هه‌یه‌. خه‌لکی کوردستان له‌ یه‌که‌مین ریفاندۆمی ئه‌م نیزامه‌ بۆ ده‌نگ‌وه‌رگرتن بۆ یاسای بنه‌ره‌تی ولات که ۱۰ی خا‌که‌لیوه‌ی ۱۳۵۸ی هه‌تای به‌رپۆه‌ چوو، هه‌لوێستی ژیرانه‌ و سیاسییانه‌ی تایه‌ت به‌ خۆیان گرت به‌ر و به‌ ناسینی ماهیه‌تی کۆنه‌په‌رسته‌نه‌ی و دژی دیموکراتیکی ئه‌م نیزامه‌، هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاه‌ [نایان] به‌ کۆماری ئیسلامی گوت.

ئیستا دوا‌ی تێپه‌رینی زیاتر له‌ ۴۰ سال به‌سه‌ر ئه‌م هه‌لوێسته‌ دروست و میژوویییه‌ی خه‌لکی کوردستان و بزوتنه‌وه‌ سیاسییه‌که‌ی، ئه‌مجاره‌یان کومه‌لانی خه‌لکی ئێران له‌ ئاستی سه‌راسه‌ریدا روویان له‌ سه‌ندوقه‌کانی به‌ناو ده‌نگدان وه‌رگیرا و هه‌لوێست و په‌یامی سیاسی خۆیان به‌به‌رچاوی دنیا به‌ گوێی هه‌مووان راگه‌یانده‌، که ئه‌مه‌ جیی دلخۆشی و شانازی پێوه‌کردنه‌.

ده‌ست‌نیشان‌کردنی که‌سیکی وه‌ک ئیبراهیم ره‌ئیسی وه‌ک سه‌رۆک‌کۆمار که‌ باوه‌رپیکراو و مۆره‌ی دلخوازی عه‌لی خامنه‌یی، ریه‌ری نیزامه‌ و پشتیوانی باندی ئه‌منیه‌تی و ئابووری سپای پاسدارانی له‌ پشته‌، له‌وانه‌یه‌ یارمه‌تی به‌ یه‌که‌ده‌ست‌کردنی نیزام بکا و رێژیم پێی وایی له‌م رێگه‌یه‌وه‌ ده‌توانی به‌ سه‌ر قه‌یرانه‌ نیوخۆی و ده‌ره‌کییه‌کاندا زال بێت، به‌لام خۆینده‌وه‌ و ئێرا‌ده‌یه‌ک که‌ توانی هه‌لوێستی یه‌گرتووانه‌ی رۆژی ۲۸ی جۆزه‌ردانی خه‌لکی ئه‌م ولاته‌ی لێ بکه‌وته‌وه‌ - که سه‌ره‌کیترین ئامانجی نه‌مانی ئه‌م

رێژیمه‌یه‌ - به‌رانه‌ر به‌م ده‌سه‌لاته‌ ته‌واویه‌تخواز و دیکتاتوره‌، گور و تینیکی تازه‌ی به‌ بزوتنه‌وه‌ی ئازادخوازانه‌ی گه‌لانی ئێران به‌خشوه‌. دروست‌بوونی ئه‌م تیگه‌یه‌شته‌ گشتی و جه‌ماوه‌رییه‌، ده‌رفه‌تییه‌که‌ پێویسته‌ وێرای به‌هیز‌کردنی، به‌ دروستی مودیرییه‌ت و ریه‌ری بک‌رێ. که ئه‌مه‌یان ئه‌رکی هیز و لایه‌نه‌ سیاسییه‌کان و که‌سه‌یه‌تییه‌ شویندانه‌ره‌کانی نیو ئه‌م بزوتنه‌وه‌یه‌یه‌. لانیکه‌م له‌ ماوه‌ی ده‌ بۆ پا‌زده‌ سالی رابردوودا که‌م نه‌بوون ئه‌و ده‌رفه‌تانه‌ی که‌ به‌ هۆی نه‌بوونی ریه‌رییه‌کی متمانه‌پیکراو و ولادمه‌ره‌وه‌، له‌ کیس چوون و، له‌م سۆنگه‌یه‌وه‌ خه‌لگ تووشی بیه‌پوایی بوون. بۆیه‌ بزوتنه‌وه‌ی ئازادخوازی ئیستای خه‌لگ له‌ ئێران دژ به‌ کۆماری ئیسلامی، پێویسته‌ ئه‌م که‌م‌ایه‌سییه‌ چاره‌سه‌ر بکا و، ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌ نه‌ک‌رێ ده‌رفه‌ته‌کان هه‌ر دین و ئاکامیکی دلخوازیان لێ ده‌سته‌به‌ر نا‌ک‌رێ.

هه‌ر له‌م پێوه‌ندییه‌دا خه‌لکی کوردستان و حیزب و لایه‌نه‌ سیاسییه‌کانی کورد که‌ چه‌ند هه‌نگاوێک له‌ پێشترن، پێویسته‌ به‌ خۆینده‌وه‌یه‌کی دروست له‌ رووداو و پێشها‌ته‌کان، له‌ هه‌ر ده‌رفه‌تییه‌کی گونجاودا ئاماده‌ بن و له‌ پێناو ده‌سته‌به‌رکردنی مافه‌ نه‌ته‌واپه‌تییه‌کانی خۆیاندا زیاتر له‌ هه‌میشه‌ یه‌که‌نگ و یه‌گرتوو بن.

حیزبی دیموکراتی کوردستان که‌ زیاتر له‌ ۴۰ سه‌له‌ بۆ ده‌سته‌به‌رکردنی ماف و ئازادیه‌کانی خه‌لکی کوردستان بۆ ئێرانیکی ئازاد و دیموکراتیک له‌ دژی کۆماری ئیسلامی ئێراندا خه‌بات ده‌کا و یه‌که‌م لایه‌نی سیاسی کورد و ئێرانی بووه‌ که‌ به‌ بایکوتی ریفاندۆمی ۱۳۵۸ی هه‌تای، [نا] به‌ بوون و ماهیه‌تی ئه‌م نیزامه‌ گوتوه‌، هاوکاری و هاو‌پێوه‌ندی نیوان لایه‌ن و که‌سه‌یه‌تییه‌کانی ئۆپۆزیسیۆنی کۆماری ئیسلامی ئێران به‌ پێویست ده‌زانی و له‌ پێوه‌ندی له‌گه‌ل یه‌گرتوویی و هاوکاری به‌کرده‌وه‌ی نیوان حیزب و لایه‌نه‌ کوردستانیه‌کان له‌ ئێران، ئاماده‌ی خۆی را‌ده‌گه‌یه‌نی.

دواجار ئه‌وه‌ی له‌ خه‌لکی کوردستان ببنیمان ئێرا‌ده‌یه‌کی به‌هیزی شو‌ر‌شگێرانه‌ی دیکه‌ له‌ ره‌وتی میژووی خه‌باتی مافخوازانه‌یان بوو. ئه‌م ژیری سیاسی و ئیراده‌ی یه‌گرتووانه‌ی خه‌لکی کوردستان وزه‌ و سه‌رمایه‌ی به‌بایه‌خی خه‌باتگێری کورد له‌ رۆژه‌لاتی کوردستانه‌ و حیزبی دیموکراتی کوردستان به‌ چاوی قه‌در و پێزانییه‌وه‌ لێی ده‌روانی.

حیزبی دیموکراتی کوردستان
 ده‌فته‌ری سیاسی
 ۳۰ جۆزه‌ردانی ۱۴۰۰

پراگه‌یه‌ندراوی سکر تارای حیزبی دیموکراتی کوردستان له‌سه‌ر رووداوه‌که‌ی چیا‌ی مه‌تینا

سیاسیه‌یه‌کانی کورد به‌ هه‌ر ریگه‌یه‌کی دی جیا له‌ وتووێژ، زیان و خه‌ساره‌کانی به‌ره‌و‌رووی ته‌واوه‌تییه‌ی پرسی کورد له‌ ناوچه‌ ده‌بیته‌وه‌.

سکر تارای حیزبی دیموکراتی کوردستان
 ۲۰۲۱/۶/۶

کوردستان، ئه‌رک و به‌رپرسیارییه‌یه‌که‌، که له‌سه‌ر شانی حیزب و هیزه‌ سیاسییه‌کانی به‌شه‌کانی دیکه‌ی کوردستانیشه‌. بۆیه‌ له‌و باروودوخه‌دا که هیشتا پرسی کورد له‌ هه‌چ‌کام له‌ به‌شه‌کانی کوردستان به‌ ئاکام نه‌گه‌یشتوه‌ و له‌ باشووری کوردستانیش ئه‌و ئاکامه‌ دلخواز و جیی دلناییه‌ی وه‌ر نه‌گرتوه‌، چاره‌سه‌ری نا‌کوکی نیوان هیزه‌

حیزب و لایه‌نه‌ سیاسییه‌کانی کوردستان!
 هاو‌نیشتمانیه‌ به‌پێژه‌کان!

رووداوه‌که‌ی سه‌ر ریگای چیا‌ی مه‌تینا له‌ قه‌زای ئامیدی سه‌ر به‌ پارێزگای ده‌وک که له‌ده‌ستدانی ۵ پێشمه‌رگه‌ و برینداربوونی چه‌ند پێشمه‌رگه‌ی دیکه‌ی لێ که‌وته‌وه‌، هه‌موو خه‌لکی کوردستانی نیگه‌ران کردوه‌.

ئه‌م رووداوه‌ که له‌ باروودوخ‌ی هه‌ره‌ ناسک و هه‌ستیا‌ری ناوچه‌دا خولقاوه‌، چاره‌سه‌ر‌کردنی پێویستی به‌ ئارامی، ددان به‌چه‌رگداگرتن و له‌خۆ‌بردوویی هه‌یه‌ و ده‌خوازی هه‌موو لایه‌نه‌کان به‌ هه‌ست به‌ به‌رپرسیارییه‌ نه‌ته‌وه‌یی و میژوویییه‌ به‌ره‌و‌رووی ببنه‌وه‌.

حیزبی دیموکراتی کوردستان له‌سه‌ر ئه‌و باوه‌ریه‌ چاره‌سه‌ر و یه‌ک‌لا‌کردنه‌وه‌ی کێشه‌ و نا‌کوکی نیوان هیز و لایه‌نه‌ سیاسییه‌ کوردیه‌یه‌کان تاکه‌بژاردنی هه‌ر ده‌بی وتووێژ و لیک‌تیگه‌یشتن بێت، غه‌یری ئه‌وه‌ زیان و خه‌ساره‌کانی به‌رۆکی هه‌ر هه‌موو بزوتنه‌وه‌ی کورد ده‌گ‌رێ. هاوکات حیزبی دیموکرات پێی‌واپه‌ پاراستنی سه‌روه‌ری و ده‌سه‌ک‌وت و به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی هه‌ریه‌می

له نيزامی کۆماری ئیسلامی ئیراندا ئاو له سەرچاوهرا قورپاوه

عومەر باله کی

له سهردهمی ئیستادا ههر ولاتیک که له سهر رووبهری نهخشهی سیاسی جیهان قهراری گرتووه، دیموکرات بن یا غهیره دیموکرات خاوهنی قانونی نوسراون و سهرچاوهی هه موو قانونهکان له ههر کام له ولاتانه، قانونیکه به ناوی قانونی بنه پهرتی. به واتایهکی دی قانونی بنه پهرتی ههر ولاتیک به زترین به لگی قانونییه که سهرچاوهی سهرهکیه بۆ دارشتنی قانونهکانی دیکه و پیناسهیه بۆ پیکهاتهی سیاسی ئه و ولاته و شیوازی دابهش کردنی دهسهلات و جیگه و پیکهاتی خه لک له و پیکهاته سیاسییدا پینان دهدا. له و کومه لگه یانهی که به شیوازی دیموکراتیک بهرپوه دهچن خه لک و دهسهلات جیگه و پیکهاتی خویان له حاکمییهتی ولاتدا به باشی دهزانن، به لام له و ولاتانهی که به شیوازی غهیره دیموکراتیک بهرپوه دهچن یان پیکهاتهی سیاسییان سهرچاوهگرتووه له ئیدئولوژییهکی تایهته، ئهسل و برهگهکانی قانونی بنه پهرتی و دادهریزن که خه لک له بهرامبهر دهسهلاتدا ته نیا ئه رکیان بۆ دهستنیشان کراوه و مافیان له نیو برهگهکانی قانونی بنه پهرتی و ن کراوه. قانونی بنه پهرتی نيزامی کۆماری ئیسلامی ئیران یه کیک له و قانونه بنه پهرتییه که له سهر بنه مای ئیدئولوژی و ویلایهتی ره های فه قیه باوهردار به مزهه بی شیعهی دوازه ئیمامی داریزراوه و ئه گهر له ئهسلیکدا باسی مافی خه لکی ئیرانی کردب، بنه پهرتی له ئهسلی دوایدا بهر بهستی بۆ داناوه. به واتایهکی دیکه کاتیک چاو به نیوهروکی قانونی بنه پهرتی کۆماری ئیسلامیدا دهخشیتن، هیچ ئهسل و برهگهکی روونی تیدا نییه که باس له حاکمییهتی خه لک بکا و رۆل و نه خشی خه لک له ئیداره دانی ولاتی تیدا بهرجهسته و دیاربی، خو ئه گهر له جییهک ئامازهیه کیش بووبی، حه تمه ن قانوندا بهر بهستی بۆ داناوه و ئه وه به پینچه وانیهی نيزامی دیموکراتیکه که تینیدا رۆلی بهردهوامی خه لک له ئیداره دانی ولات و دیاری کردنی چاره نووسی که سی و کومه لگه به گشتی له ریگای هه لیزاردنی ئازادوه، وهک بهر زترین ئامانج بۆ نيزامی سیاسی دپته ئه ژمار. له م رووهوه دهگوتری که مافی ئازادی هه لیزاردن و خۆپالواتن یه کیک له بنه ما سهرهکیهکانی دیموکراسییه و له و ریگایه وه خه لک هه ست به بهردهوامی حاکمییهتی خوی له سیستمی سیاسی ئیداره دانی ولاتدا دهکا و له و حاله تدا خه لک خوی به خاوهنی ولاته که دهزانی و له بهرانبهر چاره نووسی ولاتدا بهر پرسیاران هه لسوکهوت دهکا.

و واده و به لینی کۆن و نووی بۆ راکیشانی سهرنجی خه لک ریز بکه ن. پرسی ئابووری، ئازادییه مه دنی و کومه لایه تییهکان و ههروه ها مافه نه ته وه بی و ئاینییه کانی به شیک له و باسانه بوون که بهر بیزه کان به دوور دیزری له سهریان دووان و خه رمانیک واده و به لینیان له سهر هه لدانه وه. که دیاره له بنه رته ترا هیچ کام له و بهر بیزه کان ناتوانن به شیک زۆر که م له و قه ول و به لینه اش جییه چی بکه ن. وهک پینتریش زۆر له وه خه ست وخۆلتر به لین ریز کراون و دواتر پشتگۆی خراون. چونکه له ئه ساسدا باش کردنی وه زعییه تی ژانی سیاسی و ئابووری خه لک به گشتی پیوهندی به کومه لیک فاکته ره وه هه یه که به پینی قانونهکانی ئیران، به تایه تی قانونی بنه پهرتی کۆماری ئیسلامی له دهسه لاتی ئه و که سانه به ده ره هه تا ئه گهر بهر پرسیاره تی پۆستی سهر کۆماری یا ههر کام له پۆستهکانی وهک پارله مان یان ده زگای دادهرییان هه بی، بتوانن چاره سهریان بکه ن و ئاوریان لی بده نه وه. هۆکاری ئه مه ش روونه: چونکه له لایهک له نيزامی کۆماری ئیسلامیدا دهسه لات به پینی ئه سه لکانی قانونی بنه پهرتی ئه و نيزامه وا داریزراوه که هه موو ده سه لاته کان له پاوانی یهک که سدا به ناوی ریه ر (وهلی فه قیه) کۆ بۆ ته وه که له ئه سلی ۱۱۰ یی قانونی بنه پهرتیا به روونی له ۱۱ بره گدا ده ست نیشان کراون؛ له لایهکی دیکه شه وه به پینی هیندیک له ئه سه لکانی ئه و قانونه به شیک بهر چاو له خه لکی ئیران

خویندنه وهی سهره تاییدا نیوه روکی ئه و دوو ئه سه له به ره لته زۆر دیموکراتیک و خه لکین، واته ئه وه خه لکه له ریگای هه لیزاردنی نوینه رانی خویه وه له بهر پیوه بردنی ولاتدا به شداری دهکا، به لام له راستیدا نیوه روکی ئه و دوو ئه سه له به پینی ئه و سی ئه سه له (۵-۱۲-۱۷۷) به تال ده بیته وه؛ چونکه خه لکی ئیران ئازاد نین له هه لیزاردن و به تایه تی خۆپالواتن بۆ پۆستهکانی لوتکه ی ده سه لاتداری ئه گهر باوهریان به مزهه بی ره سمی کۆماری ئیسلامی و پیه ری ویلایه تی ره ای فه قیه نه بی. ئه وه تا نیوه روکی ئه سه لکانی ۱۲۱ و ۱۲۰ که سویندی نوینه رانی مه جلیس و سهر کۆماری تیدا باس کراوه سه لمیته ری ئه و راستییه ن. به پینی نیوه روکی ئه و دوو ئه سه له چ نوینه رانی مه جلیسی شورای ئیسلامی و چ سهر کۆمار ده بی پینهن و باوهر دار به بنه ماکانی کۆماری ئیسلامی و مزهه بی ره سمی ولات و نیوه روکی قانونی بنه پهرتی بن. له هه مان کاتدا به پینی ئه سلی ۹۲ یی قانونی بنه پهرتی کۆماری ئیسلامی، مه جلیس شورای ئیسلامی به بی بوونی مه جلیسی شورای نیگه هبان ئیعتباری قانونی نییه، له حالیکدا نوینه رانی مه جلیسی شورای ئیسلامی هه ره وهک باس کرا به پینی ئه سلی ۶۲ له لایه ن خه لکه وه هه لده بیزدیرین. واته نوینه رایه تی کومه لگی ئیران ده که ن به لام ئه ندامانی شورای نیگه هبان راسته وخۆ و ناراسته وخۆ ده ست نیشان کراوی ریه رن و هیچ پیوه ندیه یی که یان به ده نگی خه لکه وه نییه.

سهر دانی هه یه تیگی یه کیه تی نیشتمانی کوردستان له سکر تار یای حیزبی دیموکرات

رۆژی چوارشه ممه، ۱۹ ی جۆزهردان هه یه تیگی مه لبه ندی ۱۴ ی یه کیه تی نیشتمانی کوردستان به سهر په رستی به ریز ئه یو زهید، لپه سراوی مه لبه ند سهر دانی ده فته ری سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستانی کرد. هه یه تی یه کیه تی نیشتمانی له لایه ن به ریز ماموستا عه بدوللا حه سه ن زاده، که سایه تی ناسراو و تیکۆشه ری دیرینی حیزبی دیموکراتی کوردستان، کاک مسته فا مه ولوودی، جیگری سکر تیری گشتی حیزب و وه شتیکی باوه یان پینشوازیان لیکرا. له و دیداره دا باس له پیوه ندی و دۆستایه تی نیوان یه کیه تی نیشتمانی کوردستان و حیزبی دیموکراتی کوردستان و بناغه ی ئه و دۆستایه تییه کرا که له سهر ده ستی نه مران مام جه لال تاله بانی و دوکتۆر عه بدله رحمان قاسملو دامه زراوه.

سهر دانی شان دیکگی یه گرتووی ئیسلامی کوردستان له سکر تار یای حیزبی دیموکرات

رۆژی شه ممه، ۱۵ ی جۆزهردان شان دیکگی یه گرتووی ئیسلامی کوردستان پیکهاتوو له به ریزان ماموستا ئه بو به کر کاروانی، ماموستا ئه بو به کر هه له دنی ئه ندام پارله مان و کاک کاوه مامه ند لپه سراوی مه لبه ندی کۆیه ی یه گرتووی ئیسلامی کوردستان سهر دانی ده فته ری سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستانیان کرد. شان دی یه گرتووی ئیسلامی له لایه ن به ریز ماموستا عه بدوللا حه سه ن زاده، سیاسه ته دار و تیکۆشه ری دیرینی حیزبه که مان و هه یه تیگی حیزبی دیموکراتی کوردستان به سهر په رستی کاک مسته فا مه ولوودی، جیگری سکر تیری گشتی حیزب پینشوازیان لیکرا. له و دیداره دا باس له دۆخی کورد به گشتی کرا و ههر کام له به شداری دیداره که راو بوو چوونی خویان له سهر باه ته پیوه ندی دیداره کان ده بری. هه ردو لایه ن له سهر ئه و دۆخه هه ستیاره ی ئیستای کورد هاو را بوون و پینان وا بوو که پینو یسته کورد و ریه رانی کورد به مشور و خه مخۆرییه وه ئه و دۆخی ئیستای کورد هه لسه نگینن و به سیاسه تیگی حه کیمانه مامه له ی له گه ل بکه ن.

کوردستان و رپه راندۆمیگی دی

رۆژی ۲۸ ی جۆزهردان خه لکی تیکۆشه ر و نیشتمانیه روهری کوردستان به بابکو تی به رین و چالاکانه ی هه لیزاردنهکانی سهرۆک کۆماری و شورای شار و گوندهکان، دژایه تییه سیاسی تهکانی کۆماری ئیسلامیان کرد و به هه موو جیهانیان سه لماند که بزووتنه وه ی رزگاریخو ازانه ی گه لی کورد له کوردستانی رۆژه لات پینهنگی خه بات و به ره بهر هکانییه له گه ل ریزی کۆماری ئیسلامی ئیران. سهره رای هه موو هه ولهکانی ریزیم بۆ هینانی خه لک بۆ سهر سه ندووقهکانی دهنگان، و شیار یی کومه لانی باوه رمه ند به مافه کانیان هه موو هه ولهکانی ریزیان بی ئاکام هینشته وه. به پینی ئامارهکان و به پینی ئه و ویدیۆ و وینانه ی که له لایه ن ریکخستن و چالاکانی نیوخۆ، به ده ستمان گه یشتووه، ریزه ی به شداری خه لک له کوردستان له ئاستیکی زۆر که مدا بووه و ته نانه ت له هیندیک له شه رهکانی کوردستانی ریزه ی به شداری خه لک له ئاستیکی چاوه روانه کراو که م بووه. ئه مه له کاتیکدا یه گه شتی له هه موو ئیران ریزه ی به شداری له هه لیزاردنهکان زۆر که م بووه. خه لکی تیکۆشه ر و نیشتمانی په روهری کوردستانی رۆژه لات دیسان حه ماسه یهکی دیکه تان خو لقاند. ویرای پیرۆزبایی ئه م سهر که وتنه له گه لی کورد و گه لانی ئیران و هه موو هۆگرانی ئازادی و دیموکراسی و داد په روهری جاریکی دیکه نیشانتان دا که به ئیراده یهکی یه گرتووانه په یامی ره دکردنه وه ی کۆماری ئیسلامی و سیستمه که یان به رای گشتی گه یاند.

سه باره ت به پۆستی سهر کۆمارییه ده توانین بلین ئیعتباری دهنگی خه لک ههر به و راده یه که بۆ نوینه رانی مه جلیس ره چاو ده کرئ چونکه به پینی بره گه ی ۹ و ۱۰ له ئه سلی ۱۱۰ یی قانونی بنه پهرتی ئیران، حوکمی ده ست به کاربوونی سهر کۆماری دوا ی هه لیزاردن یان لابر دنی سهر کۆمار له سه لاهییه تی ریه ر دایه، و اتا ده نگی خه لک هیچ کاریگه ریه یهکی نییه و ئیعتبار نادا به سهر کۆماری، به لکوو ئه وه ی ئیعتباری پی دهدا ئیمزا و پشتگیری ریه ری نيزامه. ئه و نموانه ی له سهر وه باس کران ئه و راستییه مان بۆ ده ره خه ن که له گه ل ئه وه ی قانوندا نه هری نيزامی کۆماری ئیسلامی له هیندیک جیگای قانونی بنه پهرتی هه ولی داوه ئه سلی نوینه رایه تی خه لک بهرجهسته بکریته وه، به لام بره گه و ئه سه لکانی دیکه ی قانونی بنه پهرتی ئه سلی نوینه رایه تی خه لکیان به ته واوی به تال کردۆته وه و لایه نی فکری و ئیدئولوژی نيزام به سهر نیوه روکی ئه و قانونه دا زال بووه و بووته هۆکاری سهره کی که هه موو ده سه لاتهکانی نيزامی کۆماری ئیسلامی له ده سه لاتی یهک که سدا کۆ بکریته وه. ئه و که شه ش به پینی ئامانج و بهر ژه وه ندیهکانی خوی و تیگه یشتی له ده سه لاتداری و حوکمرانی له ماوه ی ۲۲ سالی رابردوودا ئه سه بی خوی له مهیدانی ده سه لاتداری ئیراندا تاو داوه و به بی حوکم و بریاری ئه و که سه واته ریه ر هیچ کیشه یهک چاره سه ر ناکرئ و ئه وه ی له پر ویاگه ندیه ی بهر بیزهکانی شورای نیگه هبان بۆ پۆستی سهر کۆماری گوتران، هه مووی به تال له راستی.

کاتیک چاو به نیوه روکی قانونی بنه پهرتی کۆماری ئیسلامیدا دهخشیتن، هیچ ئهسل و برهگهکی روونی تیدا نییه که باس له حاکمییهتی خه لک بکا و رۆل و نه خشی خه لک له ئیداره دانی ولاتی تیدا بهرجهسته و دیاربی، خو ئه گهر له جییهک ئامازهیه کیش بووبی، حه تمه ن قانوندا بهر بهستی بۆ داناوه

له ئه سلی ۱۲ دا به روونی ده لی: دینی ره سمی ولات ئیسلام و مزهه بی ره سمی شیعهی دوازه ئیمامیه و پیداره له سهر ئه وه ی که ئه و ئه سه له هه تا هه تابه نه گۆره. یان له ئه سلی ۱۷۷ دا که باس له پیداهاتنه وه به نیوه روکی قانونی بنه پهرتی دهکا، سه ره له نووی وه بیهران دینیته وه که ئه و ئه سلانه ی پیوه ندییان هه یه به دین و مزهه بی ره سمی و بوونی ویلایه تی ره های فه قیه قابیلی گۆران نین و تاهه تایه هیچ ئالوگۆریکیان به سه ردا نایه. ئه و له حالیکدا یه بوونی دینی ره سمی له لایهک و مزهه بی ره سمی له لایهکی دیکه وه به شیک بهرچاو له خه لکی ئیران له مافی خۆپالواتن بۆ ههر پۆستیک که به شیوه ی هه لیزاردن که سیک بۆ ده ست نیشان بکری، بپه ش کردوو. له ئه سلی ۶۲ و ۱۱۴ یی قانونی بنه پهرتی نيزامی کۆماری ئیسلامیدا که باس له هه لیزاردنی نوینه رانی مه جلیسی شورای ئیسلامی و سهر کۆماری دهکا ده لی: هه لیزاردن به ده نگی راسته وخۆی خه لک بهرپوه ده چی. هه رچه تده له

قانونی بنه پهرتی نيزامی کۆماری ئیسلامی ئیران به تاله له به ها و بایه خهکانی دیموکراسی و له هه مان کاتدا له نیوه روکییدا ئه سه لکانی له زۆر جیگادا پیکه وه ناتهبان، ههر ئه وش وای کردوو که له ماوه ی ۲۲ سالی رابردوودا گه لانی ئیران هه ست به بوون و رۆلی خویان له ده سه لاتداری و بهر پیوه بردنی ولاتدا نه که ن. له ماوه ی دوو سه وتووی رابردوودا و له په راویزی باسه تا راده یهک ئازاد و کراوهکانی پیوه ندیدار به به ناو هه لیزاردنی سهرۆک کۆماری و له هه مان کات هه لیزاردنهکانی شورای شار و گوندهکاندا، ده زگی پر ویاگه ندی ریزیم به بلاو کردنه وه ی مونا زیره و لیدوانی به ره رو بروی بهر بیزه رهکانی پۆستی سهر کۆماری که په سندرکرای شورای نیگه هبانن ئه و ده رفه تهبان پیدرا که ههر کام له وان باس له بهرنامهکانی خویان له بوارهکانی ئابووری و کومه لایه تی و سیاسیدا بکه ن. ئه وه ش وای کردبوو که ههر کام له وان کومه لیک باس و باهه ت به رووژینن

حیزبی دیموکرات و پروانگه بۆ هه‌لبژاردنه‌کان له ئێراندا

مه‌نسور مرووی

هه‌رچه‌نده‌ که هه‌لبژاردنه‌کانی ژێر ده‌سه‌لاتی کۆماری ئیسلامی زۆر جاران له‌ مانای راسته‌قینه‌ی خۆی به‌تال بوون و هیچکات پیوه‌ره‌ دیموکراتیکه‌کانی هه‌لبژاردنیکێ نازاد و نیشتمانی تیدا نه‌بووه‌، به‌لام له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا حیزبی دیموکراتی کوردستان به‌ شیوه‌یه‌کی دوگم و داخراو نه‌یروانیوه‌ته‌ هه‌لبژاردنه‌کان. حیزبی دیموکراتی کوردستان هه‌ولی داوه‌ چه‌ندی بۆ بکری کاریگه‌ری له‌سه‌ر هه‌لبژاردنه‌کان هه‌بی و له‌ هاوکیشه‌یدا بیروبۆچونی خه‌لکی کوردستانی تیدا به‌رجه‌سته‌ بیه‌وه‌. ته‌نانه‌ت له‌ یه‌که‌م ده‌وره‌ی هه‌لبژاردنه‌کانی مه‌جلیسی شوپرای ئیسلامی له‌ ۲۴ ڕه‌شه‌می ۰۸ که مه‌جلیسی شوپرای میلیبی پێ ده‌کو‌ترا، حیزبی دیموکرات تییدا به‌شداریی کرد و له‌ نزیک به‌ ته‌واوی شاره‌ه‌کانی کوردستان کاندیداکانی حیزبی دیموکرات سه‌رکه‌وتن. هه‌رچه‌نده‌ ئه‌و هه‌لبژاردنه‌ له‌ کوردستان هه‌لوه‌شایه‌وه‌ و نوینه‌رانی هه‌لبژێردراوی خه‌لک نه‌یان‌توانی بچنه‌ مه‌جلیس. له‌ یه‌که‌م هه‌لبژاردنه‌کانی مه‌جلیسی خو‌بره‌گان که ئه‌وکات مه‌جلیسی موئه‌سه‌سانی پێ ده‌کو‌ترا دوکتور قاسملوو و سه‌کرته‌ری گشتیی حیزبی دیموکراتی کوردستان به‌ ده‌نگی زۆریه‌ی خه‌لک له‌ پارێزگای ورمی بۆ ئه‌و مه‌جلیسه‌ هه‌لبژێردرا که ئه‌وه‌ش هه‌ر هه‌لوه‌شایه‌وه‌ و ریگه‌ نه‌درا دوکتور قاسملوو بچینه‌ تاران. له‌ پاش ئه‌وه‌ حیزبی دیموکرات له‌ روانگه‌ی به‌رپرسیانی کوماری ئیسلامیه‌وه‌ به‌ ناقانونی ناسرا و رووداوه‌کانی ئه‌وکاتی کوردستان و هێزێشی حکومه‌تی ناوه‌ندی بۆ کوردستان به‌ ته‌واوی ئه‌و بواری داخست. به‌لام سه‌ره‌پرای هه‌موو ئه‌وانه‌ حیزبی دیموکراتی کوردستان هه‌ولی داوه‌ له‌ کوێ پێی باش بووبی پۆل و ئه‌رک بۆخۆی دیاری بکا و کاریگه‌ری له‌ سه‌ر ئاکامی هه‌لبژاردنه‌کان دا‌بنی.

له‌ هه‌لبژاردنی سه‌رکوماریی سالی ۱۷۲ که ڕه‌قابه‌تی نیوان هاشمی ره‌فسه‌نجانی و ئه‌حمه‌دی ته‌وه‌کولی که‌وته‌ ده‌وری دووهم، حیزبی دیموکرات داوی له‌ خه‌لکی کوردستان کرد که له‌ به‌رانه‌ر هاشمی ره‌فسه‌نجانیدا ره‌ئێ به‌ ته‌وه‌کولی بدن. هۆکاره‌که‌شی بۆ هه‌موو ئه‌و جینایه‌تانه‌ی ره‌فسه‌نجانی له‌ کوردستان و به‌ تایبه‌ت تیرۆری ڕیه‌رانی کورد ده‌گه‌ڕایه‌وه‌ که به‌ پلان و پیلانی ناوبراو به‌رپوه‌ چوون. ئه‌وه‌ بوو که ره‌فسه‌نجانی له‌ کوردستان شکستی خوارد و خه‌لک ده‌نگیان به‌ ئه‌حمه‌د ته‌وه‌کولی دا که له‌ راستیدا ده‌نگی نا به‌ ناوکی ده‌سه‌لات بوو.

دواتر له‌ هه‌لبژاردنه‌کانی ده‌وری شه‌شه‌می مه‌جلیس و ده‌وری یه‌که‌می شوپرای شار و گونده‌کان که له‌ ماوه‌ی سالی‌کدا به‌ریوه‌ چوون، حیزبی دیموکرات داوی له‌ خه‌لک کرد که له‌نێو کاندیداکاندا که ئه‌و کات هه‌ندی که‌سی باش و خه‌لک خۆشه‌ویست تییدا به‌شدار بوون، چ له‌ شوپراکان و چ له‌ کاندیداکانی مه‌جلیسا ئه‌گه‌ر که‌سانی باش و خه‌لکی هه‌بوون ده‌نگیان بده‌نی و هه‌ول بدن بۆ خزمه‌تی شار و گوندی خۆیان که‌لکی لێ وهر‌بگرن. ته‌نانه‌ت له‌ پاش هه‌لبژاردنه‌کانی مه‌جلیسی شه‌شهم نوینه‌ره‌ کورده‌کان له‌ سه‌ر هاو‌فکری و پاسپاردی حیزبی دیموکرات فراکسیۆنیکیان به‌ ناوی فراکسیۆنی نوینه‌رانی کورد پیکه‌هینا که له‌ کوردستان ئه‌زموونیکێ تازه‌ بوو که ده‌کرێ بگوترێ پیوه‌ندییه‌کی باش له‌ نیوان به‌شیکێ زۆر له‌ نوینه‌ران و خه‌لکی حه‌وزه‌ی هه‌لبژاردنه‌کانیان پیک بیه‌نی. به‌لام دواتر پاش کوتایی ئه‌و ده‌وره‌یه‌ی مه‌جلیس زۆریه‌ی هه‌ره‌زۆری ئه‌و نوینه‌رانه‌ بۆ ده‌وره‌ی داها‌توو له‌ لایه‌ن شوپرای نیگابانه‌وه‌ شیواو بوونیان ڕه‌د کرایه‌وه‌. له‌م پارده‌ سه‌له‌ی رابردووییدا و به‌ تایبه‌ت دوا‌ی زه‌ق‌بوونه‌وه‌ی زیاتری کیشه‌ی نیوان باله‌کانی کوماری ئیسلامی، حیزبی دیموکراتی کوردستان پێی وایبووه‌ که‌ نا‌کری له‌و بواره‌ غافل بی و ده‌بی هه‌ول بدری له‌ کوێ بۆی ره‌خسا له‌و که‌لپانه‌ بۆ به‌ چالش کیشه‌ی سبستی ویلایه‌تی فه‌قیه‌ که‌لک وهر‌بگرێ. نموونه‌ی به‌رچاوی ئه‌مه‌ هه‌لوئیه‌تی حیزبی دیموکرات بۆ به‌شداری له‌ هه‌لبژاردنه‌کانی سه‌رکوماریی سالی هه‌شتاوه‌هه‌شت بوو که پێشاهاته‌کانی ئه‌و هه‌لبژاردنه‌ ده‌نگدانه‌وه‌یه‌کی جیهانی هه‌بوو و ده‌ره‌نجامیکێ لێ که‌وته‌وه‌ هه‌تا ئیستاش حکومه‌ت لێی ده‌رباز نه‌بووه‌.

له‌و هه‌لبژاردنه‌دا که به‌ ته‌قه‌لوب و دزینی ده‌نگی دوو کاندیدی سهر‌ به‌ بالی ڕیفورمخواز واته‌ مه‌هدی که‌روویی و میرحوسه‌ین موسه‌وی، مه‌حمودی ئه‌حمه‌دی نژاد له‌ سه‌ندوقه‌کانی ره‌ئێ هینرایه‌ ده‌ری، حیزبی دیموکراتی کوردستان هه‌لبژاردنه‌کانی بایکوت نه‌کرد و داوی له‌ خه‌لکی کوردستان کرد که ده‌نگ به‌ یه‌کێک له‌ کاندیدا ڕیفورمخا‌وزه‌کان بدن.

له‌گه‌ڵ ئه‌وانه‌شدا زۆر جارانی حیزبی دیموکرات پێی وایبووه‌ که ده‌نگدان ناتوانی هیچ کاریگه‌رییه‌ک له‌ سه‌ر وه‌زعی سیاسی و کومه‌لایه‌تی خه‌لک دا‌بنی و دوا‌ی کردوه‌ که خه‌لک وه‌کو نافه‌رمانیه‌کی مه‌ده‌نی بایکوتی هه‌لبژاردنه‌کان بکه‌ن.

هه‌موو ئه‌وانه‌ی که باس کرا چه‌ند نموونه‌یه‌کن له‌ کارتیکه‌ری حیزبی دیموکراتی کوردستان له‌ پیوه‌ندی له‌ گه‌ڵ هه‌لبژاردنه‌کانی ژێر سیسته‌می کوماری ئیسلامی، که له‌ هه‌موویاندا حیزب هه‌ولی داوه‌ به‌ خوینده‌نه‌وه‌یه‌کی واقعبینانه‌ هه‌لوئیه‌ت بگرێ. خالی سه‌رنجراکیش له‌ سیاسه‌تی حیزبی دیموکراتی کوردستان له‌م بواره‌دا جیا له‌ نه‌فسی هه‌لبژاردنه‌کان ئه‌وه‌ بووه‌ که پێویسته‌ کار بۆ ئه‌وه‌ بکری که ته‌نانه‌ت له‌م مه‌یدانه‌شدا که‌لک له‌م ده‌رفه‌تانه‌ وهر‌بگیرێ و ڕیزه‌کانی خه‌لک و حیزبی دیموکرات هه‌رچی زیاتر یه‌کگرتووتر و یه‌ک‌ریزتر بکا.

دوایین نموونه‌ بۆ ئه‌مه‌، یه‌که‌ده‌نگ بوونی خه‌لک و حیزبه‌کانی کوردستان و چالا‌کانی مه‌ده‌نی و سیاسیی کوردستان له‌ پیوه‌ندی له‌گه‌ڵ بایکوتی دوا‌زه‌هه‌مین ده‌وره‌ی سه‌رکوماری له‌ ۲۸ ژیۆزه‌ردانی ئه‌وسال‌دایه‌. هه‌لبژاردنیک که زیاتر له‌ هه‌میشه‌ له‌ مانای راسته‌قینه‌ی خۆی به‌تاله‌.

پیوستی دامه‌زراوه‌یه‌کی به‌رزی نه‌ته‌وه‌یی له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان

تالان به‌رامی

له‌و دابه‌شبوون و ئه‌و مملانی جۆراوجۆره‌ ئیدیۆلۆژیکانه‌ی بوونه‌ مایه‌ نا‌کوکی و ناته‌بابی و ته‌نانه‌ت شه‌ری نیوخۆی له‌نێو بزووتنه‌وه‌ی کورد. ئه‌مه‌ جگه‌ له‌وه‌ که له‌ درێژایی ئه‌و چه‌ند ده‌یه‌یدا سه‌دان و بگه‌ هه‌زاران تیکۆشه‌ری کورد له‌ ژێر کارتیکه‌ری به‌ تایبه‌ت ئیدیۆلۆژیی چه‌پ له‌ ئێراندا ته‌نانه‌ت دژایه‌تی بزووتنه‌وه‌ی کوردیشیان کردووه‌.

ده‌ری میژوویی نا‌کوکی و نایه‌کگرتوویی نا‌کوکی، ناته‌بابی، دا‌بران و پارچه‌پارچه‌بوون و له‌ هیندیک قوناخدا شه‌ر و مملانه‌ی مالوێران‌که‌ر و هیواکوژ چ له‌ نیوان ریک‌خواه‌ سیاسیه‌کاندا و چ له‌ نیوخۆی زۆریه‌ی ریک‌خواه‌کانی رۆژه‌لاتی کوردستاندا، خه‌ساری یه‌کجار گه‌وره‌ی لێ که‌وتووته‌وه‌ که به‌ کورتی ده‌توانین به‌م شیوه‌یه‌ ئاماژه‌ی پێ بکه‌ین: چاندنی تووی بیه‌یوایی له‌نێو کومه‌لگه‌ کوردستاندا، دروست‌کردنی هه‌ستی خۆبه‌که‌مزانی له‌ لای تاکێ کورد و که‌لکی جۆراوجۆری ئامرازییانه‌ی داگیر‌که‌ر له‌ پیناوی رووخاندنی که‌سایه‌تی نه‌ته‌وه‌یی تاکێ کورد و لاوا‌زکردنی بزووتنه‌وه‌دا.

به‌م چه‌شنه‌ ده‌کرێ بگوترێ که نا‌کوکی و ناته‌بابی و پارچه‌پارچه‌بوونه‌کان که به‌داخه‌وه‌ ئیستاش هه‌رچه‌ند لاوا‌زتر له‌ پیشوو- دووره‌دیمه‌نی یه‌کگرتوویییه‌کی دل‌خواز و جیگای هیواییان له‌ ته‌موژدا هینشتووته‌وه‌ و وه‌ک یه‌کێک له‌ هۆکاره‌ نیوخۆیه‌کانی به‌ ئامانج نه‌گه‌یشتنی بزووتنه‌وه‌ دیته‌ ئه‌ژمار.

پلانی داگیر‌که‌ر

ده‌سه‌لاتی داگیر‌که‌ر له‌ هه‌موو سه‌رده‌مه‌کان و قوناخه‌کاندا به‌ به‌کارهێنانی ئامرازه‌کانی سه‌رکو‌تی

گوتاری ئێرانگه‌راییی و مملانه‌ی ئیدیۆلۆژیک

بزووتنه‌وه‌ی کورد و پارتیه‌ سیاسیه‌ پیکه‌ینه‌ره‌کانی له‌ دوا‌ی هه‌لوه‌شانی کومه‌له‌ی ژبانه‌وه‌ی کورد (ک.ژ.ک.ه‌وه‌) له‌ ژێر ناوی ریا‌لیسمی سیاسیدا، واته‌ ئه‌م لیکدانه‌وه‌یه‌ که‌ پرسێ کورد گری‌دراوی دۆخی سیاسیی ئه‌م ولاتانه‌یه‌ که‌ کوردیان به‌سه‌ردا دا‌به‌ش کراوه‌، به‌کرده‌وه‌ له‌ لیکدانه‌وه‌یه‌کی راسته‌قینه‌ی هاو‌کیشه‌ی زال به‌سه‌ر رۆژه‌لاتی کوردستاندا (هاو‌کیشه‌ی داگیر‌که‌ر و داگیر‌کرا‌) دوور که‌وته‌وه‌. ئه‌مه‌ له‌ حالیکه‌دا یه‌ که‌ داگیر‌که‌ر به‌ هه‌موو شیوه‌یه‌ک سه‌لماندوویه‌تی که‌ به‌ هیچ شتیک جگه‌ له‌ تواندنه‌وه‌ی کورد له‌ چوارچۆیه‌یه‌کدا به‌ ناوی ئێران که‌ شوناسه‌که‌ی بریتیه‌ له‌ شوناسی نه‌ته‌وه‌ی سه‌رده‌ست رازی نه‌بووه‌ و نابێ. ته‌نانه‌ت ره‌وته‌ جۆراوجۆره‌کانی ئۆپوزیسیۆنی ده‌سه‌لاته‌ ناوه‌ندییه‌کانی تارانیش بۆم‌ خاله‌دا که دژایه‌تی هه‌رچه‌شنه‌ هه‌ولیکێ کورد له‌م گه‌پاندنه‌وه‌ی مافه‌ زه‌وت‌کراوه‌کانی بکه‌ن و به‌ هیلێ سووری بزبان، هاو‌پرای ده‌سه‌لاتن. هه‌رچه‌ند له‌و قوناخانه‌دا ریک‌خواه‌کانی گو‌رپانی کوردستان له‌ سه‌رووی هه‌مووانه‌وه‌ حیزبی دیموکرات ته‌نیا داوای خودمختارییان ده‌کرد. به‌ واتایه‌کی ساده‌تر له‌لای داگیر‌که‌ر هیچ جیاوازییه‌کی نییه‌ که ئامانجی خه‌باتی نه‌ته‌وه‌ی ژێرچه‌پۆک چیه‌. چونکه‌ له‌لای ئه‌و که‌ خۆی کردووه‌ته‌ خاوه‌نی خاک و دانیشتووانی ولاتی داگیر‌کراو هه‌رچه‌شنه‌ هه‌ولیکێ نه‌ته‌وه‌ی ژێرچه‌پۆک له‌ پیناوی ماف و نازادی و سه‌روه‌رییدا به‌ هیلێ سوور داده‌نرێ. که‌واته‌ زۆر به‌ روونی ده‌کرێ بگوترێ که بزووتنه‌وه‌ی کورد له‌م خاله‌ هه‌ستیاره‌دا که پیتاسه‌یه‌کی روون له‌ هاو‌کیشه‌ی کورد و ده‌سه‌لاتی ناوه‌ندی تاران به‌ده‌سته‌وه‌ بدا، که‌مه‌ترخه‌م بووه‌ یان ئه‌وه‌ که‌ خۆپاریزیی کردووه‌. خه‌ساریکی دیکه‌ بزووتنه‌وه‌ی کورد که‌ ئه‌ویش تا ڕاده‌یه‌کی زۆر گری‌دراوی لیکدانه‌وه‌ی گری‌دراوی پرسێ کورد و دۆخی سیاسیی ئێران، بریتیه‌

دۆخی ئیستای بزووتنه‌وه‌ی رۆژه‌لاتی کوردستان

بیگومان بزووتنه‌وه‌ی کورد له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌دا به‌ ئامانجی دیاری‌کراوی خۆی نه‌گه‌یشتووه‌، بی ده‌سکه‌وتیش نه‌بووه‌. خۆراگری میژوویی له‌ به‌رانه‌به‌ر داگیر‌که‌ردا، شویندانه‌ری ڕیزه‌یی له‌ سه‌ر بیرو‌پرای گشتیی خه‌لک له‌ بۆنه‌ جۆراوجۆره‌کاندا، هه‌ولدان بۆ بو‌ژاندنه‌وه‌ هه‌ستی نه‌ته‌وايه‌تی و دروست‌کردنی پیکه‌یه‌کی به‌رینی کومه‌لایه‌تی –هه‌رچه‌ند تا ڕاده‌یه‌کی زۆر حیزبی- ژماره‌یه‌ک له‌و ده‌سکه‌وتانه‌ن که‌ ده‌کرێ قامکیان له‌سه‌ر دا‌بنرێ. له‌گه‌ڵ هه‌مووی ئه‌وانه‌شدا

ئهم بزووتنه‌وه‌ که‌مايه‌سیی گه‌وره‌شی هه‌یه‌ که‌ پێویسته‌ ببینرێن و بۆ نه‌هینشتیان هه‌ولی به‌کرده‌وه‌ بدری.

له‌ روانگه‌ی منه‌وه‌ سه‌ره‌کترین که‌مايه‌سییه‌کانی بزووتنه‌وه‌ی کورد له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان بریتین له‌: پارچه‌پارچه‌یی له‌ بواره‌کانی راگه‌یانن، ریک‌خواه‌یه‌ی، سیاسی، دیپلۆماسی، نه‌بوونی دامه‌زراوه‌یه‌کی به‌رزی نه‌ته‌وه‌یی، لاوازیی دیموکراسیی نیوخۆیی، نه‌بوونی گوتاریکی هاوبه‌ش، خولانه‌وه‌ له‌نێو بازنه‌ی گوتاری دیموکراتیزه‌کردنی ده‌سه‌لات له‌ تاران، لاوازیی کولتوری پیکه‌وه‌هه‌لکردن، جیگروونی درێژماوه‌ له‌ قوولایی خاکی باشووری کوردستاندا و نه‌بوونی به‌دیلی هاوچه‌رخ بۆ درێژه‌ی چالاکیی چه‌کداری.

شه‌پۆلی روو له‌ گه‌شه‌ی شوناسخو‌ازی و چالاکییه‌ فره‌هه‌نگی و مه‌ده‌نییه‌کان

سه‌ره‌پرای هه‌موو نا‌کامی و تیچوو و خه‌ساره‌ جۆراوجۆره‌کانی ژێرده‌سته‌یی کورد و داگیر‌کراوی خاکی کوردستان، ترووسکایی رزگاریی کوردستان ئه‌مرۆ زیاتر له‌ هه‌ر کات له‌ ره‌وتی روو له‌ گه‌شه‌ی شوناسخو‌ازیی تاکێ کورد، سه‌ره‌هلانی ره‌وتیکێ به‌رینی چالاکیی فره‌هه‌نگی و مه‌ده‌نی له‌ رۆژه‌لاتی کوردستاندا به‌دی ده‌کرێ.

به‌تایبه‌تی له‌ژێر رۆشایی ئه‌م ره‌وته‌ به‌هیزه‌ شوناسخو‌ازانه‌یه‌دا که له‌ هه‌ناوی رۆژه‌لاتی کوردستاندا به‌ خیرایی له‌ گه‌شه‌کردن‌دا، یه‌ خسته‌رووی پیتاسه‌یه‌کی شیواو له‌ هاو‌کیشه‌ی کورد له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان و تاران له‌ لایه‌ک و له‌لایه‌کی دیکه‌وه‌ خۆریک‌خسته‌وه‌یه‌کی شیواو و ولادمره‌ له‌ ئاستی بزووتنه‌وه‌ی کورد له‌ پێویستییه‌ هه‌ره‌ سه‌ره‌کییه‌کانی حیزب و ریک‌خواه‌کانی رۆژه‌لاتی کوردستانن.

چونکه‌ زۆر به‌ راشکاوی ئه‌م دۆخه‌ که‌ ریک‌خواه‌ سیاسیه‌کانی رۆژه‌لاتی تیدان به‌ هیچ شیوه‌یه‌ک له‌ ئاستی پێویستییه‌کانی ئیستا و داها‌تووی رۆژه‌لاتی کوردستاندا نییه‌. لانیکه‌م له‌ پارده‌ سالی رابردو‌دا سه‌ره‌پرای ئه‌وه‌ که‌ کومه‌لگه‌ی رۆژه‌لاتی کوردستان پو‌ژانه‌ ئه‌م چاوه‌روانییه‌ به‌جیه‌ی رو‌به‌رووی ریک‌خواه‌ سیاسیه‌کانی رۆژه‌لاتی کوردستان کردوته‌وه‌ که‌ هه‌رچی زووتر نیو مالی کوردان ریک‌ بخه‌ن و له‌ژێر ساباتیکی گشتگیری نه‌ته‌وه‌یییدا کۆ بیه‌وه‌، به‌لام به‌داخه‌وه‌ که‌مترین هه‌نگاوی شیواو له‌م پێوه‌ندییه‌دا هه‌لگیرانه‌ته‌وه‌.

هه‌رچه‌ند ره‌وتی یه‌کگرتنه‌وه‌ی لایه‌نه‌کانی دیموکرات دوا‌ی پرۆسه‌یه‌کی دوورودرێژ هیندیک ترووسکایی لێ به‌دی ده‌کرێ و ناوه‌ندی هاو‌کاریی له‌نێو چه‌ند حیزبی رۆژه‌لات دامه‌زراوه‌، به‌لام وه‌ک ده‌بیرێز تا ها‌ته‌ دیی چاوه‌روانی و ویستی سه‌ره‌کیی کومه‌لگه‌ مه‌ودایه‌کی زۆر ماوه‌.

دامه‌زراوه‌یه‌کی نه‌ته‌وه‌یی (ده‌وله‌تی تاراوگه‌)

له‌ژێر تیشکی ئه‌م کورته‌ خه‌سارناسیه‌ی خرایه‌ به‌ر چا‌و، پێویستی میژوویی بو‌نیاتانی دامه‌زراوه‌یه‌کی نه‌ته‌وه‌یی که‌ بیه‌ته‌ ناوه‌ندی بریار و ڕیه‌ریی بزووتنه‌وه‌ی کورد له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان زیاتر له‌ هه‌ر کات هه‌ست پێ ده‌کرێ. له‌ روانگه‌ی منه‌وه‌ بوونی دامه‌زراوه‌یه‌کی ئه‌وتۆ یه‌که‌م: له‌ قوناخی ئیستا‌دا چاوه‌روانی لێ ده‌کرێ ستراتیژی و گوتاریکی یه‌کگرتوو و با‌به‌تیینه‌ی گونجاو له‌گه‌ڵ دۆخی کورد له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان له‌گه‌ڵه‌ لاله‌ بکا. دووهم: بیه‌ته‌ ساباتیکی بۆ ئه‌وه‌ی هیز و توانای مادی و مرۆیی کورد له‌م به‌شه‌ له‌ کوردستاندا له‌م په‌رشوبلاویه‌ ده‌رباز بکا و له‌ جیه‌یک کویان بکاته‌وه‌ و ئۆرگانیزه‌یان بکا. سێیه‌م: به‌ هیتانه‌ ئارای میکانیزمه‌لیکی دیموکراتیک و سه‌رده‌میانه‌ بیه‌ته‌ ناوه‌ندی بریار بۆ بزووتنه‌وه‌. چواره‌م: له‌ ئیستاوه‌ کورد له‌ رۆژه‌لاتی کوردستان بکاته‌ خاوه‌ن به‌دیلیکی ناسراو و خاوه‌ن ئه‌زموون بۆ قوناخی دوا‌ی رزگاری.

بو‌نیاتانی دامه‌زراوه‌یه‌کی نه‌ته‌وه‌یی (یان ده‌وله‌تی تاراوگه‌) جیاوا‌ز له‌مه‌ که‌ خه‌باتی ئیمه‌ تووشی وهر‌چه‌رخانیکی میژوویی ده‌کا، ده‌بیته‌ هۆی که‌شه‌ی هه‌رچی زیاتری ره‌وتی شوناسخو‌ازیی وه‌ک هیزیکێ له‌برانه‌وه‌ نه‌ها‌توو بۆ رزگاری و پاراستنی رۆژه‌لاتی کوردستانی رزگارکراو.

کۆتا بزمار له تابووتی ریفۆرمخوازی

کۆژران و برینداربوونی ۵۳ کۆلبر بهندکردنی ۱۲۴ چالاکى سیاسى و ئیعدامى ۱۰ بهندکراوى کورد

رهحمان سهلىمى

دهست پيوه گرتنيان به پوستانى سياسى و ئيدارى و ئيمتيازاتى دهسهلات، واى كرد نوخه بى سياسى ريفۆرمخوازان له دهنگدهرانيان دابېرېن و چيتر كالا سياسىييه كانيان لاي خهلكى ئيزان كړياري نهمين. ئه هيوايه كه بۆ خهلكى ئيزان بهگشتى به ريفۆرم له خواروه و له ريگاي سنووقه كانى دهنگدان دروست ببوو، تيك پروخا و له روانگه زۆربه كومه لگه وه ريفۆرمخوازىي حكومته تى گرمانه يهكى شكسوخاروو و وهدينه هاتوو هاته بهرچاو. هرچهند هه له خولى يه كه مى سهركومارى خاتمه ييه وه بناغه كانى فلهسه فهى و جووډى ريفۆرمخوازىي له ئيزاندا به بوونى سيسته ميكي سياسى داخراو و دهسه لاتداریه كى پوانخواز بۆش بو، بهلام دوابزمارى تابووتى ريفۆرمخوازىي هرچهند به دواكه وتنه وه، بهلام زۆر زووتر له و بانگه شه يه زيبا كه لام ليدرا كه باسى له وه كرد كه كړونا دهرفته تى ئه وه پينه داوين پرسه بۆ مه رگى ريفۆرمخوازىي دابننن.

وتاربيژانه وه له تريبوونى جياوازدا دههاتنه گو. بهلام ئه وه كرانه وه يه زۆرى نه خاياندا. ماهييه تى كۆمارى ئيسلامى به ته واوى له گه له گوڤرانكارىيه سه ره تاييه شدا ناته با بو، به جوړيك كه هيرش بۆ سه ر زانكوى تاران له پووشپه رى ۷۸ و بيدهنگى خاتمه يه به رامبه ر سه ركوتى خويناوىي خوڤندكاران، سه ره تاي بيهيوايى به ريفۆرم له چوارچيوه كۆمارى ئيسلامى له گشتيه تى خوڤدا بو. هه ر له سه رده مه دا كه هه ر دوو دهسه لاتى مه جليس و دهوله ت له كوڤنترۆلى به ره رى ناسراو به ريفۆرمخوازدا بوون، چاپه مه نييه كان داخرا، جياپيران كوژران يان به شينوازى جوړاوچوڤ فشاريان خرايه سه رى، سوپا و ئه و دامه زراوانه ي راسته وخۆ له ژير فه رمانى خامنه يى دا بوون، گه وه و به هيز بوون و به گشتى بناغه كانى دهسه لاتداریي سه ره رۆ و تاكه كه سه قايتمر كران. ئه و بيه ه لوڤسته ييه دهوله تى خاتمه ي به رامبه ر ئازادىخوازان و جياپيران و چۆلكردنى پشتى دهنگدهرانى له وه سه ركوتكارىيه ي به تايبه ت له ره وتى ناسراو به قه تله زنجيره ييه كاندا رووى دا، بووه هۆى ئه وه له لايه ن ريفۆرمخوازانى تا راده يه ك رادىكاله وه دروشمى تپه پرين له خاتمه ي به رز بكرته وه، كه بوو به سه ره تاي دروستبوونى كه لپن له به ره رى ريفۆرمخوازاندا. هه ره و ك ئامازه ي پيكر داوى ئه وه ي خاتمه ي

له ئيستادا و به تايبه ت له دواى هه لېژارده كه مه وه نه قه كه ي مه جليسى يازده هه م و دواى ئه وه ي خهلكى ئيزان له بۆنه ي جوړاوچوڤ له سه ر شه قام و له تۆره كومه لايه تپه يه كاندا به روونى ئه و پيامه يان داوه به ناوه نده دهسه لاتداره كانى ريفۆرمخواز و بناژوخوان، كه به يه ك پيوانه و وه ك دوو مۆره ي يه ك يارى

سه رريان دهك، و يده چى خامنه يى و ناوه نده سه ره كويه كانى هيز له ئيزاندا چيتر ئيزن به وه نه دن كه سانېك ته نانه ت به كه مترین جياوازيه وه بچه نيو بازنه ي حوكمرانى و برياردانه وه. ره تكدردنه وه شياويه تپه بيۆينه ي به ريژراني سه رۆك كۆمارى و شوڤراكانى شارو لادى له هه لېژارده كانى ۲۸ ئه و مانگه دا له لايه ن شوڤراي نيگه هبانه وه، به لگه يه كى روونه له سه ر ئه وه ي ئاستى تهحه ممولى خامنه يى تا ئه وه پرى خۆى دابه زيوه و متمانه ي ته نانه ت به نزيكترین كه سه كانى خۆى وه ك لاريچانېش نه ماوه. سه ره راي هه موو ئه وان، تا ئيستاش ره وتى ريفۆرمخوازىي حكومته تى كه هه موو به ريژره كانى ره ت كراونه ته وه ده ست له دووره ديمه نى دهسه لاتى گرمانه يى داها توو هه لئاگرئ و به و هيوايه ي دهرفته تى دووباره ها تته وه مه يدان و وه ده سه تپه تاننى كومه ليك پوستانى ته نانه ت نزميشيان پى بدرئ، به قسه ي خويان پرده كانى پشت سه رى خويان نارووخين.

به رامبه ر سه ركوتى خوڤندكاران و داخستنى چاپه مه نييه كان و به گشتى پاشه كشه پيكردى ئه و كرانه وه ريژه ييه له لايه ن دهسه لاتى دادوه رى و دامه زراوه كانى سه ر به خامنه يى، ماهييه تى پاريزگارانه و نيزام پاريزانه ي خۆى ئاشكرا كرد و ته نانه ت له گه له ئه وه ي رايگه ياند سه رۆك كۆمار له ئيزاندا ته نيا ته دارو كچييه و دهسه لاتى نييه، به لام هيچ هه نكاويكى جيددى به رامبه ر ئه و دۆخه نه نا. به ره رى ريفۆرمخواز تووشى پاشه كشه و نشوستى گه وه هات و رۆژ به رۆژ زياتر پيگه ي جه ماوه ربه يى له ده ست دا و له بزووتنه وه يه كى جه ماوه ربه ييه وه بۆ گروويكى پيگهاتوو له كومه ليك نوخه بى تينووى دهسه لات دابه زي.

يارانى دوڤنېي حوكمرانى و نه يارنى ئه ورۆى په راويزخرا، باوه ريان به و نه هپناوه كه ته ماى ريفۆرم له چوارچيوه كۆمارى ئيسلامىدا ئاسنى سارد كوتانه و ته نانه ت ئه گه ر سووكه دهرفته تيكيشيان پى بدرئ، چيتر دهنگدهرانى دوڤنېيان نه ماوه و متمانه ي جه ماوه ربه ييان كرده قوربانى مانه وه يان له چوارچيوه ي دهسه لات و بازنه ي كۆمارى ئيسلامىدا. به لام ئامازه كان پيمان ده لپن ريفۆرمخوازانى حكومته تى به و هيوئا نه زۆك و ويسته ته ساحكارانه يان بۆ دهسه لات، مه رگى خويان بۆ دواچار واژو كرد.

به سه تراوه يى به ده سه لات
خاتمه مى وه ك ربه رى مه عنه ويى ريفۆرمخوازان هه ر له سالى يه كه مى سه ركومار ييه كه يدا بۆى ده ركه وت كه ناتوانى ئه و دروشمانه ي له هه لېژارده ناويه تى و سه رنجى دهر وه ي پى ڤاكيشاوه جيبه جيبان بكا، به لام به و حاله شه وه مانه وه له دهسه لاتى هه لېژارد و ته نانه ت له خولى دواترى سه ركومار ييشدا خۆى به ربژير كرده وه و وه سه ركومار هه لېژيردرايه وه. ئه گه ر ريفۆرمخوازان به ربه رى خاتمه ي له وه سه رده مه دا كه خاوه ن پيگه يه كى جه كاوه ربه يى فراوان بوون، به جيگاي مانه وه له دهسه لات، له سه ر ئه و دروشمه ريفۆرميستيانه ي به رزيان كرده بووه مكور بوپان، له وان ه يه چاره نووسى سياسى ره وتى ريفۆرميستى و ته نانه ت خهلكى ئيزانېش به جوړيكي جياواز له ئيسا بوپايه و ته نانه ت پايه كانى ديكتاتورى و پوانخوازى به راده ي ئيسا به هيز نه بوپايه ن. به ره ره مندبوونى ريفۆرمخوازان له خيروبيزى دهسه لات و

كوردستانى ئيزان له سالى نوڤى ۱۴۰۰ او له وه رزى يه كه مى ئه مساليشدا هه مديسان وه ك رابردوو به شى شيرى له سه ركوتكارى كۆمارى ئيسلامى و پيشليكردنى مافى مرؤف له هه موو به ستينه كانى سياسى، مه ده نى، كومه لايه تى و ئابوريدا پى برا.

له ماوه ي ئه م سى مانگه دا ۵۳ كۆلبر و كاسبكارى ناوچه سنووربه كانى كوردستان بوونه ته قوربانى سياسى ته په رنه سه ندنى كوردستان له رووى ئابوروى و، ره فتارى دوڤمنكارانه ي كۆمارى ئيسلامى ئيزان دهره ق به گه لى كورد. له و ۵۳ كۆلبره ۱۵ كه سيان كوژران و ۲۸ كۆلبره يش بريندار بوون. هه ره وها هيزه چه كداره كانى كۆمارى ئيسلامى له ناوچه كانى ماكو، سنه و كرماشان به ته قى سه ره رويانه گيانيان له سى هاوولاتى كورد ئه ستانده وه.

كۆژران و برينداربوونى ۵۳ كۆلبر و كاسبكارى كورد له وه رزى به هارى ئه مسال له حالىكدايه كه له سالى رابردوو (۱۳۹۹) يشدا ۲۲۸ كۆلبر و كاسبكارى كورد به هۆى ته قى راسته وخۆ، ته قينه وه ي مين. به ربوونه وه له به رزايى له سوڤنگه ي راوه دوونان و هه روه ها ره ق هه لاتن له سه رما گيانيان له ده ست دا و بريندار ببوون. له و ۲۲۶ قوربانىيه ي سالى رابردووى هه تاوى ۸۰ كه سيان كوژرابوون و هه روه ها ۱۴۶ كه سيش بريندار ببوون.

هه ر له ماوه ي ئه م سى مانگه دا ۱۲۴ كه س له خهلكى ئاسايى و چالاکى مه ده نى و سياسى له لايه ن ده زگا ئه منيه تپه يه كانه وه به تۆمه تى چالاکى ئه منيه تى و سياسى له دژى كۆمارى ئيسلامى و به رژه وه ندييه كانى ئه و ريژه يه گيرون. ژماره يه ك له وان دواى ليكۆلنه وه و ليڤچينه وه كانى ناوه نده ئه منيه تپه يه كان تا كاتى دادگاييكرانيان به دانانى بارمه ت ئازاد كراون و ۲۸ كه س له وان حوكمى ۲ مانگ تا ۴۰ سال (سه رجه م ۲۴۶ سال و ۸ مانگ) زيندانان به سه ردا سه پاوه. هه ره وها ۴ به ندرکراوېش له زيندانه كاندا به هۆى ئه شكه نجه و پيژانه گيشتنى پزىشكى گيانيان له ده ست داوه.

جتي بيره يئانه وه يه كه سالى رابردوو (۱۳۹۹) يش لانېك ۶۴۰ كه س له خهلكى ئاسايى و چالاکى مه ده نى و سياسى له لايه ن ده زگا ئه منيه تپه يه كانه وه به تۆمه تى چالاکى ئه منيه تى و سياسى له دژى كۆمارى ئيسلامى و به رژه وه ندييه كانى ئه و ريژه يه گيرون. له و ۶۴۰ كه سه ي له ماوه ي ئه مسالدا ده سه سه ر كراون، لانېك ۱۸۹ كه سيان دادگايى و سزاي له سى مانگ تا سزاي دريژخايه نى ۲۵ سال (زيندان سه رجه م ۸۸۲۵ مانگ) و ته نانه ت سزاي ئيعداميان به سه ردا سه پاوو.

له ماوه ي سى مانگى به هارى ئه مسالدا لانېك ۱۰ به ندرکراوې كورد ئيعدام كراون كه پيشتر به تاوانى كوشتن به ئانقه ست يان تاوانه كانى پيوه نديدار به ماده ي هوشبه ر سزاي ئيعداميان به سه ردا سه پاوو. ئامارى ئيعدامه كان له كوردستان له ماوه ي سالى ۱۳۹۹ يشدا لانېك ۴۹ كه س بووه كه به پتي ريژه يى چه شيمه تى كورد له ئيزان و ئامارى ئيعدامه كان له و لاته زۆرترين ريژه يى ئيعدامه كان له كوردستان بووه. به شى هه ره زۆرى ئه و كه سانه ي له سالى ۱۳۹۹ له كوردستان ئيعدام كراون، به تۆمه تى پيوه نديدار به ماده ي هوشبه ر و كوشتنى به ئانقه ست له دار دراون و چوار كه س له وان به ندى سياسى بوون.

له ماوه ي سى مانگى سه ره تاي ئه مسالدا ته قينه وه ي مينه له كارنه خراوه كان له كوردستان زياتر له ۱۵ قوربانى لى كه وتوته وه كه ناوه ندى مافى مرؤفى رۆژه لاتی كوردستان شوناسى ۶ كه س له وانى ئاشكرا كرده. له و ۶ قوربانىيه ي ته قينه وه ي مين كه ناويان ئاشكرا كراوه دوو كه سيان گيانيان له ده ست داوه و ئه وانى ديكه بريندار و نقوستان بوون.

جتي باسه ژماره ي قوربانىيانى مينه له كارنه خراوه كان له سالى رابردووشدا لانېك ۵۰ كه س بوو كه ناو و ناسناوى ۲۱ كه س له وان بۆ ميدياكان و ناوه نده كانى داكوكى له مافى مرؤف ئاشكرا بووه. به پتي زانباريه كانى «چاونوز» له و ۲۱ كه سه ۲۱ كه سيان بريندار و نقوستان و ۱۰ كه سيشيان گيانيان له ده ست دابوو.

هه ر له ماوه ي به هارى ئه مسالدا ده يان كړيكارى كورد له كوردستان و ناوچه كانى ديكه ي ئيزان بوونه ته قوربانى روډاوى كار. ناوه ندى مافى مرؤف بۆ رۆژه لاتی كوردستان له و ماوه يدا ناو و ناسناوى لانېك ۱۵ كړيكارى كوردى ئاشكرا كرده به هۆى جوړاوچوڤى وه ك سووتان، به ربوونه وه له به رزايى و برق گرتووى گيانيان له ده ست داوه.

ژماره ي قوربانىيانى روډاوى كار له كوردستان له ماوه ي سالى رابردوو (۱۳۹۹) دا زياتر له ۱۵۰ كه س بووه كه ناوه ندى مافى مرؤف بۆ رۆژه لاتی كوردستان ناو و شوناسى ۷۶ كه س له وانى تومار كرده، ئه وه جيا له و سه دان كه سه ي به هۆى روډاوى كار و له نه بوونى ستاندارده ئه منيه تپه يه كاندا بريندار و نقوستان بوون.

هه ره وها له ماوه ي ئه و سى مانگه دا هه ر نه بى ۸۰ كه س له كوردستان خويان كوشتوه كه ناوه ندى مافى مرؤفى رۆژه لاتی كوردستان شوناسى ۴۴ كه س له وانى به روونى تومار كرده. كه كه م ته نترينيان كچيكي ۱۶ سال و به ته مه نترينيان پياويكى ته من ۵۵ سال بووه.

به رده واميى خوڤشته كان له كوردستان وه رزى يه كه مى ئه مساليشدا له حالىكدايه كه له سالى رابردووشدا لانېك ۱۵۳ كه س له و سه دان كه سه ي به هۆى جوړاوچوڤى وه ك هژارى، بيهيوايى و كيشه ي خيزانويه هه ولى خوڤشته نيان دابوو، هه و له كانيان به داخه وه سه ركه وتوو ببوو.

«کوردستان»

ناویکی درهوشاوه لهبهردهم ئەزمونیکی تازه دا

رێبوار قازی

هەر له سهردهمانی زووهوه، کردی نووسین له کۆمه‌لگه‌کاندا کردیه‌کی گرینگ و نیشاندهری پله و پایه‌ی کۆمه‌لگه و کهسانی چالاکي ئه‌و کۆمه‌لگه‌پانه‌ بووه. تا ئیستاش ئه‌و تیگه‌پشتنه‌ نه‌تینا ره‌نگی کال نه‌بوه‌ته‌وه به‌لکوو له سهردهمانی ئیستادا بووته به‌شیک له پێناسه‌ی که‌س و ره‌وته‌ جووکانی ناو هەر کۆمه‌لگه‌یه‌ک و شێوازی نووسین و جۆری شیکاری نیو نووسینه‌کان، نیشاندهر و دره‌خه‌ری به‌شیک له شوناسی کولتوری هەر کۆمه‌لگه و ره‌وت و ته‌نانه‌ت که‌سایه‌تییه‌کی چالاکي نیو کۆمه‌لگه‌ن.

له سهردهمی کۆماری کوردستانه‌وه تا ئیستادا، ئه‌گه‌ر سه‌دان نامیلکه و توێژینه‌وه له‌مه‌ر کۆمار و ده‌سکه‌وته‌کانی نووسراي، بیکومان به‌شیک هه‌ره زۆریان ئاوریان له ده‌سکه‌وته کولتورییه‌کانی کۆمار داوه‌ته. له‌نیۆ ئه‌وانیشدا ناوی رۆژنامه‌ی «کوردستان» و باقی بلا‌فۆکه‌کانی سهردهمی کۆمار تا ئیستاش هەر دره‌وه‌ویشنه‌وه.

چ ئه‌و نووسینه‌وه‌ی نووسه‌رائی کورد نووسبو‌وان و چ ئه‌و به‌ره‌مانه‌ی توێژه‌رائی بیانی له‌مه‌ر کۆماری کوردستانه‌وه به‌ره‌میان هینا، هه‌چ کامیان ئه‌و بابته‌یان وه‌ک بابته‌ی کلاهی لاوه‌کی نه‌هیناوه‌ته ئه‌ژمار، به‌لکوو زۆریه‌یان به‌شی قورسی ده‌سکه‌وتی ئه‌و سهردهمه به‌ ده‌سکه‌وته کولتورییه‌کانی دامه‌زرینه‌رائی کۆماری کوردستان ده‌زان.

هەر ئه‌و تیگه‌پشتنه‌ چ له‌و سهردهمدا و چ پاش کۆتایی هاتن به‌ ئەزمونی کۆماری جوانمه‌رگی کوردستان له‌ ئارادا‌بوو. ته‌نانه‌ت سیستمی سیاسی ناوه‌ند هەر ئه‌و کات ئه‌و بابته‌ هه‌ستیار و گرینگه‌ی به‌ جوانی هه‌ست کردبوو، هەر بۆیە ماوه‌یه‌ک دواي تیکشکانی ئەزمونی کۆمار، له تاران و به‌ یارمه‌تی تاقمیک کوردی دانیشتوی تاران، سه‌ر له‌ نۆی و بۆ راکێشانی سه‌رنجی خه‌لکی کورد و زیاتریش کوردانی دره‌وه‌ی رۆژه‌لاتی کوردستان، رۆژنامه‌یه‌کی هەر له‌ ژێر ناوی کوردستان ده‌کرده‌. مه‌به‌ستی سیستهم له‌ ده‌کردنی ئه‌و رۆژنامه‌یه‌، کۆوه‌کردنی نووسه‌ران و بیرمه‌ند و شاعیرانی کوردی رۆژه‌لات بوو به‌ دوری بلا‌فۆکه‌یه‌وه که‌ خویان چاوه‌دێریان ده‌کرده‌. له‌ لایه‌کیشه‌وه بلا‌فۆکه‌یه‌وه‌ی بیري ئێرانچینی به‌ زمانی کوردی و زۆر شتی دیکه له‌ مه‌به‌سته‌کانی دیکه‌ی ئه‌و رۆژنامه‌یه‌ بوو که باسیان لێ‌هه‌دا ناگوجی. به‌لام هەر ئه‌و جووله‌یه‌، گرینگ و کاریه‌ری رۆژنامه‌ی «کوردستان»ی سهردهمی کۆمار نیشان ده‌دا. واته‌ ئه‌وه‌مان بۆ روون ده‌کاتوه‌ که‌ سیستهم ده‌یه‌وه‌ی جاریکي دیکه به‌و ناوه‌، بیر و قه‌له‌مه‌کانی ئه‌و کات وه‌گه‌ر خا و بۆخۆشی سیاسه‌ت‌گه‌زارای گشتی به‌ ده‌سته‌وه بکری، تا له‌و ریه‌وه هه‌م هه‌ست و سوژه‌کان بێ‌سی و هه‌م له‌ لایی بیر و رای گشتی کورد وا بونی که‌ ئه‌و سیستهمه‌ دژایه‌تییه‌کی له‌گه‌ل زمان و کولتوری کوردی نییه‌، که‌چی زۆر ئاسازه‌ی میژووی هه‌ن که‌ په‌رده له‌ سه‌ر لایه‌نه‌ شارواکه‌کانی سیاسه‌تی پشت ئه‌و رۆژنامه‌یه‌ لاده‌ندن. ئه‌گه‌ر وه‌ک نموونه‌ ته‌نیا ئاسازه به‌ یه‌کێک له‌و نیشانه‌ بکری، ده‌توانین ئاسازه به‌ نامه‌یه‌کی «هه‌م»ی شاعیر بکه‌ین که‌ بۆ به‌رپه‌وه‌رائی ئه‌و رۆژنامه‌ی نووسیه‌وه. هه‌م له‌و نامه‌یه‌دا ولامی داواکارییه‌کی ئه‌وان ده‌داتوه‌. وه‌کی ده‌زانین یه‌کێک له‌ نووسه‌ران و چالاکانی رۆژنامه‌ی «کوردستان»ی سهردهمی کۆمار «هه‌م» بووه. به‌رپه‌وه‌رائی رۆژنامه‌ی «کوردستانی تاران» ده‌یان‌ه‌وه‌ ئه‌گه‌ریش ناتوانین به‌ ئاراسته‌ی رۆژنامه‌یه‌ی پیشو بئوسن، لانی که‌م له‌و ناوانه‌ یارمه‌تی وه‌رگرن که‌ له‌ویدا بابته‌یان بلاو بۆته‌وه. یه‌کێک له‌و ناوانه‌ هه‌مینی شاعیره که‌ ئیستا گۆشه‌نشین بووه و خۆی له‌ زه‌بر و زه‌نگی ئه‌و سیستهمه‌ دايلۆسینه‌ره‌ شارووه‌ته‌وه و له‌ گونده‌که‌ی خۆی سه‌ری به‌ کشتوکاله‌وه قال کردوه و بیریشی هەر وا قال کوردايه‌تی و دلی ته‌شه‌نداری جوانمه‌رگی ئه‌زمونیکی نه‌ته‌وه‌یه. هه‌م له‌ ولامیان دا ده‌نووسی: من ئیستا هەر نانوسم و رۆژگار وای لێ‌ کردوم له‌ شاعیری دور که‌وتومه‌وه. به‌لام راستی باسه‌که شتیکی دیکه‌یه‌، هه‌م زانیویه که‌ ئه‌و پڕۆژه‌یه له‌ کوینه‌ پلانی بۆ دارپه‌زراوه و مل نادا و دياره‌ دواتر به‌ هەر هۆکاریکه‌وه بووی چه‌ند بابته‌ی کێچاپ ده‌کهن.

گه‌یه‌رانه‌وه‌ی ئه‌و باسه‌ به‌ کوررتی بۆ پشت‌راستکردنه‌وه‌ی ئه‌و گوته‌یه‌ بوو که‌ رۆلی «رۆژنامه‌ی کوردستان» له‌و سهردهمدا چه‌ند گرینگ ده‌رنخینی و باسی ئه‌وه‌ ده‌کا که‌ پاش ئه‌و هه‌مووه‌ سه‌له‌ی به‌سه‌ری دا ته‌په‌ریوه ئیستاش یه‌کێک له‌ سه‌رچاوه‌ هه‌ره‌باشه‌کانه بۆ ناسینی کۆمه‌لگه‌ی ئه‌و کاتی کوردستان و

چۆنه‌تی شیکارییه‌ سیاسی و کۆمه‌لایه‌تییه‌کان و ئاراسته‌ی کولتوری کۆمار و له‌هه‌مان گرینگتر سه‌رچاوه‌یه‌کی زمانی پته‌ویشه‌ که‌ ۷۵ سال له‌وه‌ پیش خراوته‌ سه‌ر ئەزمونییه‌کانی پیشووی زمانی کوردی.

له‌ خوله‌کانی دیکه‌ی شۆرشی کوردی رۆژه‌لاتدا، چه‌ند جار رۆژنامه‌ی «کوردستان» دیسان ژیاوه‌ته‌وه و هه‌رجاهی به‌ پیشویه‌کی تازه‌وه بووه‌ته زمانحالی شۆرش و شۆرشگه‌زان و سیاسه‌توانانی کورد و تا ئیستا که‌ ۸۰۰ ژماره‌ی لێ‌ چاپ بووه‌ هەر به‌رده‌وامه‌. له‌ چه‌ند دا‌بارانی حیزبی دیموکرا‌تیشتدا، هەر دوو لای دیسان هەر به‌و ناوه‌ رۆژنامه‌ی «کوردستان» یان بلاو کردوه‌ته‌وه و ئه‌و ره‌وته‌ ئیستاش له‌ هەر دوو لای حیزبی دیموکرا‌تدا ده‌وامی هه‌یه و هەر دوو لا رۆژنامه‌ی «کوردستان» به‌ پێوه‌ و پێوانه‌کانی خویان هەر چاپ و بلاو ده‌کهنه‌وه.

له‌و نووسینه‌ کورته‌دا ده‌مه‌ه‌وی قامک له‌ سه‌ر راستیه‌ک دانیه‌م که‌ ره‌نگه‌ بۆ به‌رپه‌وه‌رائی رۆژنامه‌ی «کوردستان» تا راده‌یه‌ک تال و ناخۆش بونی، به‌لام ئه‌وه‌ پیشتیاریکه و ده‌کرێ ره‌چاو بکری و ده‌کرێ وه‌ک زۆر بابته‌ی دیکه له‌ بێ‌دێری و هەر بیریشی لێ‌ نه‌کریته‌وه. دياره پاراستنی ئەزمونیکی ئاوا دره‌وشاوه به‌ درێژایی ده‌یان سال و له‌نیۆ ئه‌و هه‌موو قورت و گه‌وه‌یه‌ی شۆرشدا کاریکي یه‌کجار دژوار و تاقه‌ت پڕووکینه‌، به‌لام له‌ دینیای ئیستادا، کار کردن له‌و بواره‌دا و به‌ مودیلی رۆژنامه‌ی کوردستانی سهردهمی کۆمار و سه‌ردهمه‌کانی دواتریش، تاقیه‌ یه‌ک پاساوی هه‌یه؛ ئه‌ویش پاراستنی میراتیکی به‌ قیامت و هه‌یجی دیکه. چون پێنوايه له‌ چوار ده‌یه‌ی رابردوودا، کۆمه‌لگه‌ی کوردستان گۆرائی زۆری به‌سه‌ردا هاتووه و پێویسته به‌پیی ئه‌و گۆرانه‌ بنه‌ره‌تیانه‌ی که‌ له‌ پیکهاته‌ی کۆمه‌لاتی و له‌ چینه‌کانی کۆمه‌لگه‌ دا پیکه‌هاتووه، ده‌بوو رۆژنامه‌ی «کوردستان» تا ئیستا چه‌ند جار له‌ هه‌موو روویه‌که‌وه گۆرائی به‌سه‌ردا هاتبا. بۆوه‌ی بیتوانیا ولامده‌روه‌وی ویسته‌کانی به‌رده‌نگانی نوێی خۆی بی.

چاوخشاندنیکی خه‌را به‌سه‌ر بابته‌کانی لانی که‌م چه‌ندین ژماره‌ی پیشووی کوردستان ئه‌وه‌مان پێ‌ ده‌لی که‌ ئه‌گه‌ر گۆرائینیکیش هاتووته ئارا، زۆر که‌م و ناکه‌ریگه‌ر بووه. قورمی وتار و شیکردنه‌وه‌کان، چه‌شنی ده‌سته‌به‌ندی بابته‌کان، ته‌نانه‌ت دووپات‌بوونه‌وه‌ی ناوی نووسه‌ره‌کان له‌ بازنه‌یه‌کی داخراودا، ئیمکانی ئه‌وه‌ی بۆ «کوردستان» نه‌ه‌بخساندوه‌و زۆر له‌ بازنه‌ی نووسه‌رائی خۆی و له‌ چوارچیوه‌ی کۆمه‌لگه‌ی حیزب به‌ه‌لاوه‌تر برآ و خوینه‌ری دیکه‌ی له‌ دور کۆ بیته‌وه و که‌لکه‌له‌ی ئه‌وه‌ بۆ نووسه‌رائی دیکه‌ش دروست بی که‌ ناو و بابته‌ی خویان له‌ویدا ببینه‌وه و خوینه‌رائیش به‌ شوین ئه‌و شیکردنه‌وه و بابته‌تانه‌دا به‌ه‌رین که‌ دلخوازیه‌ان.

به‌شیک له‌ به‌ریه‌سته‌کان تا ده‌یه‌یه‌ک له‌وه‌ پیش ده‌کرا به‌ هۆکاری ئه‌و دا‌بارانه‌ له‌ کۆمه‌لگه‌ و به‌رده‌نگی تازه‌ بزانی. به‌لام به‌ هۆی به‌ربلاو بوون و کارابوونی تۆره‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کان، ئیستا ئه‌و به‌ریه‌ستانه‌ واتای پیشوویان نه‌ماوه و ده‌کرێ رۆژنامه‌ی کوردستان جاریکي دیکه به‌ خۆی دا‌بیته‌وه و له‌ سه‌ر له‌ نۆی به‌ سیاسه‌ت و پلانی تازه‌تره‌وه بیته‌ ناو دینیای رۆژنامه‌که‌ری کوردیه‌وه.

ئه‌و بابته‌ به‌ چه‌ند ریکاری ساده‌وه ده‌کرێ تا‌قی بکریته‌وه.

یه‌که‌م شت ده‌بی ئه‌وه‌ بگوترێ رۆژنامه‌ی «کوردستان»ی هەر دوو حیزبی دیموکرا‌ت، ناوی حیزبیکي سیاسی به‌سه‌ره‌وه‌یه که‌ ئەزمونیکی

ئهو زولمه‌ی له‌ ئیران

له‌ حه‌ق مندالی کورد ده‌کرێ

شورش شابان

کورد له‌ بۆنه‌ نیۆده‌وله‌تییه‌ پڕ خوشییه‌کانی وه‌ک رۆژی سه‌ره‌خۆیی، رۆژی نیشتمانی و رۆژه‌ خوش و شادیه‌ینه‌ره‌کاتی دیکه ده‌ستی کورته‌، به‌لام له‌ به‌شی قه‌یران و ئه‌و رۆژه‌ نیونه‌ته‌وه‌بیانه‌ی باس له‌ نالیکی و ناله‌باریه‌کانی ژبانی کۆمه‌ل ده‌کهن، پشکی شیرێ پی برآوه‌.

کوردستان به‌هۆی بارودۆخی سیاسیه‌یه‌وه زۆر نه‌هه‌ماتنی و کێشه و گرفتیی کۆمه‌لایه‌تی به‌روکی گرتوه‌وه که به‌شیک له‌وان وه‌ک سه‌روشتی هه‌موو کۆمه‌لگه‌کان له‌ خه‌زانه‌وه سه‌رچاوه‌ ده‌گرن، به‌و جیاوازییه‌ که‌ که‌لین و لیک‌ترانه‌کانی کۆمه‌ل که‌ له‌ بنه‌ره‌تا بۆ جۆری روانگه‌ و سیاسه‌ته‌کانی ده‌سه‌لاتی سیاسیه‌ی ولات ده‌گه‌ریته‌وه؛ کاریه‌ری زۆر و زیانیاری به‌سه‌ر هه‌موو به‌شه‌کانی کۆمه‌لدا دیار و به‌رچاوه‌، نێزاسی سیاسیه‌ی ولات له‌ پێوه‌ندی له‌گه‌ل ئەرکه‌کانی له‌ هه‌مه‌بهر کۆمه‌لگه‌ نه‌ک هەر خه‌مساردا، به‌لکوو ئانۆمی، قه‌یران و دياره‌ه‌ زیانبه‌ره‌کانی کۆمه‌ل و کۆمه‌لگه‌ خۆی راسته‌وخۆ به‌ره‌می ستراتیژی و خویندنه‌وه‌ی ئه‌م رێژییه‌یه که‌ مانه‌وه‌ی خۆی له‌ کورسی ده‌سه‌لاتدا له‌ پیشه‌وه‌ی هه‌موو شتیگ داناهه‌.

چ له‌ کوردستان و له‌ ئاستی ئێرانیشدا ئانۆمی و ترانانه کۆمه‌لایه‌تییه‌کانی وه‌ک مندال‌هاوسه‌ری یه‌ک له‌و بابته‌تانه‌یه‌ که‌ په‌ه‌ندی ئاینی بابته‌که‌ وای کردوه‌ به‌شیه‌وه‌ی ئه‌وتق پیشی پی نه‌گیرد، له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی حاکمی شه‌رع ئه‌وه‌ی له‌ به‌رچاوه‌یی ده‌قه‌ ئاینیه‌که‌یه‌ که‌ بلووعی شه‌رعییه‌که‌ به‌ هه‌ند وه‌رده‌کرێ، نه‌ک که‌ هه‌ست به‌ ته‌مه‌نی خۆناسین له‌رووی جیسنیه‌یه‌وه. ئه‌و جۆره‌ روانگه‌ی که‌ پروانه‌کی زالی حکومه‌تییه‌، دره‌نجه‌مه‌که‌ی زۆر قه‌یرانی کۆمه‌لایه‌تییه‌ که‌ لیک‌ترانه‌ی بنه‌ماله‌، ژن سه‌ره‌ره‌ستی خه‌زان و دواتریش هاتنه‌خواری ته‌مه‌نی له‌شفرۆشی به‌شیک له‌وان.

شه‌هین شه‌مس محمه‌دی، چالاکي بوا‌ری مافه‌کانی ژنان له‌ پێوه‌ندی له‌گه‌ل دا‌به‌زینی ته‌مه‌نی له‌شفرۆشی له‌ ئێراندا و به‌ پشت‌بستن به‌ توێژنه‌وه‌کان ده‌لی له‌ زۆر حاله‌تدا کچانی خوار ته‌مه‌ن ۱۲ سالی روویان له‌و کاره‌ کردوه‌ (سه‌لامه‌ت نیون، ۸ به‌فرانبار ۱۳۹۸). ئابوری پانته‌، دا‌به‌ش‌نه‌بوونی دا‌په‌روه‌رانه‌ی دا‌هات و سامانه‌ نیشتمانییه‌کان، گه‌نده‌لی کاربه‌ده‌ستان و کارامه‌نه‌بوونی سیستمی به‌رپه‌وه‌ری ولات که‌ له‌ ئیستادا کۆماری ئیسلامی ئێرانی پێ‌ ده‌ناسریته‌وه، ئه‌وه‌ندی دیکه‌ش په‌ره‌ی به‌ قه‌یرانه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کان داوه. ئه‌وه‌ی روونه‌ ئه‌مه‌یه‌ که‌ نێزاسی کۆماری ئیسلامی له‌ ئێراندا چاره‌سه‌ری کیشه‌کانی خه‌لکی هه‌یه و نه‌ توانا و لێ‌وه‌شاونیه‌ی ئه‌و کاره‌، چونکی خۆی هه‌موو دياره‌کان به‌ره‌می روانگه‌ی چه‌یت و ناسه‌رده‌میانه‌ی ئه‌م ده‌سه‌لاته‌ن که‌ به‌رده‌وام به‌رینتروونه‌وه‌ی که‌لینه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کانی لی‌ که‌وتوته‌وه. ژورره‌ فیکرییه‌کانی کۆماری ئیسلامی وه‌ک نێزاسیکي سیاسی تو‌تالیته‌ر به‌پیی سه‌روشتی بوونیان له‌ به‌ری که‌سایه‌تی‌پیدان به‌ تاکه‌کانی کۆمه‌ل به‌ پلان و پیلانی نهرم و ته‌نانه‌ت ره‌ق‌ئامیر خه‌ریکی شکاندن و قه‌یران‌خولاقینی له‌ شوناسی کۆمه‌لگه‌ن. چونکی پینان‌وايه سیستهمه‌کیان به‌ تیکشکاندنی توانای بیرکردنه‌وه‌ و رابوونی کۆمه‌ل ده‌توانی له‌ به‌رامبه‌ر بوومه‌له‌ره‌زی ئه‌گه‌ری کاردانه‌وه و راپه‌رینه‌ جه‌ماهه‌رییه‌کان خۆی راپگری. ئه‌م ره‌وشه‌ له‌ کوردستان هه‌ستیارتر و چه‌ند په‌هه‌ندیتر ده‌چیته‌ پیشی.

کۆماری ئیسلامی که‌ ده‌زانێک کوردستان پاشخانیکي سیاسی ده‌وله‌مه‌ند و دینامیزمی خه‌بات‌گه‌ری به‌هیزی تیدا، هەر له‌ سه‌ره‌تاوه له‌ به‌شی ره‌ق‌ئامیریدا هه‌ولی داوه‌ له‌ لایه‌ک کوردستان له‌رووی ئاوه‌دانی و گه‌شه‌ی ئابوورییه‌و بخاته‌ په‌راویزه‌وه و هاوکات به‌ بلا‌وکردنه‌وه و په‌ره‌پیدانی قه‌یرانه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کان کۆمه‌لگه‌ تووشی سه‌ربوون و راوه‌ستان بکا. له‌ به‌شی نهرم‌ئامیریشدا هه‌موو هه‌ولی ئه‌وه‌ بووه‌ هه‌وتی و شوناسی نه‌ته‌وه‌یی له‌ تاکه‌کانی کۆمه‌لی کوردی بستینیه‌وه، بۆ ئه‌وه‌ش هه‌موو ریکایه‌کی گرتووته‌ به‌ر که‌ پلاندانان له‌ به‌شی په‌روه‌ده‌ یه‌ک له‌وانه‌. مندالی کورد هەر له‌ سه‌ره‌تای باره‌پنه‌انه‌وه ده‌بی به‌ زمانیکي جیا له‌ زمانی زگم‌اکي خۆی بخوینی. خه‌ساره‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کانی دیکه‌ش له‌ جیی خۆی که‌ له‌ هه‌موواندا مندالان قوربانیه‌ سه‌ره‌کبه‌ سیاسه‌ته‌کانی کۆماری ئیسلامی. دابهران له‌ خۆیندن، ناچار‌بوون به‌ کاری سه‌خت و تاقه‌ت‌پرووکی‌ن له‌ کوربه‌خانه‌، مه‌زرا و موچه‌، کارگه‌ بچووک و گه‌وره‌کان و ته‌نانه‌ت کۆله‌ری به‌بی هه‌چ چاوه‌دێری و ره‌چاوکرانی ستانداردیکي کار ته‌نیا به‌شیک له‌و مه‌ینه‌تیانه‌ی که‌ مندالانی کورد له‌ سایه‌ی ئه‌م رێژییه‌وه تووشی بوون. بلا‌بوونه‌وه‌ی هه‌والی کۆژان و برینداریبوونی مندالانی کۆله‌ریش له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌م دیاردیه‌ خۆی به‌شیک له‌ سیاسه‌ته‌کانی کۆماری ئیسلامیه‌، هه‌چ کاردانه‌وه‌ و به‌داواچیونیکي به‌دوودا نایه‌.

کۆماری ئیسلامی کوردستان به‌ به‌شیک له‌ ئێران نازانی و مندالانی کوردیش به‌ چاوی مه‌ترسییه‌ک بۆ سه‌ر دا‌هاتووی خۆی چاوی لێ ده‌کا. بۆیه‌ش هه‌ول ده‌دا له‌ لایه‌ک به‌ دروستکردنی قه‌یرانی شوناس، یان پیدانی شوناسی ساخته و به‌دروی ئێرانی به‌ مندالی کورد توانای بیرکردنه‌وه‌ی ئازاد و نه‌ته‌وه‌یی تیدا وشک بکه‌ن. هاوکات له‌ ریکه‌ی داب‌مندانئو ئابووری و کۆمه‌لایه‌تییه‌وه به‌ستینیک دروست بکه‌ن که‌ مندالی کورد نه‌توانی به‌پیی پێویست ره‌وشی گه‌شه‌کردنی سه‌روشتی خۆی بیوی و خۆی بۆ به‌رپه‌رسانیه‌تییه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کان ئاماده‌ بکا. زیان و خه‌ساره‌ روحیه‌کیانه‌ی که‌ له‌ سۆنگه‌ی کار و کیشه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌کانی دیکه‌وه به‌ره‌رووی مندال ده‌بیته‌وه له‌جیی خۆی، که‌ له‌جیدا هۆمید و هیوا به‌دواروژ له‌ مندال و خه‌زانداندا ویشک ده‌کا. چونکی مندالیگ که‌ له‌ به‌ری ئه‌وه‌ی بخوینی و پی‌ بگا، ناچار بی بۆ پارووه‌ نانیک به‌ ره‌وه‌زاندا هه‌لگه‌ری، یان له‌ جه‌سته‌ی ناسکی له‌ژێر کاری قورسی کوربه‌خانه‌ و مه‌زادا هه‌له‌پرووکی، یان له‌نیۆ زبل‌وزالدا به‌دووی قوتی رۆژانه‌یه‌وه بی، ئه‌وه‌ منداله‌ ده‌بی چ خه‌ون و خولیايه‌کی بۆ ژیان و دا‌هاتووی خۆی هه‌بی؟ هه‌روه‌ها چون ده‌توانی له‌ژێر باری قورسی هه‌موو ئه‌و نه‌هه‌مه‌تیانه‌دا سه‌ری هه‌لینی؟

ئەو «كوردنەژادە»ی بۆ كورد ژیا و سەر لەپیناو بوو

برایم چووگەلی

كاتيك كه ئيماني پتەو و وردی بەرزى پيشمه‌رگه و فرماندهى شهيد دهخمه‌وه بەر زهين و بېرى لى ده‌كهمه‌وه، به لای من و خەلكه‌وه ئەوانه له خۆرى جيهان رووناكتر و پرنووترن و له زهريای وهختى توفان بەسامتر. چونكى ده‌ياندى كه هيزى زۆر و پۆشته و په‌رداخى دوژمن به سەدان و هەزاران كەسەوه، به مۆديرنترين چەك و توپ و خۆمپاره و كاتيوشا له ده‌يان پيگەى جۆراوجۆر، به درندانە‌ترين شيوى بى‌بە‌زه‌يبانه هيرشيان بۆ ده‌كردى، تۆ ئەو قاره‌مانه و گلپەنى چاوى كورد و كوردستان بووى، قامك له‌سەر په‌لاپتيگەى تەنگ و گيان‌لە‌سەر‌ده‌ست، بە‌گژ داگير‌كە‌راندا ده‌چوو‌په‌وه و هيرشت ده‌كرد و سەرت لى ده‌شيواند، له ئاكامدا پاشە‌كشەت پى ده‌كرد و، كوژراوانى به‌جى دەمان. چونكى نە‌عه‌ده‌تى شيرانه و هەلمە‌تى جواميرانه‌ت دە‌بييتى كه وهك هە‌لوى بە‌رزە‌فەرى كوستانان، ده‌دهى له شە‌قى بەل، به گولله‌ى گە‌رم‌ت دلى پى له قينى خۆ‌فروشان‌ت سارد ده‌كردوه.

محەممەد كوردنژاد سالى ۱۳۲۰ ئەو كاته‌ى كه رەزا شا بارگە‌وبە‌نى پىچاوه و له دە‌سه‌لات دوور خرايه‌وه، له بنە‌ماله‌يه‌كى مامناوه‌ندى گوندى «زىمى» سەر به شارستانى شتو چاوه گە‌شه‌كانى به دنيا هە‌ليئا. هە‌لدانى تە‌مه‌نى مندالى له‌گە‌ل سەر‌وه‌پيگە‌كانى كۆمار بوو، به‌لام هە‌لومە‌رجى ژيان ريگای ئە‌دا محەممەدى تە‌مەن ۶ سالا گە تازە پيشه‌واى كورد له‌دار درابوو روو بگاته قوتباخانه.

شه‌هيد محەممەد له تە‌مه‌نى ۲۰ سالي‌دا پروين كرده گە‌رمين و له ريزى پارتى ديموكراتى كوردستان‌دا تيگوشانى سياسى خۆى دە‌ست پى كە‌ر و پاش ۱۴ سال و له گە‌ل نسكوى شۆرشى بارزانى له سالى ۱۳۵۴، ئە‌ويش گە‌رايه‌وه لای بنە‌ماله‌كه‌ى له ناواى «زىمى».

دواى شۆرشى گە‌لانى ئيزان و له‌گە‌ل هيرشى سوپاى خومە‌ينى بۆ سەر كوردستان، شه‌هيد محەممەد وهك چە‌نگاوه‌ريك له دوژمن راسا و هات بوو به پيشمه‌رگە حيزبى ديموكرات. ئە‌و خوينگە‌رم و رازى له كارى خۆى، وهك زۆر‌به‌ى قاره‌مانه‌كانى كوردستان بە‌ره‌نگارى په‌لامارى درندانە‌ى هيزه به‌كرتيگراوه‌كانى ريژيم بۆوه، ئيتى هەر ئە‌وه بوو بە‌ركى پيروزى پيشمه‌رگايە‌تتى له بەر كرد و به‌لپنى فيداكارى و خزمەت به حيزب و نە‌تە‌وه‌كه‌ى دا، و شيلگير و وه‌فادار به ريگای پيروزى خۆى هە‌نگاوى نا و تە‌نانه‌ت تاويكيش له‌خە‌بات و تيگوشان نە‌وه‌ستا. ئە‌و زوو گولى كرد. به ئازايە‌تى و زيره‌كى خۆى له شه‌ره‌كاندا ناوبانگى ده‌ركرد. ماندوويە‌تى نە‌ده‌ناسى هە‌رچى بووى هەر وه‌فا و ئە‌ويى نە‌تە‌وه به‌شخوراوه‌كه‌ى بوو كه چوو‌بووه هە‌ناويه‌وه و دە‌م‌به‌دە‌م ئيراده و تواناى بۆ دريژه‌پيدانى ئە‌و ريگايه‌ پتە‌وتر و زياتر ده‌كرد.

ئە‌و له ماوه‌ى ۱۶ سال پيشمه‌رگايە‌تتى له باشوو و رۆژه‌لاتى كوردستان له ده‌يان عە‌مه‌لياتدا بە‌شدار بوو. له شه‌ره به ناوبانگە‌كانى ناوچه‌ى شتو، وهك شە‌رى سى مانگە، نيوشارى نە‌غە‌ده، سەر ريگای نە‌غە‌ده-پيرانشار، گرتتى پاسگای كانى‌سپى، تيگشكە‌ندنى ستوونى ريگای شتو- نە‌غە‌ده، گرتتى گوردانى سنجى، شە‌رى بە‌ناوبانگى ورمى و سەر‌ئە‌نجام شە‌رى نيوان حە‌لبى و كويمان كه دوايين په‌رده‌ى ئازايە‌تى و فيداكارى ناوبراو بوو، جيگا په‌نجە‌ى له حە‌ماسە‌كاندا دياره و وهك لا‌په‌ره‌يه‌ك له ميژووى حيزبه‌كه‌ماندا ده‌ره‌وشيتە‌وه.

ئە‌و له ماوه‌يه‌كى كورتدا نيشانى دا كه رۆ‌له‌ى ئازا و به جەرگى نە‌تە‌وه‌كه‌يتى، سە‌بارەت به ئازايە‌تى و جواميرى، سە‌بارەت به وردى بەرز و هە‌لسوورپوونى، سە‌بارەت به ئيمانى قوول به ريبازى حيزب و بزوتتە‌وه‌ى رزگارخووانە‌ى نە‌تە‌وه‌كه‌ى زۆر زوو جيگای خۆى له‌نيو ريزى هاوسە‌نگە‌رانى‌دا كرده‌وه. ئە‌و ئاماده‌ى هەر چە‌شنه فيداكارى و گيان‌بازييه‌ك بوو. هەر بۆ‌يه له گە‌رمە‌ى شە‌رى سى مانگە‌دا ئە‌ركى زۆر قورسيان پيدا.

ئازايە‌تى محەممەد بيويتە بوو، له راپە‌راندنى ئە‌رك و مە‌ثموربە‌تە‌كان روسوور و سەر‌به‌رز بوو، ناو و ناوبانگى محەممەدى عە‌لى پيريزنى هە‌موو شتو و دە‌ور‌وبە‌رى داگرتبوو، هەر له‌و كاته‌دا له‌گە‌ل خە‌لك رووخۆش و له‌برامبەر دوژمن كړ و قە‌لايه‌ك له وره و باوه‌رى پۇلايين بوو.

رۆژى ۱۳۵۹/۱/۲۱ دوژمن به هيزيكى زۆره‌وه په‌لامارى برده سەر گونده‌كانى «حە‌لبى و كويمان» له ناوچه‌ى سندووسى نە‌غە‌ده. كاتيك شه‌هيد محەممەد ئاگادارى ئە‌و هيرشه بوو بريارى دا زە‌بريكى گاريگەر له دوژمن بدن، بۆ‌يه زۆر ئازايانه پيشى به هيرشكە‌ران گرت و ۱۴ سە‌عات خۆراگى به فرمانده‌ى محەممەدى عە‌لى پيريزنه، حە‌ماسه‌يه‌ك له دوايين داستانى له‌بيرنە‌كراوى بۆ نە‌تە‌وه‌كه‌ى تۆمار كرد. بە‌داخه‌وه له دوايين كاته‌كانى شەر شه‌هيد محەممەد كە‌وتە بەر گولله‌ى شە‌وپه‌رستان و گيانى له پیناوى ئامانجە‌كانى نە‌تە‌وه‌كه‌ى بە‌خشى و سە‌رى كرده پرده‌بازى سەر‌كە‌وتن بۆ نە‌تە‌وه‌كه‌ى.

دله نە‌لۆس دە‌شتى حە‌ماسە‌ى ژينه دە‌شته‌بيل پى له گولى نە‌خشينه

دە‌ره‌دە‌خەن ژانى ژيان نامينى ناو وئاوازه سنوور نامينى
پيش قە‌تارى له‌بەر ئالى مالى باسكى زە‌برى له‌نە‌يار هە‌مالى
نووسى ميژوو كه عە‌لى‌پيريزن قاره‌مانىكى كه حە‌مه‌ى پى ئيژن
كورد نە‌ژادانه مە‌كوى شانازى كوردنژادى به وردى گيانبازى

سە‌له‌فيە‌كان كين؟ (۱-۲)

له‌ ده‌ر كە‌وتنە‌وه هە‌تا دا‌به‌ش‌بوونيان

لوقمان مؤمىنى

خە‌لافە‌تى ئيسلامى و بۆ خە‌لك و كۆمه‌لگە‌ى روون ده‌كردوه. "ئيبنى تە‌يمييه" هە‌موو سوڤى و گە‌وره‌پياوانى دە‌وله‌ت و تە‌ريقات، هە‌روه‌ها فيلسوف و زانايانى به "ئە‌هلى بیدعە" ناو برد (واتە شتى زيادكراو، دروست‌كراوى نوئى، شتيك كه پيشتر نە‌بووبى و نە‌كرايى)، به هۆ‌كارى سەر‌هە‌كى ئە‌و رووخانى دانان. ئە‌و توانيى به دانى وتارى حە‌ماسى و عاتقى كار له‌سەر بپركردنە‌وه‌ى خە‌لكيكى زۆر بكا و بيانكاته دوژمنى هە‌موو ئە‌و پيگهاته ديارانه‌ى كۆمه‌لگە كه ئە‌و ناوى نابوون "ئە‌هلى بیدعە". له راستيدا سە‌له‌فيە‌ت له سەر‌ده‌مى ئيبنى تە‌يمييه له‌سەر دە‌ستى ئە‌و گە‌يشته‌لوتكه و خۆى وهك مە‌زه‌به‌ييكى نوئى ده‌رخست و پيناسە‌ كرد.

قۇ‌ناعى سئە‌هە‌مى سە‌له‌فيە‌ت

پينج سە‌ده دواى نە‌مانى ئيبنى تە‌يمييه، له‌سەر‌ده‌ستى "محە‌مدى كورى عە‌بدولوه‌هاب" (۱۷۰۳-۱۷۹۲ى ز) قۇ‌ناعى سئە‌هە‌مى سە‌له‌فيە‌ت دە‌ستى پيكر. سەر‌ه‌تا ئە‌م بزوتتە‌وه‌يه به ناوى "توحيد" دە‌ستى به چالاكى كرد و دواتر به "وه‌هابييه‌كان" ناوبانگيان گە‌ركرد (ناوانيان به وه‌هابييه‌ت له‌نازناوى خۆ‌يه‌وه سەر‌چاوه‌ى گرتوه‌وه)، ئە‌وه‌ى ئيبنى تە‌يمييه و محە‌مه‌دى كورى عە‌بدولوه‌هاب ليك جيا ده‌كاته‌وه، ئە‌وه‌ى كه ئيبنى تە‌يمييه زانايە‌كى گە‌وره‌ى ئايينى و خاوه‌ن ده‌يان نوسراوه و فوتوايه و هە‌روه‌ها وهك سەر‌چاوه‌يه‌كى مە‌زن و زانستى ئيسلامى ناسراوه. به‌لام محە‌مه‌دى كورى عە‌بدولوه‌هاب چە‌ند كتيبىكى گە‌م و بچووكى هە‌يه بە‌تابيە‌تى له‌ بوارى تە‌وحيددا. به‌لام به‌هۆ‌ى هە‌لسووراوى بويزى و كە‌سايە‌تتى عە‌بدولوه‌هاب، پيوە‌ندى گرتتى ده‌گە‌ل عە‌شيره كۆچە‌ره‌كان و بە‌تابيە‌تى بنە‌مالە‌ى ئالى سعوود وهك پشتگيرىيه‌كى گە‌وره له ئاكامدا توانى سەر‌ه‌تابيە‌كى نوئى بۆ دامە‌زراندن و راگە‌ياندى دە‌وله‌تى سعووديه‌ له سالى ۱۷۴۶ز به‌شيوه‌يه‌كى رە‌سمى، ئە‌م دە‌وله‌ته شه‌رعىيە‌تى دينى له بزوتتە‌وه‌ى وه‌هابيە‌ت وەر‌گرتى و به دريژايى ميژوو رۆ‌ليكى گە‌وره‌ى له پايە‌داركردنى دە‌سه‌لاتى ئالى سعوود بيينى، بە‌م شيوه‌يه توانى تيورييه‌كانى خۆى بە‌سەر موصلمانانى وه‌هابى و غە‌يره وه‌هابى جينە‌جى بكا، به تە‌كفيركردن، تالان، كوشتن و داوا كرنە‌وه ليينان بۆ جاريكى دى له‌سەر ريبازى ئە‌و ببنە‌وه به موصلمان. عە‌بدولوه‌هاب له دريژه‌ى شەر و كوشتاره‌كاندا جاريك له مانگى موحرەمى ۱۸۰۲ى زايينى له ريوه‌سى ئيمامى حوسين‌دا هيرشيان كرده سەر كە‌ر‌به‌لا و بە‌پينى گيرانه‌وه‌ى ميژوونووسان سى هە‌زار كە‌سيان كوشت، بە‌م كارانه وه‌هابييه‌كان وهك بزوتتە‌وه‌يه‌كى خوينيژ و بيبە‌زه ناسران.

دواى ئە‌م قۇ‌ناغانە‌ى كه به كورتى ئاماژە‌مان پى كرد، سە‌له‌فيە‌ت دە‌چپته قۇ‌ناغيكى ديكه و به شيوه‌ى موديرن و ريكخراو خۆى دەر دە‌خا و خۆى وهك ئيسلامى سياسى پيناسە‌ ده‌كا. له سەر‌ه‌تاكانى سە‌ده‌ى بيستم، شيخ "حە‌سەن بە‌نتا" (۱۹۰۶-۱۹۴۹ى ز) دواى هە‌وليكى زۆر توانى ئە‌و ريبازه ئيسلامييه سە‌له‌فى و جيهاديبانه له دە‌ورى يە‌ك كۆ بگاته‌وه به‌شيوه‌ى ريكخراو له سالى ۱۹۲۸ له‌ژيژر ناوى "ئىخوان المسلمين" (برايانى موصلمان) سازمان بدا. ئە‌م ريگە‌وتە سەر‌ه‌تايە‌كه بۆ ئە‌و ئيسلامە سياسىيه ريكخراوه‌يه كه هە‌تا ئيستا تيكرای ئە‌و رە‌وت و بزوتتە‌وه و ريكخراوه ئيسلاميانه‌ى كه هە‌يه و ناسراون و هە‌ريه‌كه و به رە‌نگيگ و، به بە‌رگيگ كار ده‌كە‌ن زۆر‌به‌ى هە‌ره زۆريان له هە‌ناوى بزوتتە‌وى "ئىخوان المسلمين" هاتونە‌تە‌دەر.

سە‌له‌فيە‌كانى ئە‌مرۆ به سى دە‌سته‌ى سياسى دا‌به‌ش بوون:

- ۱- سە‌له‌فيە‌ ته‌كفيربە‌يه‌كان. ۲- سە‌له‌فيە‌ ميانه‌رۆ‌كان. ۳- سە‌له‌فيە‌ ديوه‌بندييه‌كان
- ۱- سە‌له‌فيە‌ ته‌كفيربە‌يه‌كان "ته‌كفيربە‌يه‌كان" جگه له وه‌هابييه‌كان، پيروهانى سەر‌جە‌م ئايين و مە‌زه‌به‌كانى ديكه له‌وانه موصلمانان به‌تابيە‌تى "شيعه" به دوژمن و دور له خويان دادە‌نين و تە‌نانه‌ت به كافريان ناو ده‌بن و خوينيان به حە‌لال دە‌زانن.

سە‌له‌فيە‌كانى ئە‌مرۆ به سى دە‌سته‌ى سياسى دا‌به‌ش بوون:

- ۱- سە‌له‌فيە‌ ته‌كفيربە‌يه‌كان. ۲- سە‌له‌فيە‌ ميانه‌رۆ‌كان. ۳- سە‌له‌فيە‌ ديوه‌بندييه‌كان
- ۱- سە‌له‌فيە‌ ته‌كفيربە‌يه‌كان "ته‌كفيربە‌يه‌كان" جگه له وه‌هابييه‌كان، پيروهانى سەر‌جە‌م ئايين و مە‌زه‌به‌كانى ديكه له‌وانه موصلمانان به‌تابيە‌تى "شيعه" به دوژمن و دور له خويان دادە‌نين و تە‌نانه‌ت به كافريان ناو ده‌بن و خوينيان به حە‌لال دە‌زانن.

تاکتیکی فیمینستیک و

خۆپیشاندانی ئیمام مه‌هدی

تاکتیک و ستراتژی دوو وشه‌ی زمانی بێگانه‌ن که له زمانی کوردیدا به پلانی کورت‌خایه‌ن و درێژخایه‌ن مانا کراونه‌ته‌وه. به قوولی به مانا و لایه‌ن و ره‌هه‌نده جودا‌کانی ئەم دوو وشه یان ده‌سته‌واژه‌یه‌دا شور نابینه‌وه. به‌لام له زمانی مەزنه‌پیاوانی سیاسه‌ته‌وه ده‌لیم تاکتیک واته پلان یان نه‌خشه‌ی کورت‌خایه‌ن و جیبه‌جی‌کردنی له خزمه‌ت ستراتژی یان به‌رنامه و کاری درێژخایه‌ن. ئەوه‌ی له یه‌ک‌دوو رسته‌ی پینشتردا که‌لکم له ده‌سته‌واژه‌ی "مەزنه‌پیاوانی سیاسه‌ت" وەرگرت، ویستم وه‌ک تاکتیکي ئەو خانمە‌ی له یه‌کێک له شارانی خۆره‌ه‌لاتی کوردستان خۆی بۆ ئەندامه‌تیی ئەنجومه‌نی شاره‌ه‌وانیی شاره‌که‌ی پلاوتوه. به هینانی وشه‌ی ژن لهم کورته نووسینه‌دا پیاوانی لای سهروو بیزار نه‌که‌م و له خۆمیان نه‌تۆرینم. منیش له‌مه‌ودا تاکتیکي ئەو خانمە ره‌چاو ده‌که‌م که بۆ بانگه‌شه‌ی بردنه‌وه له هه‌لبژاردنی شورا‌ی شاره‌که‌ی جلی پیاوانی کردبووه به‌ر و نووسیبوو: "پیاوانه بۆ ئاوه‌دانیی شاره‌که‌م تێ‌ده‌کۆشم".

منیش وه‌ک دارسمه‌یه‌ک که به‌رده‌وام ئەم باغ و ئەو باغ و ئەم دارستان و ئەو دارستان و ئەم بيشه‌لان و ئەو بيشه‌لان و ئەم دار و ئەو دار و ئەم لقی و ئەو لقی ده‌که‌م، پیمخۆشه ده‌نگم بخه‌مه پال ده‌نگی ئەم خانمە و بلینم "پیاوانه له خزمه‌تتان دام"، به‌لام جاری ئەمه‌ناکه‌م. ئەم خاتوونه به‌ریزه به‌پوشینی جلی پیاوانه باشتترین ریگه‌ی خۆدزینه‌وه له خزمه‌ت‌کردنی شار و خاک و نیشتمانی دۆزیه‌ته‌وه. جلی پیاوانه‌ی کوردی هه‌رچه‌ند به‌رنگاوهرنگ و چه‌ندین جۆره، به‌لام ئەو جله‌ی خانمە به‌ربژیره‌که بۆ وینه‌گرتن کردویه‌ته به‌ر، جلی ره‌نگ‌خۆله‌میشی که‌سانی چه‌کاره‌.

په‌لام لئ مه‌که‌ن با چه‌کارانی کوردیش له دوو لایه‌نی جودادا بناسینم. بئ ئەوه‌ی ریز له‌م چه‌کارانه بگرم یان بئ‌ریزیان پئ بکه‌م و یان ناویان به‌ینم، له‌ بوا‌ری به‌ریوه‌بردنی ئەرکدا به‌سه‌ر دوو ده‌سته‌دا دابه‌ش ده‌کرین. ده‌سته‌ی یه‌که‌م ئەو چه‌کارانه‌ن به‌مه‌به‌ستی دژایه‌تیی ده‌سه‌لاتی زالی ورزگارکردنی نه‌ته‌وه‌یان جلی خاکی ده‌پۆشن و چه‌ک ده‌که‌نه شانیان. ده‌سته‌ی دووه‌م ئەو چه‌کارانه‌ن له پینتاو پاراستنی ده‌سه‌لاتی نابه‌دلی خه‌لک جلی خۆله‌میشی ده‌پۆشن و چه‌ک هه‌له‌گرن. ئەم دوو ده‌سته‌یه له کاتیکدا جلی هه‌ردوو‌یان خۆله‌میشییه، به‌رده‌وام یه‌کتەر ده‌کۆژن. لێره‌دا ئەم پرسیاره زه‌ق ده‌بیته‌وه، خانمە به‌ربژیره‌که جلی کامه‌یانی له‌به‌ره. دیاره له‌ژێر سایه‌ی ده‌سه‌لاتدار خۆی پلاوتوه، به‌لام کومه‌لیک تیوریی وه‌ک "نه‌شیش بسووتی نه‌که‌باب" و "کئ کەر بیت من کورتان" و "گه‌ری نیو جۆگه‌ی ره‌چاو کردوه؟

جیا له‌و ته‌وه‌ر و شیمانانه‌ی بۆ ئەم هه‌نگاو‌یه‌ژنیکي پیاوانه‌ی به‌ربژیر باس کران و بابه‌تی سه‌ره‌کیی ئەو تاکتیکه‌ی ژنه‌که به‌ دوو مه‌به‌ست گرتویه‌ته به‌ر، دوو ئامانج به‌دی ده‌کرین:

ئامانجی یه‌که‌م ئەمه‌یه ده‌یه‌ه‌وی له‌نیو ده‌سه‌لاتیکي نێزه‌وه‌زانه‌دا به‌ جل و لیدوانی نێزه‌وه‌زانه‌دا بچیته نیو ده‌سه‌لاتیان. به‌لام ئامانجی دووه‌م له‌ خۆ به‌ نێزه‌وه‌ز پینشان‌دان و پیاوانه خزمه‌ت‌کردن له راستیدا مه‌به‌ست له‌ خزمه‌ت نه‌کردنه. ئەو باش ده‌زانی ۴۲ ساله ده‌سه‌لاتی نێزه‌وه‌ز چۆن خزمه‌تی شار و نیشتمانی کردوه و له‌م نیوه‌دا ئەویش ده‌یه‌ه‌وی هه‌ر ئاوا به‌رده‌وام بیت. ئەگه‌ر جلی ژنانه‌ی کردبایه به‌ر، خۆی تووشی به‌رپرسیاریه‌تییه‌کی زۆر قورس ده‌کرد که لێره‌دا بۆ رووبوونه‌وه‌ی جیاوازیی خزمه‌تی پیاوانه و ژنانه، چه‌ند پرسیاریک ده‌که‌م و ئیوه‌ش ئەگه‌ر پینتان خوش بوو لای خۆتان ولام به‌دنه‌وه:

- ژنتان دیتوه له‌ئێزان بیته پادشا یان سه‌رۆک‌کۆمار؟
- چه‌ند ژنتان دیوه له‌سه‌ر کورسیی ده‌سه‌لاتی دادوه‌ریی ئێزان حوکمی کوشتن نه‌ک هه‌ر بۆ زیندانیانی سیاسی به‌لکو بۆ قاچاخچیان مه‌ترسیدار و مرۆف‌کۆژانیش ده‌ر بکات؟
- چه‌ند ژنتان دیتوه له‌نیو ئاڤواری خه‌لکدا په‌تی ئیعدام بخه‌نه ملی مرۆف و هه‌لیواسن و بیه‌خکین؟
- هه‌تا ئیستا کامه‌تان له زیندان، ژن به‌ قه‌مچی لیتانی داوه و شوکی کاره‌بای به‌ گژتان دا‌کردوه و سه‌روبن هه‌لیواسیون؟
- له سه‌روبه‌ندی ئەم هه‌لبژاردنه‌ی هه‌موو شتییه که ئێزان، ئەم ولاته شتی زۆر له‌مه‌ش سه‌یر و سه‌مه‌ره‌تری به‌ خۆیه‌وه دیت. کۆماری ئیسلامی له‌روژی هه‌لبژاردنه‌کاندا، هه‌لبژاردنی سه‌رۆک‌کۆمار، ئەندامانی ئەنجومه‌نی شار و گوندان و قوناخیک له هه‌لبژاردنی مه‌جلیسی "خوبه‌ره‌گان" ی به‌ یه‌که‌وه به‌ریوه برد.
- یه‌کیکی دیکه له‌م شته سه‌یروسه‌مه‌رانه هه‌ر له‌م سه‌روبه‌نده‌دا سه‌ره‌لدانی ئیمام مه‌هدی بوو. هه‌ر چه‌ند له ئێزان چاوه‌بروانن ئیمامی زمان له‌ چالی جه‌مکرانه‌وه بیته ده‌روه، به‌لام ئەمجاره به‌ لاوازی به‌ جلی که‌سک و شمشیر به‌ده‌ست و به‌ سواری ئەسه‌پی کویت له شه‌قامی شاری ئیسفه‌هان سه‌ری هه‌لدا. به‌لام سه‌عاتیکي نه‌خایاند له کاتیکدا هاواری ده‌کرد "بمری خامه‌یی" به‌ده‌ست سه‌ربازانی گومناوی خۆی خړچۆم کرا. ئەم ئیمام زه‌مانۆکه‌یه له کاتیکدا سه‌ری هه‌لدا‌بوو نێزه‌وه‌زانی ده‌سه‌لاتداري ئێزان ده‌لین ئیمام زه‌مانی سه‌ره‌که‌یمان خستوه‌ته چالی جه‌مکرانه‌وه. هه‌ندیک که‌سیش له وه‌ها بارودۆخیکدا ره‌خنه له ژنیک ده‌گرن به‌دم و به‌ جه‌سته ده‌لی من نێزه‌وه‌زانه خزمه‌تی شاره‌که‌م ده‌که‌م.

کۆماری ئیسلامی و قه‌یران یان فورسه‌تی بایکۆت

ده‌ن. ئەوان کیشه‌ی رووخانی کۆماری ئیسلامیان نییه و ته‌نیا ده‌یانه‌وی مه‌ترسیی ئەو رێژییه له‌سه‌ر پوژشوا، ئیسرائیل و به‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی دیکه‌یان که‌م که‌نه‌وه. ئەو روانینه‌ بکه‌ینه بنه‌ما ئەوه ده‌بی چاوه‌روان بین که رێژیی ئێران به‌رهو توتالیترایسمی زیاتر به‌روا.

روانگه‌ی دووه‌م- ئەگه‌ری هه‌ول‌دان بۆ گه‌راندنه‌وه‌ی خه‌لک بۆ سه‌ر سنووقه‌کانی ده‌نگدان: روانینیکي دیکه هه‌یه که پنی‌وايه ئێران له داها‌تو‌دا حه‌ول نایا به‌رهو توتالیترایسم به‌روا، به‌لکو به‌ جۆریک سه‌ره‌تا حه‌ول ده‌دا له قه‌یرانی ئابووری و سزا نیوده‌وله‌تییه‌کان ده‌رباز بئ و دواتر به‌ جۆریک متمانە‌ی خه‌لک به‌ ده‌ست بپینته‌وه. له‌و روانینه‌دا رێژیی دوو ره‌وت ده‌توانین بگریته به‌ر، ره‌وتیک که‌ بیه‌وی پرس‌ی بایکۆت چاره‌سه‌ر ده‌کا و حه‌ول به‌تایه‌تار بۆ هه‌لبژاردنه‌کان بگه‌رینته‌وه. ره‌هه‌ندی دووه‌م ئەوه‌یه که دوا‌ی کرتنه ده‌ستی جله‌وی ده‌سه‌لات له‌لایه‌ن ره‌ئیس‌ی، سیمایه‌کی خه‌لک‌دۆست له‌ بنا‌ژۆخوازه‌کان پینشان به‌دی و کیشه‌ی ئابووری به‌ چاره‌سه‌ری پرس‌ی ته‌حریم یه‌کلا بیته‌وه. به‌لام ئەمه ئەو نیگه‌رانییه‌شیان بۆ دروست ده‌کا که ئەگه‌ر ره‌ئیس‌ی سیمایه‌کی جوانی لئ ده‌رکه‌وی، نابیته رکه‌به‌ری موچه‌با بۆ رپه‌یری داها‌تو؟

ئستا پرسیار ئەوه‌یه که ره‌ئیس‌ی لای موچه‌با و رپه‌یری ئیستا چ رۆلیکی بۆ ته‌رخان کراوه؟ پینشتریش ده‌نگۆی ئەوه هه‌بوو که سادق لاریجانی کاندیده بۆ جیگری رپه‌یری کۆماری ئیسلامی، به‌لام سیستم به‌بئ ته‌عاروف و زۆر جیدی سادق لاریجانی و بنه‌ماله‌که‌ی له ده‌سه‌لات دور کرده‌وه و ئەو ره‌فتاره‌ی سیستم به‌ جۆریک دلنیامان ده‌کاته‌وه له‌وه‌ی که رپه‌یره‌ی داها‌توو جگه له موچه‌با خامه‌یی که‌سی‌تر نییه. که‌وابوو به‌و پینیه ده‌وله‌تی داها‌توو به‌ سه‌رۆک‌کۆماری ئیبراهیم ره‌ئیس‌ی حه‌ول ده‌دا سیمایه‌کی خه‌لک‌دۆستی له‌خۆ نیشان دا؟ ئایا ره‌ئیس‌ی رۆلی خۆی به‌پنی به‌رنامه‌ی دا‌ریژراوی رپه‌یر ده‌گه‌یژێر یا وه‌ک سادق لاریجانی یا وه‌ک مه‌حمود ئەحمه‌دنیژاد و هاشمی ره‌فسه‌نجانی ته‌ملحی ده‌سه‌لاتی زیاتر ده‌یگرئ و رووبه‌رووی گیوتینی موچه‌با و بابی ده‌بیته‌وه و له ده‌سه‌لات دوری ده‌خه‌نه‌وه.

پینشبینی کردنی داها‌تووی سیاسه‌ت له ئێزان کاریکي گه‌لیک دژواره، بۆیه ئیبه ته‌نیا ده‌توانین روانینه‌کان بپیننه به‌ر دیدی خۆینه‌ر و بریاردان له‌و بواره‌دا ره‌نگه تووشی خه‌تامان بکا. به‌لام بابه‌تیک هه‌یه که به‌ ئارخه‌یانی ده‌توانین ئامازه‌ی پئ بکه‌ین ئەویش ئەوه‌یه که رێژیی کۆماری ئیسلامی له ده‌یه‌ی راب‌ردو‌دا هه‌ر پیلانیکي دا‌پش‌تبئ بۆ داها‌تووی سیستمه‌که‌ی نه‌یتوانیوه به‌ باشی ئەنجامی دا یا له‌نیو خۆوه یا له ده‌روه‌ه گرتقی بۆ ساز بووه و پینشیان به‌ پیلانگی‌رییه‌کانی گرتوه.

ده‌سته‌کوتی بایکۆت بۆ خه‌لکی ئێران چی ده‌بئ؟

له دنیای ئەمرۆدا ته‌واوی ولاتان و ره‌وته سیاسی و حیزب و سیستمه‌کان حه‌ول ده‌ده‌ن که سه‌رچاوه‌ی ده‌سه‌لاتی خۆیان خه‌لک بناسین و خۆیان به‌ نوینه‌ری خه‌لکی خۆیان بزائن، کۆماری ئیسلامییش هه‌ر وه‌ک ولاتانی تر بۆ مه‌شروع بوونی ده‌سه‌لاتی خۆی به‌ ده‌نگی خه‌لک هه‌یه، هه‌ر وه‌ک چۆن لایبیه‌کان و که‌سانی نزیک له سیستم له ده‌روه‌ی ولات و له کۆرۆکوبوونه‌وه جیهانییه‌کاندا ئامازه به‌وه‌ی ده‌که‌ن که کۆماری ئیسلامی ئێراده‌ی ئەکسه‌رییه‌تی خه‌لکی ئێرانه و له ریف‌راندۆم‌دا ده‌نگی پئ دراوه: یا که‌سیکی وه‌ک جه‌واد‌ی زه‌ریف له جوا‌بی رۆژنامه‌نووسیکي بیانیدا ده‌لی "ما خودمان انتخاب کردیم!" واته خه‌لک خۆیان هه‌لبان‌بژاردوه که به‌م جۆره بزین، که وابوو ده‌نگه‌ندان له هه‌لبژاردنه‌کانی

ناسۆ عه‌زیزى

هه‌لبژاردنی ئەم گه‌ره‌ی سه‌رۆک‌کۆماری و شوراکانی ئێران، رووبه‌رووی بایکۆتیکي به‌هیز بووه و رێژیی بۆخۆی گه‌یشتیوه ئەو قه‌ناعه‌ته‌ی که خه‌لک نایه‌نه سه‌ر سنووقه‌کان، به‌لام ئەم نه‌هاتن بۆ سه‌ر سنووق و بایکۆت کردنه چ کاریکه‌رییه‌کی ده‌بی له‌سه‌ر سیاسه‌ت‌کۆزاری رێژیی ئێران له نیوخۆ و ده‌روه‌ی ولات؟ هه‌روه‌ها ئەم بایکۆته به‌ربلاوه چ ده‌سکه‌وتیکي ده‌بی بۆ خه‌لکی نارازی له سیستم؟ و پرسیار گرینگ‌تر ئەوه‌یه که ئۆپۆزیسیونی کۆماری ئیسلامی چۆن ئەم کارته به‌کار ده‌هینن له دژ سیستم و چۆن به‌ده‌نگی ئەم بایکۆته‌وه ده‌چی که خه‌لکی نیوخۆی ولات ده‌بخولقین؟

کۆماری ئیسلامی و قه‌یران یا فورسه‌تی بایکۆت

هه‌ر وه‌ک باس کرا هه‌لبژاردنه‌کانی سه‌رۆک‌کۆماری و شورا‌ی شار و گونده‌کانی ئێران به‌ره‌رووی بایکۆتیکي به‌ربلاو بووه. سه‌ره‌کوتنی ئەو بایکۆته ده‌بی به‌ ده‌سکه‌وتی سیاسه‌ته‌کانی ده‌وله‌تی ترامپ بزائین، سیاسه‌ته‌ رادیکاله‌کانی ده‌وله‌تی ترامپ له‌هه‌مه‌به‌ر رێژیی کۆماری ئیسلامی بوو به‌ هۆی دارمانی ئابووری ئێزان و له درێژ‌ه‌دا ها‌تته ناره‌زایه‌تییه‌کانی سه‌ره‌شقامی وه‌ک یه‌کیک له گرینگ‌ترین ده‌رکه‌وته‌کانی مینژووی سیاسی چه‌ندین سالی راب‌ردو‌وی ئێزانی لئ‌که‌وته‌وه! ئەویش له‌نیوچوونی ئیعتیاری ریفۆرمخوازه‌کان بوو. ریفۆرمخوازه‌کان له‌ دو ده‌یه‌ی راب‌ردو‌وا وه‌ک سوپایی دلنایی رۆلیان گه‌یژاوه بۆ مانه‌وه‌ی کۆماری ئیسلامی و هه‌موو کات هیوا‌ی چاکساز‌ی و گۆرانکاریان به‌خشی بوو به‌ خه‌لکی ئێزان و ئەو هیوا‌به‌خشینه‌ وای کردبوو که تاکي ئێزانی زه‌ینی به‌رهو ئەو لایه‌نه نه‌روا که ده‌بی له‌ رێژیی کۆماری ئیسلامی تپه‌رن.

دوا‌ی په‌که‌وتنی ریفۆرمخوازه‌کان رێژیی ئێران و کاربه‌ده‌ستانی گه‌یشتیونه‌ته ئەم قه‌ناعه‌ته که خه‌لک باوه‌ریان به‌ ده‌نگدان نه‌ماوه جا چ ریفۆرمخواز بئ چ بنا‌ژۆخواز، بۆیه له گولچین‌کردنی کاندیده‌کانی سه‌رۆک‌کۆماری هچ ریسکیکیان نه‌کرد و ریک ئەو که‌سانه‌یان ده‌ست‌نیشان کرد که به‌دلی رپه‌یره‌ی بوو. سالانی پینش دوو به‌ره به‌ رواله‌ت رکه‌به‌ریی یه‌کتريان ده‌کرد: به‌ره‌ی په‌سندی رپه‌یره‌ی، به‌ره‌ی په‌سندی خه‌لک له‌سه‌ر بنه‌مای هه‌لبژاردنی خه‌راپ به‌سه‌ر خراپ‌تردا و ئەوه‌ش ده‌بووه هۆکار که به‌شداریی خه‌لک له هه‌لبژاردنه‌کان به‌رچاو و به‌ربلاو بیت. به‌لام ئەوجاره خه‌لک که‌سیان به‌لاوه په‌سه‌ند نییه و ئامانجیان ئەوه‌یه که پرس‌ی هه‌لبژاردن وه‌ک چه‌کیک به‌کار بپینن دژ به‌ حوکمه‌ت، بۆیه رێژییش به‌ شیوه‌یه‌ک خۆی له‌گه‌ل ئەم بایکۆته گونجاندوه بۆوه‌ی ده‌وله‌تی داها‌توو، ده‌وله‌تیک بیت نزیک‌تر له رپه‌یره‌ی و ده‌ورووبه‌رییه‌کانی.

له‌مه‌ودا ئایا رێژیی پشت له هه‌لبژاردن ده‌کا؟

دوو روانین سه‌باره‌ت به‌ رووبه‌رووبوونه‌وه‌ی رێژیی له‌هه‌مه‌به‌ر بایکۆتی هه‌لبژاردن دپیننه به‌ریاس: **روانگه‌ی یه‌که‌م-** ئێزان به‌رهو توتالیترایزم: رێژیی له‌ بایکۆتی خه‌لک ده‌ترسی و ئاگاداری خه‌ساری بایکۆت هه‌یه و ده‌زانی که سه‌ره‌کوتنی بایکۆت ده‌بیته هۆی بئ‌یعتباربوونی رێژیی له ده‌روه و نیوخۆ، هه‌روه‌ها ده‌بیته ره‌وتیکي موبارزاتی نه‌رم و هه‌هه‌نی دژ به‌ دیکتاتۆری ئیسلامی، و ئەگه‌ر ئەو بایکۆت‌کردنه درێژ‌ی هه‌بی مه‌شرووعییه‌تی کۆماری ئیسلامی به‌ یه‌کجاری له‌نیو ده‌چی. بۆیه رێژیی حه‌ول ده‌دا هه‌لبژاردنی سه‌رۆک‌کۆماری بسرپه‌ته‌وه و ته‌نیا هه‌لبژاردنیک به‌هیلته‌وه بۆ مه‌جلیس و پرس‌ی سه‌رۆک‌کۆمار یا سه‌رۆک‌وه‌زیران له مه‌جلیس په‌کلا‌یی کاته‌وه. واته سیستمی پارله‌مانی‌سه‌رۆک‌کۆماری بگۆری بۆ سیستمی پارله‌مانی، که وابوو ئەو ده‌روه‌یه رێژیی که‌سیک ده‌کاته سه‌رۆک‌کۆمار که بتوانی پرۆژه‌ی گۆرانی سیستم جیبه‌جی بکا، به‌لام کرده‌وه یا دژ‌کرده‌وه‌ی دنیای ده‌روه‌ چ ده‌بی؟ ئەو فایله ده‌نگه‌ی جه‌واد‌ی زه‌ریف سه‌ریی خاتره‌جه‌می له‌بن سه‌ری ولاتانی ده‌روه‌ نا که سه‌رۆک‌کۆمار هچ ده‌سه‌لاتیکي نییه و به‌لکو ئەوه شوینیکي تره که بریاره‌کانی لئ ده‌درئ، بۆیه ولاتانی ده‌روه‌ش سه‌خته سه‌باره‌ت به‌و ئالۆگۆرانه دژ‌کرده‌وه نیشان

خامنه‌یی گرینگترین دهنگدەری ئێران و

توندره‌وی زۆرتر ده‌خواری نه‌گه‌متر

و: کهمال حەسەن پور

ئه‌لعه‌رهبیه نیوز- سه‌عید قاسمی نژاد و به‌همەن بین تالیلو

هه‌لبژاردنانه‌وه‌نجامیان هه‌ن، ته‌نانه‌ت له‌ کۆماری ئیسلامی ئێرانیش. هه‌چ که‌س ئه‌وه‌ له‌ رێبه‌ری گه‌وره‌، عه‌لی خامنه‌یی، خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌ترین که‌سی ولات و گرینگترین "ده‌نگده‌ر"، باشتر نازانێ. به‌ هۆی نوینه‌رانی له‌ بیرۆکراتی بیزانیه‌یه‌کی ئێراندا، خامنه‌یی به‌ته‌مایه‌ ئه‌وه‌په‌ری هه‌ولی خۆی بدا تا که‌لک له‌ هه‌لبژاردنی سه‌رۆک‌کۆماریی بۆ پته‌وه‌کردنی میراته‌ کۆنه‌پاریزه‌که‌ی و بره‌ودان به‌ سیاسه‌تی توندروه‌وانه‌، ته‌نانه‌ت دوا‌ی مردنی خۆی، وه‌رگرێ.

بێ. ره‌ئیس‌ی له‌ لایه‌ن چه‌ند سه‌رداری پێشووی سوپای پاسدارانه‌وه‌ پشنگیری کرا که‌ هه‌وله‌کانیان بۆ خۆ به‌رێژێر کێرن وه‌ستاند، یان سنوورداریان کرد تا به‌ره‌ی توندروه‌ به‌هێزتر بکه‌ن؛ یان چونکه‌ ده‌یانزانی ئاماژه‌کان به‌ره‌و کام ئاقداردا ده‌رۆن. هه‌رچۆنیک بێ، پشتیوانی که‌سایه‌تییه‌کانی سوپای پاسداران له‌ ره‌ئیس‌ی ده‌رخه‌ری دوو دیاره‌یه‌: سوپای پاسدارن له‌ به‌رێوه‌به‌ری ولات بێ وه‌هسته‌و گرتنی به‌رپرسیاری رازییه‌ (نزیکه‌ی سه‌رجه‌م سه‌رۆک کۆماره‌کانی پێشوو مه‌لا بوون، نه‌وه‌ک که‌سیکی سه‌ربازی)، و خاوه‌ن ئه‌زمونه‌کانی سوپا و مه‌لای توندروه‌ وه‌ک چۆن ده‌توانن له‌گه‌ل به‌کتر کێبڕکێ بکه‌ن، ئه‌وه‌نده‌ش ده‌توانن هاوکاریی بکه‌ن.

جگه‌ له‌ که‌وتنه‌ به‌ر ئابلقه‌ی واشینگتون له‌ ۱۳۹۸، به‌ هۆی ده‌ستخێشانی کران له‌ لایه‌ن خامنه‌یه‌وه‌ وه‌ک به‌رێوه‌به‌ری به‌شی دادوه‌ری که‌ منالان ئیعدام ده‌کا، ره‌ئیس‌ی زۆرتر به‌وه‌ ناسراوه‌ که‌ به‌کێک له‌ ئه‌ندامانی ئه‌و کۆمیته‌ چوار که‌سییه‌ بووه‌ که‌ له‌ ۱۳۶۷ چاودێریی ئیعدام‌کرانی لانیکه‌م ۵۰۰۰ زیندانیی سیاسی کردوه‌. لیکۆله‌ره‌وان پێشتر رایان وا بووه‌ که‌

برد و ته‌نانه‌ت سه‌رۆک‌کۆماری پێشوو، عه‌لی ئه‌که‌به‌ر هاشمی ره‌فسه‌نجانی، که‌ نوینه‌رایه‌تییه‌ی پراگماتیسته‌کانی ده‌کرد، په‌سه‌ند نه‌کرا تا ببێته‌ به‌رێژیری هه‌لبژاردنی سه‌رۆک کۆماری. له‌ ئاکامدا، رێفۆرمخوای و پراگماتیسته‌کان ناچار کران هاو‌په‌یمانیه‌ک دروست بکه‌ن و پشتیوانی له‌ حه‌سه‌ن روحانی، بیرۆکرات و دانوستانکاری ناوکی خاوه‌ن پێوه‌ندی قورول ده‌گه‌ل به‌شی ئه‌منیه‌تی ئێران، بکه‌ن. له‌ سالی ۱۴۰۰، خامنه‌یی نه‌ ته‌نیا جێگری یه‌که‌می سه‌رۆک‌کۆماری هه‌نوکه‌یه‌ی، ئیسحاق جه‌هانگیر، وه‌لا نا به‌لکوو هه‌نگاوێکی به‌ه‌لاوه‌ چوو و ئه‌ندامی پێشووی پارلمان سه‌ر به‌ لیستی کۆنه‌پاریزی عه‌لی موته‌هه‌ری و سه‌رۆکی کۆنه‌پاریزی پێشووی پارلمان عه‌لی لاریجانی، که‌ پێوه‌ندی به‌ هه‌ردوو سوپای پاسداران و ته‌له‌فزیۆنی ده‌وله‌تی ئێران هه‌بووه‌، له‌ به‌رێژبوون بیه‌ش کرد.

له‌ وێژمانی جه‌ماوه‌ریی فارسیدا فره‌ چه‌شنی سیاسی ئێرانی شۆرشگێڕ وه‌ک شه‌مه‌نده‌فه‌ریکی له‌ حالی رۆیشتندا باس کراوه‌ که‌ به‌ گوێره‌ی کات مسافیره‌کانی له‌کێس ده‌دا. به‌لام ئه‌وه‌ی سێ ده‌یه

بێ. له‌به‌ر ئه‌و هۆیه‌، شێلگیریی به‌رێوه‌به‌رایه‌تی بایدن به‌دوای به‌رجامدا و ویستی سووک‌کردنی ته‌نانه‌ت ئابلقه‌کانی ناپه‌وه‌ندیدار به‌ پرسی ناوکییه‌وه‌، له‌وانه‌یه‌ بێ ئانقه‌ست به‌ ده‌سته‌به‌رکردنی ئه‌گه‌ریکی ئه‌وتو به‌ی تێچوو، ببێته‌ هۆی به‌رته‌سک بوونه‌وه‌ی سیاسه‌تی ئێران. له‌ کاتییدا هه‌شتا روون نییه‌ ئاخۆ خامنه‌یی دوا‌ی هه‌لبژاردن، که‌رانه‌وه‌یه‌کی خه‌را بۆ نیو به‌رجام بخواری یان به‌ چر کردنه‌وه‌ی هه‌وله‌ ناوکییه‌کانی لایه‌نی به‌رانبه‌ر ناچار بکا زۆرتر پاشه‌کشه‌ بکا، ئه‌وه‌ شتیکه‌ که‌ به‌ خه‌زایی خه‌ریکه‌ ئاشکرا ده‌بێ. خامنه‌یی به‌ شیوه‌یه‌ک هه‌لسوکه‌وت ده‌کا که‌ ویده‌چی چیدیکه‌ پێویستی به‌ تواناییه‌کانی ده‌سه‌لاتی نه‌رم، پێوه‌ندی یان فرتوفیله‌کانی وه‌زیری کاروباری ده‌روه‌ موحه‌مه‌د جه‌واد زه‌ریف نییه‌ تا ناوکییه‌کانی ده‌گه‌ل رۆژئاوا چاره‌سه‌ر بکا. وه‌ک چۆن شروقه‌کاریکی سیاسی نیوخۆ ئاشکرای کردوه‌، توندروه‌وکان ته‌نانه‌ت ده‌توانن له‌گه‌ل ئه‌مریکا ئالوویری سیاسی بکه‌ن به‌و مه‌رجه‌ ئه‌وان شانازی لایه‌نی ئابلقه‌کانیان به‌نسیب بێ.

رێبه‌رایه‌تی خامنه‌یی سه‌لامندوویه‌تی ئه‌وه‌یه‌ که‌ کۆماری ئیسلامی شه‌مه‌نده‌فه‌ریکه‌ که‌ له‌ چه‌ند ئوتومبیلان پێکه‌هاتوه‌ که‌ هه‌ر کامیان نوینه‌رایه‌تی به‌شیکی جیاوازه‌کا. له‌ کاتییدا که‌ ئه‌و لایه‌نانه‌ به‌ شۆرش و رێبه‌ری گه‌وره‌ وه‌فاداران، له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا خامنه‌یی له‌ درێژایی سه‌فه‌ر ئوتومبیلان هه‌له‌ده‌بژیری و له‌ شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که‌یان جیا ده‌کاته‌وه‌. له‌گه‌ل جیاکردنه‌وه‌ی ئوتومبیلان، شه‌مه‌نده‌فه‌ره‌که‌ خه‌راتر به‌ره‌و ئامانج ده‌روا، به‌لام ئامانجیک که‌ کۆماری ئیسلامی ناکاته‌ دلۆقانتتر و نه‌رم و نیاوتت، ته‌نانه‌ت دوا‌ی مردنی خامنه‌یی. له‌ ده‌یه‌ی هه‌شته‌می ژانییدا، خامنه‌یی بیگومان ناتوانی ئه‌وه‌ له‌به‌ر چاوه‌ نه‌گرێ، به‌ تایبه‌تی ئه‌گه‌ر نیگه‌رانی پاراستنی میراته‌که‌ی بێ. به‌ له‌به‌ر چاوه‌گرتنی ئه‌و راستیه‌ی که‌ زۆریه‌ی سه‌رۆک‌کۆماری ئێران دوو ده‌وره‌ خه‌زمت ده‌کهن، کاتییک سه‌رۆک‌کۆماری ئه‌مجاوه‌ ماوه‌که‌ی کوتایی دێ، خامنه‌یی ته‌مه‌نی ۹۰ ساله‌. له‌ کاتییدا که‌ روون نییه‌ ئاخۆ تا ئه‌وکات زیندوو بێ تا ئه‌و رۆژه‌ جه‌ژن بگرێ، ئه‌وه‌ی که‌ روونه‌ ئه‌وه‌یه‌ که‌ پرسی جێشین هه‌ر له‌ ئیستاه‌وه‌ له‌ ئارادایه‌. به‌ی ئه‌به‌رچاوه‌گرتنی ئه‌وه‌ که‌ ئاخۆ ره‌ئیس‌ی جێشین خامنه‌یه‌ یان نا، سه‌رۆک‌کۆماری داهااتوو له‌وانه‌یه‌ ده‌رفه‌تی کاریگه‌ری‌دانان له‌سه‌ر رووداوه‌کانی دوا‌ی مردنی خامنه‌یی له‌ کورسیی ده‌سه‌لاته‌وه‌ هه‌بێ. بۆیه‌ خامنه‌یی پێداگه‌ر که‌ به‌رێزه‌ره‌کان ده‌بێ له‌ قوماشی دروستی

خامنه‌یی گۆرپه‌پانه‌که‌ پاک ده‌کاته‌وه‌ کاردانانه‌وه‌یه‌کی دیکه‌ی به‌رته‌سک‌کردنه‌وه‌ی پانتایی سیاسی له‌ لایه‌ن خامنه‌یه‌وه‌ ئه‌وه‌یه‌ که‌ کێبڕکێ نیو رێژیم به‌ شیوه‌یه‌کی به‌رچاوه‌ که‌م ده‌بێته‌وه‌، لایه‌نیکی هه‌ستیار له‌ "دیکتاتۆریه‌تی خاوه‌ن کێبڕکێ" که‌ له‌ هه‌لبژاردنه‌کانی سه‌رۆک‌کۆماریی ئێران له‌ رابردوودا دیتراوه‌. سه‌ره‌رای ئه‌و هه‌موو لایه‌نانه‌ی که‌ خواری به‌ره‌وامی کۆماری ئیسلامیین و گوێزایی ئایدیۆلۆژی شۆرشگێرانه‌ی "ویلایه‌تی فه‌قی" - رێژیم، خامنه‌یی دوا‌ی زۆرتیری کردوه‌. به‌ تایبه‌تی، خامنه‌یی ورده‌ ورده‌ جوولانه‌وه‌ی رێفۆرمی په‌راویز خستوه‌، له‌ کاتییدا که‌ تاکی فره‌ توندروه‌ی هه‌تاوه‌ته‌ نیو گۆرپه‌پانی سیاسی. بۆ وینه‌، له‌ ۱۳۸۸، خامنه‌یی لقی ریفۆرمخواری هه‌ره‌نزیکه‌ له‌ سه‌رۆک‌کۆماری پێشووتر موحه‌مه‌د خاتمه‌می له‌نیو برد، که‌ به‌ نۆره‌ی خۆی ریفۆرمخواریان و هه‌روه‌ها ئه‌و لایه‌نانه‌ی ده‌یان‌وه‌ست ده‌نگی ناره‌زایه‌تی بدن به‌ "که‌م خه‌راپترین بژارده‌" ناچار بوون پشتیوانی له‌ سه‌رۆک وه‌زیری پێشووتر میرحوسین موسه‌وی و سه‌رۆکی پێشووتری پارلمان، مه‌یهدی که‌رپویی بکه‌ن. هه‌لبژاردنه‌که‌ له‌ کوتاییدا به‌ قازانجی ده‌وری دووه‌م بۆ که‌سی فره‌ توندروه‌، محممود ئه‌حمه‌دینژاد، کوتایی بێ هه‌ینرا.

ره‌ئیس‌ی له‌وانه‌یه‌ رێبه‌ری گه‌وره‌ی داهااتوو بێ، به‌لام کاتییک له‌ ۱۳۹۶ بۆ یه‌که‌م جار پێی نایه‌ نیو گۆرپه‌پانی سیاسییه‌وه‌ تا ببێته‌ سه‌رۆک‌کۆمار به‌ حه‌سه‌ن روحانیی دۆراند که‌ ده‌وره‌ی پێشووتریش سه‌رۆک‌کۆمار بوو. هه‌شتا سه‌ره‌پای نه‌بوونی کاریزما و پێکه‌ی سیاسی پته‌و له‌نیو ده‌نگده‌راندا، ره‌ئیس‌ی هه‌مدیسان که‌وتته‌ نیو جه‌رگه‌ی سه‌ه‌نج له‌ لایه‌ن میدیای ئێرانی و نیونه‌ته‌وه‌یه‌، که‌ به‌ شیوه‌ی په‌ره‌هه‌ستین ئه‌و وه‌ک براوه‌ی کێبڕکێیه‌که‌ ده‌ستخێشانی ده‌کهن. بۆ زانیاریی زیاتر، سێ به‌رێژیر به‌شدارن که‌ له‌ ره‌ئیس‌ی توندرووترن، قازی‌زاده‌، زاکانی و جه‌لیلی. بۆ وینه‌ جه‌لیلی، پێشووتر له‌ سه‌رده‌می سه‌رۆک‌کۆماری محممود ئه‌حمه‌دینژاد دانوستانکاری وتوێژی ناوکی بووه‌. بۆ ولاته‌ یه‌کگرتوه‌وه‌کان، سه‌رۆک کۆماریی ئێران به‌ رێبه‌ری هه‌رکام له‌و پیاوانه‌ به‌ مانای ئه‌وه‌یه‌ که‌ دیپلوماسی ناوکی دژوارتر ده‌بێ، به‌لام هه‌شتا ناموکه‌ین نییه‌ چونکه‌ ئه‌وه‌ خامنه‌یه‌یه‌ که‌ بریارده‌ری سیاسه‌تی ده‌روه‌ی ولاته‌. په‌سه‌ندکردنی سه‌رۆک‌کۆماریکی له‌راده‌به‌ده‌ر کۆنه‌پاریز له‌ لایه‌ن خامنه‌یه‌وه‌ ئه‌و په‌یامه‌ ده‌گه‌یه‌نی که‌ سه‌ره‌پای ئابلقه‌کان، ئه‌و هه‌ست پی ناکا، یان لانیکه‌م نایه‌هه‌وی وا بنوێنی، که‌ پێویستی به‌ سووک‌کردنی زه‌ختی ئابووری به‌ هۆی ئالوگۆری سیاسییه‌وه‌ هه‌یه‌، ته‌نانه‌ت به‌ شیوه‌ی رواله‌تی و له‌ لایه‌ن سه‌رۆک‌کۆماریک که‌ نه‌رمکیشتر

خامنه‌یی له‌ سه‌ره‌تای سالی ۱۴۰۰ ی ئێرانی له‌ مانگی مارس به‌و که‌سانه‌ی گوت که‌ ده‌یان‌ه‌وه‌ی خۆیان به‌رێژیر بکه‌ن، "ئیه‌ ئه‌و چاوه‌روانییه‌مان له‌ ئیوه‌ هه‌یه‌ که‌ هه‌ست به‌ قورسای ئه‌و کاره‌ بکه‌ن و بزانی ده‌تانه‌وه‌ی چ به‌رپرسیارییه‌کی قورس بگرته‌ ئه‌ستۆی خۆتان." له‌و کاته‌وه‌، شوپای نیگابان، یه‌که‌یه‌کی ۱۲ که‌سی که‌ له‌ به‌رێژیران ده‌کۆلیته‌وه‌ و گوێزایی خامنه‌یه‌، شیاوی ته‌نیا هه‌وت به‌رێژیری له‌ نیو ۵۹۲ که‌س په‌سه‌ند کردوه‌. سه‌ره‌پای په‌سه‌ندکردنی که‌سیکی به‌ناو ته‌کنۆکرات و ریفۆرمخواریکی لاوان، ئه‌نجومه‌نه‌که‌ چه‌ند توندروه‌یشتی، له‌و به‌رپرسیارییه‌ که‌ له‌سه‌ر کاغه‌ز دووه‌مین پله‌ی خاوه‌ن ده‌سه‌لاتی ولاته‌، نزیک کردۆته‌وه‌.

ئه‌گه‌رچی ریزکردنی به‌رێژیران و وه‌لانی لایه‌نگرانی رێژیم له‌ پرۆسه‌ی به‌ توندی کۆنترۆل‌کراوی هه‌لبژاردن له‌ ئێران، شتیکی نوێ نییه‌، بریاری پێشگرتن به‌ پراگماتیس‌تان و ئه‌ندامی له‌میژینه‌ی لایه‌نی لیستی کۆنه‌پاریزان، له‌ سێ ده‌رفه‌تانه‌وه‌ سه‌رچاوه‌ ده‌گرێ، یان به‌ واتایه‌کی دیکه‌، ئه‌رکی قورس، له‌و هه‌لبژاردنه‌دا ده‌که‌وتته‌ سه‌ر شانی خامنه‌یی.

یه‌که‌میان ده‌رفه‌تی سوود بێنن له‌ هه‌زی واشینگتون بۆ گه‌رانه‌وه‌ بۆ ریکه‌وتنی ناوکی ۲۰۱۵ که‌ به‌ "به‌رجام" ناسراوه‌، بۆ وه‌لانی چله‌ زه‌یتونه‌که‌ی میانه‌ره‌ویه‌یه‌ که‌ سه‌رۆک‌کۆماره‌ پراگماتیس‌ته‌کانی پێشوو رایان دا‌شتبوو. ئه‌گه‌ر سووک‌کردنی ئابلقه‌کان به‌ی له‌به‌ر چاوه‌ گرتنی ئه‌وه‌ که‌ کێ جله‌وی به‌ده‌سته‌وه‌یه‌ له‌ سه‌ر میز بێ، ئه‌وسا خامنه‌یی له‌وانه‌یه‌ هه‌ست پی بکا که‌ بووکه‌له‌ی رازاوه‌ وه‌لانی. دووه‌میان درێژدان به‌ لاوازی فره‌ چه‌شنی سیاسییه‌، له‌ کاتییدا که‌ رێژه‌یه‌کی زۆرتر تاکی بننازۆخوای بێنیه‌ نیو ره‌وتی ئاسایی. به‌ له‌کۆل‌خۆکردنه‌وه‌ و وه‌لانی ریفۆرمخواریکان، پراگماتیس‌ته‌کان و ته‌نانه‌ت به‌شیک له‌ کۆنه‌پاریزان، خامنه‌یی ده‌توانی له‌ لایه‌نی توندروتری "قازی دووه‌می" شۆرش‌ی ئیسلامی دلنیا بێ. سیه‌مه‌یان پرسی جێگه‌روه‌ و تایبه‌تمه‌ندی ده‌وله‌تی کۆماری ئیسلامی دوا‌ی خامنه‌یه‌یه‌. نوخبه‌یه‌کی یه‌که‌ده‌ستتر و توندروتر که‌ جله‌وی دیاریکردنی پله‌کانی به‌ده‌سته‌وه‌ بێ، به‌ تایبه‌تی سه‌رۆک‌کۆمار، زه‌مانه‌تی هه‌شتنه‌وه‌ی ئێران له‌سه‌ر رییازی شۆرشگێری ته‌نانه‌ت دوا‌ی مردنی رێبه‌ری گه‌وره‌ مسۆگه‌ر ده‌کا. بۆ جێبه‌جێ‌کردنی ئه‌و کاره‌، خامنه‌یی پێویستی به‌ که‌سیکی شیاوه‌.

له‌نیو به‌رێژیره‌کانی په‌سه‌ندکراودا، سێ دانه‌یه‌ن پێشووتر به‌شدار هه‌لبژاردن بوون و دۆراندوویانه‌. دوو که‌س له‌وانه‌، سه‌عید جه‌لیلی و محسین په‌زایی، پێوه‌ندیان به‌ سوپای به‌دناوی پاسدارانی شۆرش‌ی ئیسلامیه‌وه‌ هه‌یه‌، و ئه‌وی دیکه‌ ئیبراهیم ره‌ئیس‌ی، پێوه‌ندی به‌ چینی مه‌لایانه‌وه‌ هه‌یه‌. ئه‌وانه‌ ده‌گه‌ل عه‌لی‌ره‌زا زاکانی و ئه‌میر حوسین قازی‌زاده‌ هاشمی، نوینه‌رایه‌تییه‌ی زۆرینه‌یه‌کی ئه‌وه‌په‌ری بننازۆخواریی له‌و هه‌لبژاردنه‌دا ده‌کهن.

له‌ نیو ئه‌و پێنجانه‌، گریمانه‌ ده‌کرێ ره‌ئیس‌ی، به‌رپرسی به‌شی دادوه‌ریی ئێران که‌ پێشدا به‌رێوه‌به‌ری دامه‌زره‌وه‌ی چه‌ند میلیارده‌ر دۆلاریی پێوه‌ندیدار به‌ خامنه‌یه‌وه‌ بووه‌، له‌ پێش ئه‌وانی دیکه‌وه‌

ئه‌گه‌ر خامنه‌یی بیه‌باته‌وه‌ خه‌لکی ئێران ده‌دۆرێ

سه‌ره‌پای ئه‌و سێ ده‌رفه‌ته‌ی به‌ر ده‌می خامنه‌یی به‌و سووره‌ سیاسییه‌وه‌، هه‌زیک هه‌یه‌ که‌ ئه‌و به‌ هاندان بۆ به‌شداریی له‌ هه‌لبژاردندا وروژاندوونی: خه‌لکی ئێران. ده‌گه‌ل قه‌یرانه‌ هه‌نوکه‌یه‌یه‌کانی سیاسی، ته‌ندروستی گشتی، ئابووری، کۆمه‌لایه‌تی، ژینگه‌یی و قه‌یرانی دیکه‌ له‌ ئێران، به‌ر ته‌سک بوونه‌وه‌ی گۆرپه‌پانی سیاسی و به‌شداریی زیاتری لایه‌نی فره‌ توندروه‌ وه‌ک هه‌زیک ئاسایی، ویده‌چی ببێته‌ هۆی یه‌کێک له‌ که‌م به‌شدارترین هه‌لبژاردنه‌کان له‌ میژووی کۆماری ئیسلامیدا.

ئه‌وه‌ گالته‌جارییه‌، له‌ کاتییدا که‌ خامنه‌یی که‌لکی له‌ به‌شداریی رێژه‌یه‌کی زۆر له‌ ده‌نگده‌ران وه‌ک قه‌لخانیک دژی زه‌ختی ده‌ره‌کیی وه‌رگرتوه‌، وای نواندوه‌ که‌ ئه‌وه‌ ده‌رخه‌ری ره‌وایی کۆماری ئیسلامیه‌؛ به‌لام ده‌زانی ئه‌و ره‌واییه‌ی نییه‌. به‌ تایبه‌تی، خامنه‌یی ده‌نگدانی به‌ی له‌به‌رچاوه‌گرتنی ئه‌وه‌ که‌ کێ به‌رێژیره‌، "وه‌ک ده‌نگدان به‌ کۆماری ئیسلامی" وه‌سف کردوه‌، و له‌ شۆنیک دیکه‌ ده‌نگدانی، به‌ تایبه‌تی له‌ هه‌لبژاردنی پارلمان وه‌ک "ئه‌رکیکی ئایینی" نر‌خاندوه‌.

له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا، هه‌لبژاردنی پارلمانی له‌ فیورییه‌ی رابردوودا، که‌ که‌مترین رێژه‌ی به‌شداریی تیدا تۆمار کرا، له‌وانه‌یه‌ فووری چێشتی بێ. ئه‌و هه‌لبژاردنه‌ی پاش ناره‌زایه‌تییه‌ سه‌رانسه‌ریه‌یه‌کان له‌ سێ سالی رابردوودا به‌رێوه‌ چوون، پێشبینی شۆرشیک دژی سیسته‌م، ئه‌وه‌ک چاکسازی له‌نیو سیسته‌می سیاسی ئێران، ده‌کهن، به‌و داوا، ویست و پێداویستیانه‌ی که‌ هه‌شتا بێ وه‌لام ماونه‌وه‌، ئێرانیه‌یه‌کان ئاشکراتر باسی باه‌کۆت‌کردنی هه‌لبژاردنه‌کان ده‌کهن. بۆیه‌ ئه‌ندازیاریی ئه‌و جاره‌ی هه‌لبژاردن له‌ لایه‌ن خامنه‌یه‌وه‌، که‌متر له‌ باره‌ی ئه‌وه‌دایه‌ که‌ وا بنوێنی خه‌لک پشتیوانی له‌ کۆماری ئیسلامی ده‌کا تا دووباره‌ دارشته‌وه‌ی نوخبه‌ی سیاسی و ئاماده‌ کاریی بۆ داهااتوو. به‌ گوێزه‌ی ئه‌و به‌رنامه‌یه‌، ویده‌چی ئامانجی خامنه‌یی که‌لکه‌وه‌رگرتن له‌و سووره‌ بۆ جیاکردنه‌وه‌ی ئوتومبیلیکی دیکه‌ له‌ شه‌مه‌نده‌فه‌ری سیاسی ئێران، ده‌کهن. به‌و ئیسلامی بێ، به‌لام به‌و کاره‌، ئه‌و خۆی له‌ ئه‌گه‌ری به‌لاریچووندا دلنیا ده‌کاته‌وه‌. هه‌رچۆنیک بێ، تا ئه‌و کاته‌ی به‌رێژیری په‌سه‌ندکراو له‌ لایه‌ن خامنه‌یه‌وه‌ بیه‌باته‌وه‌، ئه‌وه‌ خه‌لکی ئێرانه‌ که‌ ده‌دۆرێ.

نیوان دهقی «سوارۆ»ی ئایشه گۆل و

شیعری «سوارۆ»ی یونس رهزایی

ره‌سول سولتانی

له سه‌ره‌تاکانی سه‌ده‌ی بیسته‌مدا، روانینی شیکار و ره‌خه‌گرانی ئه‌ده‌ب به‌رانبه‌ر ده‌قه ئه‌ده‌بیه‌کان جگه له‌وه‌ی گۆرانیکه‌ی بنه‌رته‌ی و قوولی به‌سه‌ردا هات، کۆمه‌لیک ریچکه‌ی جیاوازیشی گرت به‌ر، که ئیتر ده‌قی ئه‌ده‌بی وه‌کوو جیهانیکی سه‌ره‌خۆی زمانی سه‌یری کرا و له‌و سۆنگه‌یه‌وه‌ی روانین و لیکدانه‌وه‌ی شیکردنه‌وه‌کان ئاقاری جۆراوجۆریان گرت به‌ر. هه‌لسوکه‌وتی ره‌خه‌گر له‌گه‌ل ده‌ق به‌بی له‌به‌رچاوه‌گرتنی ژیا‌نامه‌ی نووسه‌ر و چیرک‌دنه‌وه‌ی هه‌موو هه‌وله‌کان له‌سه‌ر گه‌وه‌ری ده‌ق و زمانی ده‌ق و پیکهاته و نڤای نیوه‌وه‌ی ده‌ق و دواتر به‌ستنه‌وه‌ی ده‌ق به‌ خویننه‌روه‌وه‌ی وای کرد، نووسه‌ر/ دانه‌ر بکه‌ویته‌ په‌راویزی به‌ره‌مه‌که‌وه‌ی ئه‌گه‌ر بیته‌وه‌ نیو بازنه‌که‌ش، ده‌بی وه‌کوو خویننه‌ریک بیته‌وه‌ نیو بازنه‌ی شیکاری و تیگه‌یشتن و راقه‌ی ده‌قه‌که‌وه‌ و ئیتر شیوازی خویندنه‌وه‌ی ده‌قیشت له‌ حاله‌ته نه‌رتیه‌یه‌که‌ی دا‌با. یه‌کێک له‌و ریوشویانه‌ی ئیستا له‌ ئاستی جیهاندا ده‌قی ئه‌ده‌بی پی هه‌لدسه‌نگین، روانگی "ده‌ق‌ئاویزان"ه. ده‌ق‌ئاویزان روانگی یه‌کی نوییه، که‌ تێیدا کۆی ده‌قه به‌ره‌مه‌هاتووه‌کانی کۆن و ئیستا و داها‌تو به‌ "که‌شکه‌لانی ده‌ق‌کان" داده‌نی و پنی وایه له‌ یه‌که‌م ده‌قی به‌ره‌مه‌هاتووه‌وه تا ئیستا ته‌واوی نووسراوه‌کان رایه‌له‌یه‌کی پێوه‌ندیان پیکه‌وه‌ هه‌یه، که میخاییل باختین ئه‌و رایه‌له‌ی پێوه‌ندییه‌ی ناو ناوه "مه‌نتقی وتووێژ"ی نیوان تیکسته‌کان. باختین ده‌لی، ته‌واوی رۆمانه‌کان پێوه‌ندییه‌کی دیالوگیانه‌یان پیکه‌وه‌ هه‌یه و به‌ شیوه‌یه‌ک لیک هه‌لینج‌راونه‌ته‌وه. ئه‌و پێوه‌ندییه‌ی نیوان ده‌ق‌کان یه‌که‌م جار زماناس و ره‌خه‌نگری روسی فیکتور شکلوفسکی هه‌تایه به‌ر باس و له‌ مشتومری نیوان فۆرمالیسته روسیه‌یه‌کاندا بوو به‌ باسیکی گه‌رم، به‌و واتایه که ده‌ق‌کانی رابردو، له‌گه‌ل ئه‌وانه‌ی وا ئه‌مرۆ ده‌نوسرین، پێوه‌ندی و وتووێژیان هه‌یه و ده‌ق‌گه‌لی ئه‌مرۆییشت له‌گه‌ل ئه‌وانه‌ی له‌داها‌تویدا ده‌نوسرین، پێوه‌ندی و دیالوگیان هه‌یه به‌تایبه‌تی ئه‌گه‌ر جۆر و باب‌ه‌ته‌که‌یان هاوبه‌ش بی.

له‌ باسه له‌ ره‌خه‌نی فارسی و عه‌ره‌بیه‌شدا پیشتر به‌ شیوازی دیکه باسی کراوه، به‌بی ئه‌وه‌ی وه‌کوو تیورییه‌ک ده‌وله‌مه‌ند بکری و بکریته شیوازیکی خویندنه‌وه‌ و لیکدانه‌وه. بۆ وینه، له‌ ره‌وا‌بێژیدا تیلنیشمان "تلمیح" به‌ شیوه‌یه‌ک له‌گه‌ل ئه‌م باسه‌دا یه‌ک ده‌گرێته‌وه که تێیدا شاعیر وشه‌یه‌ک یان رسته‌یه‌کی "چیرۆک، ئایه‌ت، حه‌دیس" یه‌ک دینێته‌وه. وه‌ک حاجی قادری کۆیی که ده‌لی:

"که شه‌یتانی تاقی میحرابی برۆی تۆی نێ، گوتی یاره‌ب له سوژده‌ی حه‌زه‌تی ئادم، سه‌ری خۆم بۆچی با‌داوه؟"

لێ‌ده‌دا حاجی قادر، ئاماژه به‌ به‌سه‌رهاتی خولقان و سوژده‌نه‌بردنی ئیبلیس ده‌کا و ده‌لی: شه‌یتان هه‌تا تاقی میحرابی برۆی یاره جوانه‌که‌ی منی نه‌دی، له‌و ملیادانه‌ی خۆی پێ‌یوان نه‌بۆوه. که‌وابوو ئه‌م شاعیره‌ی حاجی به‌ شیوه‌یه‌ک له‌گه‌ل هه‌ر سنی به‌سه‌رهاته‌که‌ی "ته‌ورات و ئینجیل و قورئان"دا که باسی خولقانی ئادم و سوژده‌نه‌بردنی شه‌یتان ده‌که‌ن، له‌ دیالوگ و پێوه‌ندی‌دا یه‌ پێشتر، فۆرمالیسته‌کان و پیکهاته‌خوازه‌کان هه‌موو هه‌له‌ی خۆیان له‌سه‌ر زمان و پیکهاته‌زمانیه‌یه‌کان و نیوه‌وه‌ی ده‌ق چر کردبۆوه و ئیتر ده‌قیان له‌ هه‌موو دنیا‌ی ده‌روه‌ی خۆی دا‌ب‌پ‌سیوو. به‌تایبه‌تی پیکهاته‌خوازه‌کان که ده‌قیان به‌ کۆمه‌لیک نیشانه "دال و مه‌دللول" ده‌زانی و له‌وه‌دا پشتیان به‌ بۆچونه‌کانی سۆسۆر به‌ستبوو، که به‌ باوکی پیکهاته‌خوازی ناوی ده‌رکردووه. سۆسۆر پێی وابوو جیهان له‌ سیسته‌می دوانه‌لیک‌دزه‌کان و نیشانه‌کان پیک هاتووه. دوانه‌ی لیک‌دۆ وه‌کوو تاریکی و پروناکی چاکه و خراپه، ره‌ش و سپی و....

ده‌ق‌ئاویزان، له‌ لایه‌ک پێوه‌ندییه‌ی سه‌ره‌به‌ری میژووی جیهانی نیشانه‌که‌نه‌وه هه‌یه و له‌لایه‌کیشه‌وه‌ به‌ گۆرانکارییه‌ هونه‌ری ئه‌ده‌بیه‌یه‌که‌نه‌وه له‌ کۆتاییه‌کانی سه‌ده‌ی نۆزه‌یه‌م و سه‌ره‌به‌ری سه‌ده‌ی بیسته‌مدا.

به‌ واتایه‌که‌ی دی پێوه‌ندییه‌ی نیوان‌ده‌قی، بی ئه‌م‌لاوه‌ولا به‌ درێژایی میژوو هه‌ر هه‌بووه. له‌ راستیدا میژوو له‌ سایه‌ی ئه‌و پێوه‌ندییه‌ی نیوان‌ده‌قیانه‌وه‌ مانای وه‌ده‌گرت، چونکه میژوو و گه‌شه‌ی مرۆیی قه‌رزباری که‌له‌بوونی ئه‌زمونی نیوان نه‌وه‌کانه ئه‌ویش له‌ پێی پێوه‌ندییه‌ی نیوان‌ده‌قییه‌که‌نه‌وه (۱).

مرۆف به‌ درێژایی میژوو توانویه‌تی ئه‌زمون و به‌سه‌رهات و رابردووی خۆی بکاته خه‌رمانیکی و نه‌وه‌ به‌ نه‌وه‌ رابگرێت. ئه‌م تایبه‌تمه‌ندییه‌، وێرای باقی تایبه‌تمه‌ندییه‌کانی دیکه‌ی مرۆف، به‌ جوانی له‌ گیانه‌به‌ره‌کانی تری جیا ده‌کاته‌وه. گیانه‌به‌ره‌کانی دیکه‌ی جیا له‌ مرۆف له‌ ده‌سپیکێ ژیا‌نی سه‌ر ئه‌م گۆی زه‌وییه‌وه‌ تا ئیستا شان به‌ شانی مرۆف هاتوون، به‌لام هه‌چ خه‌رمانیکی بیره‌وه‌ری و ئه‌زمونی هاوبه‌ش و میژوویان له‌ نیواندا نییه، چونکه ئه‌م رایه‌له‌ی پێوه‌ندییه‌یان نییه.

لایه‌نگرانی ئه‌و تیورییه‌ پێیان وابوو، پێوه‌ندییه‌ی نیوان ده‌قه‌کان، به‌ر له‌وه‌ی پێوه‌ندییه‌کی لاساییکه‌ره‌وانه‌ بی، پێوه‌ندییه‌کی گوتاریانه‌یه. واته ده‌قه‌کان له‌ ئاستی گوتار یان دیسکۆرسدا تیک ده‌به‌زن و ئاویزانی یه‌کتر ده‌بن و له‌سه‌ر چاره‌ی یه‌کتره‌وه ده‌خۆنه‌وه. له‌م باسه‌دا ئاویزیک له‌ دوو ده‌ق ده‌ده‌ینه‌وه، بزانی و توێژ و ئاویزان‌بوونی ئه‌و دوو ده‌قه له‌ چ ئاستیک‌دا یه‌ له‌و روانگی‌یه‌وه هه‌لیان‌ده‌سه‌نگین.

یه‌کێک له‌و ده‌قانه، ده‌قی "به‌یتی سوارۆی، که له‌ زۆر شوینان به‌ سوارۆی ئایشی گولیش به‌ ناوبانگه. ئه‌م به‌یته له‌ زمانی ئاواره‌وه گه‌یژدراوه‌ته‌وه. که‌وابوو له‌وه‌یانه‌دا به‌یتێژ ژینگی و باسی رۆیشتنی سوارۆ بۆ "شه‌ر" و برینداربوونیان بۆ ده‌گرێته‌وه.

سوارۆ ده‌یه‌وێ بچینه شه‌ری، به‌لام به‌ر له‌ رۆیشتن دێته لای خۆشه‌ویسته‌که‌ی و داوی ماچیکێ لی ده‌کا. به‌لام نازدار حه‌یران نا‌ی‌داتن. ئه‌ی سوار، سوار، سوار مه‌رۆ به‌ته‌نی ئه‌وه کیه‌ئێ ده‌لسی نوینسی سووکه‌له‌ سه‌وره‌که‌ی من ده‌چۆوه سه‌فه‌ری کاوله له‌حه‌سایێ

ده‌یکوت کیه‌ئێ بینه نوو ماچم ده‌یه به‌ سه‌ری به‌قور و به‌ ملی به‌کوینم رووم لی وه‌رده‌گه‌تیا هه‌ی لال بم نه‌مه‌دایێ (۲)

بۆچی؟ چونکه مه‌رجی هه‌یه. مه‌رجه‌که چییه؟ گه‌رانه‌وه‌ی سه‌ره‌که‌وتووانه‌ی سوارۆیه له‌ شه‌ری. ته‌نانه‌ت هه‌م دوعای لی ده‌کا و هه‌م هه‌ره‌شه. دوعای لی ده‌کا، ئه‌گه‌ر سه‌ری خۆی له‌یه‌ر هه‌زار و پینجسه‌د سوار وه‌رگه‌یژێ، بکوژێ و بدریته به‌ر مه‌ودای شیر و خه‌نجه‌ران، چونکه ئه‌و له‌نیو ناسک و نازداران خه‌جاله‌ت و شه‌رمه‌زار ده‌بی. ئینجا ئه‌گه‌ر نه‌شکوژێ، ئه‌وه‌ لینی حه‌رام ده‌کا ماچی ده‌م و زه‌رده هه‌ناران....

ئه‌وه کیه‌ئێ ده‌لسی سوار ئه‌گه‌ ده‌چیه ئه‌وان سه‌فه‌ری ئه‌وه‌ت وه‌سیه‌ت بی له‌ سه‌ر ده‌ستی من په‌روه‌ له‌ چۆمی عووێ له‌ ده‌ریای عومانی ئه‌سه‌پیکه‌خۆت باژوێ له‌ که‌ناری ده‌سواران بریا سوار ئه‌من خه‌به‌ری تۆم بۆ هاتبا کوژرابایه‌ی ئه‌وه درابایه به‌ر وه‌دای شیر و خه‌نجه‌ر و قه‌ناران

نه‌وه‌ک ئه‌تۆ هه‌لاتبای و سه‌ری که‌هێلی خۆت وه‌رگه‌تیا له‌ به‌ر هه‌زار و پینج سه‌د سواران چونکه ئه‌مه‌نت خه‌جاله‌ت ده‌سرد له‌ کن شه‌سه‌د شل و شلوم و چاوبه‌کا و ناسک و نازناران شه‌رت بی هه‌تا سه‌ری مانگی مانگ نوێ ده‌بیته‌وه ئه‌من نه‌تده‌می یا لیت قه‌ره‌یج ده‌که‌م ماچ ده‌می ده‌ زه‌رده هه‌ناران (۳)

شاعیره‌که‌ی یونس ره‌زایی شاعیر جگه له‌وه‌ی ناوی شاعیره‌که‌ی ناوه "سوارۆ" هه‌ر به‌ نه‌قه‌سی به‌یتی سوارۆش شاعیره‌که‌ی خۆی نووسیه‌وه و بگه‌ر له‌ زۆر جی ده‌ق‌اوه‌دق هه‌ندێ پاژی به‌یته‌که‌شی هه‌تاهه‌ته‌وه. یه‌کێک له‌و تیۆراره‌یه‌رانه‌ی که به‌ وردی کاری له‌سه‌ر ده‌ق‌ئاویزان کردووه، توێژه‌ریکی سوسیراییه‌ به‌ ناوی لۆران ژینی، که له‌گه‌ل ژۆلیا کریستوفا یه‌کێکه له‌و که‌سایه‌تییه‌ مه‌زنانه‌ی باوه‌ری به‌ ده‌ق‌ئاویزان هه‌یه. له‌ روانگی ناویراوه‌وه، ده‌ق‌ئاویزان یان پێوه‌ندییه‌ی نیوان ده‌ق ده‌کرێ له‌ باورگه‌لی جۆراوجۆری واژه و ده‌سته‌واژه و رواله‌ت و نێوه‌رۆکدا بچم بگه‌یژێ، لێ‌ده‌دا ناویراو ده‌ق‌ئاویزان ده‌کاته دوو به‌شی لاواز و به‌هه‌ین، که پنی وایه ده‌ق‌ئاویزانی لاواز ئه‌وه‌یه ئاوری له‌ نیوه‌رۆکی ده‌قی پێش خۆی نه‌دا‌ی‌ته‌وه، بگه‌ر ته‌نیا لایه‌تی رواله‌تییه‌ ده‌قه‌که‌ی وه‌رگرتی.

به‌ ئاوردانه‌وه‌ و وردبوونه‌وه له‌ شاعیره‌که‌ی ره‌زایی، ده‌بینین ره‌زایی هه‌م سیله‌ی چاوی له‌ نیوه‌رۆکی به‌یتی سوارۆ بووه، هه‌م له‌ فۆرمی به‌یته‌که. سوارۆ

ئه‌وه‌رۆکه کیه‌ئێ ده‌لسی ئه‌ی سواره، سوارهی له‌ من به‌ته‌نی زه‌مه‌ی سمی ئه‌سه‌پت ون و حه‌یه‌ی نیگات که‌ زایه‌له‌ی به‌ یال و گه‌ومی و لاتدا رووناک ده‌بوو ده‌نگی ده‌داوه له‌وێ به‌نده‌نی

ئه‌وه‌رۆکه ئه‌گه‌ر سوار ده‌بووی له‌ ئه‌سه‌پی دوا‌ین تاریکی کازیوه بۆ سه‌فه‌ریک به‌ ناو‌را یالی بیره‌وه‌ری ده‌ریا و نالی ده‌زرینگاوه و "ئاورینگانی دینا" ره‌وتسی له‌سه‌ر نه‌زمسی ته‌نیا‌یی ته‌غه‌نگیک (۴)

دیری یه‌که‌می شاعیره‌که، به‌ توێژیک جیاوازییه‌وه، ریک له‌ به‌یتی سوارۆ وه‌رگه‌یژاوه. فۆرمی ئه‌م شاعیره‌ ده‌چینه‌وه‌ سه‌ر ئاوازی نیوخۆیی به‌یتی سوارۆ و ته‌نانه‌ت له‌ سه‌رواکیشتی که‌لک وه‌رده‌گه‌یژێ. "به‌ته‌نی... به‌نده‌نی"

به‌لام شاعیر زۆر دا‌هه‌ینه‌رانه به‌شیک له‌ که‌ره‌سته و وشه‌کانی به‌یتی سوارۆ وه‌رده‌گه‌یژێ و له‌ ئیشاره‌تیکی شاعیره‌نه‌دا ده‌یکاته هه‌وینی دا‌هه‌ینانه شاعیره‌یه‌که‌ی، بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌م پێوه‌ندییه‌ی نیوان‌ده‌قیه‌تییه‌ ته‌نیا پێوه‌ندییه‌ک بی و بۆنی لاساییکردنه‌وه‌ی نه‌ک لی نه‌یه، بگه‌ر خویندنه‌وه‌یه‌کی سه‌رده‌میانه‌ بی. لێ‌ده‌دا ئه‌سه‌پ، حه‌زوریکی به‌رچاوی هه‌یه: وه‌ره سوار، ئه‌تۆ ئه‌سه‌پی که‌خۆت باژوێ له‌ که‌ناری ده‌سواران...

شاعیر ده‌لی، ئه‌گه‌ر بیه‌وه له‌وێ ئاوری. کام ئاوری؟ شاعیر له‌ چه‌ند دێزیکێ پێشتردا ده‌لی: ئه‌وه‌رۆکه ئه‌گه‌ر سوار ده‌بووی له‌ ئه‌سه‌پی دوا‌ین تاریکی کازیوه بۆ سه‌فه‌ریک به‌ ناو‌را

ده‌سته‌ملانی ئه‌قیدارانه و سه‌رده‌می ده‌فته‌ر و نووسین و خویندنه‌وه‌یه و کۆتایی زمانی چه‌ک و بۆنی خۆین. سوارهی شاعیر چووه‌ته شه‌ری تاریکی. چووه‌ته راوانی ئه‌وانه‌ی دنیا‌یان کردووه‌ته بیابانی ته‌ریکی مرۆف: **وه‌ره سوارهی له‌ په‌نجه‌ره‌ تاراوی به‌ ته‌نیا‌یی با‌راوی به‌ ده‌ریایی ناسراو داریکت بۆ ده‌که‌مه بیره‌وه‌ری هه‌رجی سنیو به‌کت بۆ ده‌که‌مه سه‌روای خاتوونیک شه‌لای خه‌ونی به‌هه‌تییه خه‌لفه‌یکیش به‌ به‌یانت ده‌به‌خشم سه‌رخۆشه و ناوی ترییه مه‌ستانه بگه‌رتیوه نیگام و دله‌هوا‌یی شه‌وانه‌م شه‌یتانه؛ رکیف بکوته له‌و تاریکه‌سه‌لاتی بیابانه‌م و با ئیتر کۆتایی بی ئه‌وی ریه‌کی به‌ره‌و نادیار بی.**

به‌یتیه‌یه‌که‌ی سوارۆی ئایشی گول، ته‌نیا شین ده‌گه‌یژێ. شینگی، په‌ژێوان له‌وه‌ی ماچی نه‌داوه‌ته سوارۆ و ده‌یلاوینێته‌وه. سوارۆی ئایشی گول له‌ مه‌یدانی شه‌ری کوزراوه و ئایشی گول ده‌یه‌وی مه‌لحه‌میکێ بۆ بکاته‌وه له:

له‌ هه‌تلی له‌ دارچینی، له‌ قه‌نه‌قلن له‌ ژه‌نگی گواره و ئاره‌قی به‌ر گه‌رده‌نی بیگاته‌وه شه‌لته و بیهاوینته سه‌ر ئه‌وێ **گه‌رمه‌ برینی نه‌کا وه‌بن بدا و له‌ منی قه‌له‌نده‌ری مل به‌کوینی بیابانوتیرانی بیته‌ته‌وه ته‌شه‌نی.**

سوارۆی شاعیر، له‌ هه‌ره‌تی شاخانه‌وه دێته‌وه. شاعیر بانگ دێلته ئه‌و شاخانه‌ی که هه‌ر کامه و ره‌مزیکێ گه‌ره‌ی کۆن و ئیستا و داها‌توون و له‌ کۆنه‌ستی نیشتمان و نه‌ته‌وه‌که‌یدا هه‌یمای خۆراکی و لاتی شیر و هه‌لانه‌ی هه‌لۆن: **دیه‌وه‌ه بانگیتم وه‌به‌ر... زنجیره‌ شاخیک که ئاراراته بانگی دیم وه‌به‌ر... قه‌ندلیک بر له‌ گۆمیکه‌ گۆمیکه‌ی کاره‌ساته بانگی دیم وه‌به‌ر... پیره‌ زاگرۆس که لاو ده‌بنه‌وه له‌ بناری‌دا، رووباره‌کانی نیگای غه‌ریب و کانیه‌کانی پیکه‌نینه‌یک له‌گه‌ل ژیا‌ن ته‌ریب و ئاوابیه‌کانی دێرینی چله‌ شاعیره‌تی خۆیناوی ئه‌وی بیکانه‌م وه‌به‌ر... ده‌شتیک کچ ده‌ژی و زه‌ینوون ده‌نوو‌سیته‌وه له‌جه‌نگه‌ی گولله‌کان‌دا که وێلن بانگی دوا‌ینیم وه‌به‌ر... جوانی خۆت په‌رده‌سه‌تینی له‌ من‌دا مه‌ودا به‌ مه‌ودای نوورگی گۆرانیی دونه‌یا و دێر به‌ دێری هه‌رجی رینگ (۶)**

ره‌زایی له‌و ده‌قه‌دا، زۆر لێ‌زانانه یاری به‌ فۆرم و نیشانه‌ و هه‌یماکان ده‌کا و زۆر دا‌هه‌ینه‌رانه ده‌گه‌رێته‌وه سه‌ر ده‌قیکی حه‌ماسی و به‌ زمانیکێ ئه‌مه‌رۆیی له‌گه‌ل ئه‌و ده‌قه ده‌دوینته‌وه و وه‌بیرمان دینێته‌وه، که ئیسه، میژوومان په‌ر له‌و سوارانه‌ی چوون چرایه‌کمان بۆ بینن بۆ شکاندنی تاریکی و خۆیان بوونه چرا و نه‌گه‌رانه‌وه:

بگه‌رێیه‌وه له‌وێ مانه‌دوو‌یه‌تی دار و تینویتی رووباره بیه‌وه به‌یانییه‌کی وه‌ک هه‌تاو له‌ به‌نده‌نی وه‌ها که ده‌ریا له‌ زه‌مه‌ی سووریالت راچه‌نی خۆم بۆت ده‌به‌وه به‌ کاوله مه‌وته‌نی... * * *

۱- کشف بینامتنیت: چگونگی پیدایش و گسترش یک نظریه و نقد. دکتر بهمن نامور مطلق "وتار ساینتی نوورمه‌گز"

۲- به‌یتی سوارۆ. گۆتینی عه‌لی که‌ردار

۳- سه‌رچاوه‌ی پێشوو

۴- یوونس ره‌زایی، به‌شیک له‌ شاعیری "به‌شوین گه‌رانه‌وه‌ی ئاواره‌وه"، له‌ ده‌فته‌ری بلاو نه‌کراوه‌ی "به‌ ده‌راوه‌کانی باخه‌وه"

۵- سه‌رچاوه‌ی پێشوو

۶- یوونس ره‌زایی، به‌شیک له‌ شاعیری "هه‌ره‌ه‌زی تینویتییه له‌ چپای مه‌غلووبی ته‌نیا‌ی" له‌ کتییی "ته‌نیا‌ی له‌ تیرازی پایزدا"، چاپ و به‌خشی خانی

بهر له مالاوایی

هاورپیهتی ۳۰ ساله‌ی من و «کوردستان»

ئهممه رحمانی

رۆژنامه‌ی «کوردستان»، زانحالی حیزبی دیموکراتی کوردستان له ژماره‌ی پینشووی خۆیدا تایبه‌تنامه‌ی یادی ۸۰۰مین ژماره‌ی خۆی بلاو کردهوه. «کوردستان» بلاوکراوه‌یه‌که له ۷۵ سالی رابردودا به قرتاله‌یه‌ک له به‌هادارتین فرههنگه وشه‌ی کوردایه‌تی، شۆرشگری، فرههنگی سیاسی سه‌ردهم، بیروهزری ریه‌رانی شه‌هید و زیندوو، خانه‌خوینی نووسهران و شاعیران، همگه‌ی ده‌له‌مه‌ندی زمان پاراوی لاپه‌ره زه‌نگینه‌کانی خۆی ده‌کا به دیاریی خوینه‌رانی.

له تهمه‌نی میزندا ئیمه‌وه تا کوو ئیستا زیاتر له سی ساله هاورپیه‌تیمان له‌گه‌ل «کوردستان» به‌رده‌وامه و نه‌و باشتترین هاورپی روحسووک و رینوینی خۆ پیگه‌باندنی ئیستام بووه، منیش همیشه به‌وپه‌ری نه‌زاکه‌ته‌وه هاورپی خۆشه‌ویسته‌که‌م له ئامیز گرتوه و وشه و رسته و پارسته‌کانی خزانه‌ته نیو روحمه‌وه و له ژبانی رۆژانه‌مدار نه‌نگیان داوته‌وه. هه‌روه‌ها له ئاوینه‌ی ژبانی هاورپیه‌تیم له‌گه‌ل کوردستان جوانترین وینه‌ی یادکاریه‌کانی زیاتر له سی ده‌یه‌ی خۆم دیتوته‌وه. یه‌که‌م ده‌ست‌له‌ملان و هاورپیه‌تی من «کوردستان» له دۆلی جافایه‌تی را ده‌ستی پێ کرد. تازه خۆنچه‌گۆلی دارچواله‌کان پشکووتبوون، سروشت له جوانیدا خه‌ملیوو. من روتله‌یه‌کی تازه پیگه‌بشتوو نیو شۆرش، به‌لام هاورپی خه‌ت خه‌ت‌که‌م ده‌میک سال بو هه‌ره‌تی مندالی لاوه‌تی خۆی له‌ژیر گه‌ره‌یی و هه‌بیه‌تی پشه‌وا قازی مه‌حه‌مه‌د تپه‌رکرد بوو، و ئیستا به‌ بیروهزری دکتور قاسملوو، دکتور شه‌ره‌فکه‌ندی مشتومالی وانه‌ی کوردایه‌تی ده‌را. هاورپیکه‌م زۆر له خۆم به تهمه‌نتر و پر نه‌زمونتر بوو، دنیا‌دیده‌تر و گه‌رمین و کوستان دیتوترو بوو. من گوێگر و نه‌و ماموستام بوو. له رواله‌تدا نه‌ویش وه‌کو من ساده و جل و به‌رگینگی هاگه‌زایی ره‌ش و سپیی له‌به‌ردا بوو، به‌لام له نیوه‌روکا شه‌پوله‌کانی بیروهزری حیزبکی قالمبوی نیو کوره‌ی خه‌باتیان ده‌په‌ژاند.

یه‌که‌م جار باوکی پشه‌مه‌رگه‌م له‌گه‌ل خۆیدا نه‌و هاورپی به‌نرخه‌ی هینایه‌ مالی و له‌گه‌ل ئیمه‌دا ناشتایه‌کی ساده و ساکاری به‌ماله‌یه‌کی پشه‌مه‌رگه‌ی بن خه‌وته‌ بۆری کرد. باوکی پشه‌مه‌رگه‌م هه‌رچه‌نده خۆینده‌واری نه‌بوو، به‌لام له بیرکردنه‌وه‌یدا که‌سی خۆینده‌واریش ده‌رۆستی نه‌ده‌هات، نه‌و له شۆرشدا تهمه‌نی گه‌نجی گوورابوو هه‌رچه‌نده قه‌له‌می به‌ ده‌سته‌وه نه‌بوو، به‌لام وته‌کانی وته‌ی مروفیکی خۆینده‌وار و به‌نه‌زمون و تیگه‌بشتوو بوون.

باوکم گوتی رۆله‌ نه‌وه رۆژنامه‌ی حیزبم بۆ هیناویته‌وه. ورده‌ ورده له به‌ری بنووسه‌وه همم ده‌ست و خه‌ت خۆش ده‌بی، هممیش شتی زۆر لی فیز ده‌بی، به تهمه‌ن‌زۆریه‌وه رۆژنامه‌ی کوردستانم لی وه‌رگرت و سپاسم کرد که ئاوا له فکری من‌دایه. به په‌له‌په‌روه رۆژنامه‌ی (کوردستان)م له‌بن هه‌نگلی نا و له خه‌وته‌ بۆر هاتمه‌ ده‌ری. پیره دارتوویه‌ک له سه‌ر کانیه‌که‌ی ته‌نیشتی مالی بوو. ده‌وره‌که‌ی به‌ په‌مه‌ند هه‌لچنرابوو. له سه‌ر ره‌مه‌نده‌که به شینه‌یی بۆی دانیشتم و ده‌ستم کرد به هه‌لدانه‌وه‌ی لاپه‌ره‌کانی. له به‌ری نه‌وجه‌وانیی ئه‌وکاتمدا و امده‌زانی لاپه‌ره‌کانی پرن له چیرۆکی مندالانه و وینه‌ی جوان جوان.

به زه‌حمه‌ت توانیم چه‌ند دیریک له یه‌که‌م لاپه‌ره‌ی بخوینمه‌وه. هه‌ر چۆنیک بیت هیندیکم خۆینده‌وه، به‌لام له نیوه‌روکی رسته‌کان نه‌ده‌گه‌یشتم، چونکه بۆ بیری نه‌وکاتی من شتیکی نامۆ بوون و لیبیان حالی نه‌ده‌بووم، به‌لام هاورپیکه‌م زۆر به‌ ژیکه‌له و جوانی هاته‌به‌ر چار. ناوی «کوردستان» بوو به جوانترین ناو که هیشتا‌ش ده‌سته‌برایه‌تیمان له‌وپه‌ری گه‌رمی‌دایه و سه‌رچاوه‌یه‌کی گه‌وره‌یه بۆ خۆ په‌روه‌ده‌کردنم. هیندی هیندی به هاندانی باوکم ده‌ستم کرد به نووسینه‌وه‌ی لاپه‌ره‌کانی.

جگه له‌وه‌ی هه‌ستم به خه‌ت خۆشی خۆم ده‌کرد دووباره بوونه‌وه‌ی هه‌ندیک چه‌مک وای لیکردم له بواری ده‌وله‌مه‌ندی زماندا زمانم پاراو بیت و کوردستان ببینه‌ یه‌که‌م ماموستام له خۆشه‌ویستی وشه‌ی شیرینی کوردی. زۆر جارن له به‌ر خۆمه‌وه ده‌مگوت تو بلنی رۆژیک له رۆژان منیش له سه‌ر لاپه‌ره‌کانی رۆژنامه‌ی کوردستان ناوی خۆم له‌نیو ریزی نه‌وانه‌دا ببینه‌وه که وتار و بابته بۆ «کوردستان» ده‌نیزن. به‌لن خۆشه‌ختانه نه‌و شانسه گه‌وره‌یه‌شم به نسیب بوو ده‌بیته‌ نزیکه‌ی سالیک له گوشه‌ی «بهر له مالاوایی»دا جار جار ناوی منیش هاتوته نیو ناوانه‌وه. که سه‌یری رۆژنامه‌ی کوردستان ده‌که‌م و ناوی خۆمی به‌سه‌روه‌وه ده‌بینم له خۆشیان شاگه‌شکه ده‌بم و خه‌ریکه له پیستی خۆمدا جیگه‌م نه‌بیته‌وه. له به‌رخۆمه‌وه ده‌لیم نه‌وه منی کوره پشه‌مه‌رگه‌م بابته بۆ رۆژنامه‌ی «کوردستان» ده‌نیزم و بلاو ده‌بنه‌وه. ئیستا‌ش که ده‌بینم رۆژنامه‌ی کوردستان مۆمی ژماره ۸۰۰ی خۆی کوژاندوته‌وه، هینده‌ی تر نه‌و هاورپی کونه‌ی سه‌ردهمی نه‌وجه‌وانیی خۆم لا نازیتز و خۆشه‌ویستتر ده‌بی که بن پسانه‌وه له ماوه‌ی زیاتر له سی ساله‌دا ماموستام بووه لی فیز بووم.

په‌روه‌ رۆژنامه‌ی جیی متمانه و گه‌وره‌بووی پین‌به‌پینی ۷۵ ساله‌ی تهمه‌نی حیزبی دیموکراتی کوردستان و زانحالی بزوتنه‌وه‌ی ره‌وای خه‌لکی رۆژه‌لاتی کوردستان.

پۆلیکی دیکه له لاوانی کورد هاتنه ریزه‌کانی حیزبی دیموکراته‌وه

رۆژی دووشه‌مه، ۲۴ی جۆزه‌ردان به به‌شداریی به‌شیک له ئەندامانی ریه‌ری و کادر و پشه‌مه‌رگه‌کانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، ریه‌ره‌سمی کوتایی هاتنی ده‌وره‌ی ۲۴۲ فیرگه‌ی پیگه‌باندنی پشه‌مه‌رگه‌ به‌ریوه چوو.

له‌و ریه‌ره‌سمه‌دا سامان فه‌قی نه‌بی، ئەندامی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی حیزبی دیموکراتی کوردستان وتاری سیاسی بۆنه‌که‌ی پشه‌کش کرد. به‌ریزیان له به‌شیک له قسه‌کانیدا ئاماژه‌ی به رۆل و خه‌سه‌له‌تی پیگه‌هاته‌شکینی پشه‌مه‌رگه‌ کرد و فره‌هه‌ندی ئه‌رک و تیگوشانی پشه‌مه‌رگه‌ی له چه‌ند خالیکا هینایه به‌ر باس.

سامان فه‌قی نه‌بی له درێژه‌ی وتاره‌که‌یدا زیده‌خوایی ئیدئۆلۆژیک و ره‌فتاری شه‌ره‌نگیزانه و نه‌گونجای کوماری ئیسلامی له مامه‌له ناوچه‌ییه‌کاندا و هه‌روه‌ها سیستمی گه‌ندهل و نیزامی ئابووری رانتیی نه‌و ریه‌یه‌ی به‌هۆکاری سه‌ره‌کیی رووخانی نه‌و ده‌سه‌لاته له داها‌توویه‌کی نزیکا زانی. به‌ریزیان چه‌ختی کرده‌وه که ریه‌یه له ته‌واوتیی خۆیدا ره‌واپه‌تی خۆی له نیوخۆی ولاتدا له‌ده‌ت داوه و کومه‌لگه‌ی جیهانپیشه‌ی وه‌ک مه‌ترسییه‌ک بۆ سه‌ر ناسایش و ئەمنیه‌تی جیهانی ناو ده‌با.

پشه‌کش‌کردنی چه‌ند سه‌روود و گۆرانی، خۆینده‌وه‌ی په‌یامی به‌شدارانی ده‌وره و ریزلینان له که‌سانی سه‌ره‌که‌وتووی خوله فیرکاریه‌که‌ی فیرگه‌ چه‌ند برگه‌یه‌کی دیکه‌ی ئەم ریه‌ره‌سمه‌ بوون.

به‌ریوه‌چوونی خۆپیشه‌اندانیک دژ به‌ کۆماری ئیسلامی ئیران له نۆروژ

سازمانی فه‌دائیان خه‌لق
ریخه‌راوی کوردی - نۆروژی هاورپه‌وه‌ندی له‌گه‌ل کوردستان
فیدراسیونی زندانیانی سیاسی کوردستان
نه‌و خۆپیشه‌اندانه له لایه‌ن کۆمیته‌ی نۆروژی ۹ حیزب و ریخه‌راوه ریخه‌راوو.

رۆژی هه‌ینی، ۲۸ی جۆزه‌ردان به به‌شداریی ئەندامانی حیزبی دیموکراتی کوردستان و چه‌ند ریخه‌راو و لایه‌نیکی دیکه‌ی سیاسی ئیران و کوردستان، خۆپیشه‌اندانیک له ولاتی نۆروژ به‌ریوه چوو.

له‌م خۆپیشه‌اندانه‌دا به‌شداران به به‌رزکردنه‌وه‌ی دروشمی «نا بۆ کوماری ئیسلامی، به‌لی بۆ رووخانی ریه‌یم» له‌به‌رده‌م بالوێزخانه‌ی کوماری ئیسلامی له شاری ئوسلۆ کۆ بوونه‌وه. له‌و ئاکسیۆنه‌دا کومه‌لک له حیزب و ریخه‌راوی کوردستان، نۆروژی و ئیرانی وتاریان هه‌بوو که بریتی بوون له:

- ناوه‌ندی هاورکاری حیزبه‌کانی کوردستانی ئیران
- حیزبی کاری نۆروژ
- حیزبی سۆسیالیستی چه‌پی نۆروژ
- ناوه‌ندی «ده‌نگی خه‌لکانی ئیران»
- حیزبی چه‌پی ئیران
- حیزبی دیموکرات مه‌سیحی ئیران
- کۆمیته‌ی هاورپه‌وه‌ندی بۆ مافی مروفی ئیران- نۆروژ

چاپ و بلاو بوونه‌وه‌ی «راسی ناوچه‌ی له‌یلاخ»

له‌یلاخی له خۆ گرتوه. نووسه‌ر له پشه‌کی کتیبه‌که‌دا ده‌لی: «چیرۆک و ئەفسانه‌ رهنگدانه‌وه‌ی بیر و باوه‌ر، هیوا و ئاواته‌کانی خه‌لکن و سینگ به سینگ و به‌ره‌به‌ره گویزاونه‌ته‌وه و پالپشتیی پته‌وی نه‌ده‌بی ئاکاری و کومه‌لایه‌تین. نیوه‌رۆکیان پره له بنه‌ماکانی دۆستی و دادپه‌ره‌وه‌ری و رنگانه‌وه‌ی ژبانی کومه‌لایه‌تین و کومه‌لک جیهانپینی خه‌لکیان له‌نیو دلی خۆیاندان هه‌شار داوه. هه‌ر به‌م هۆیه‌وه، له روانگه‌ی جۆراوجۆره‌وه وه‌کو ده‌رووناسی و جیاوازییه‌ زمانپه‌کان و کومه‌لناسی، ده‌توانین لیکیان به‌دینه‌وه».

به‌شیک له به‌ره‌مه‌له‌چاپه‌راوه‌کانی ئیبراهیم ئەحمه‌دی بریتین له: «فه‌ره‌نگی کینایه»، «فه‌ره‌نگی لیکچواندن له پندی پشه‌نیا و قسه‌ی نه‌سته‌قدا»، «فه‌ره‌نگی ده‌نگه‌ناو له زمانی کوردیدا»، «فه‌ره‌نگی مه‌تل» و «فه‌ره‌نگی زیوه‌ری زمان».

کتیبی «راسی ناوچه‌ی له‌یلاخ» نووسینی ئیبراهیم ئەحمه‌دی وه‌کو په‌روه‌یه‌کی توێژینه‌وه‌یی له‌لایه‌ن توێژینه‌وه‌ی کوردستان‌ناسی زانکۆی کوردستانه‌وه، چاپ و بلاو بووه. ئەم کتیبه‌ که ئاماده‌کردنه‌که‌ی ماوه‌ی ۸ سالی خایاندوه و ۱۷۰۰ لاپه‌ره‌یه، ۳۲۷ چیرۆک و ئەفسانه‌ی ناوچه‌ی